

DRVO

tehnika nameštaj

broj 89 ■ godina XXIII ■ januar 2026. ■ cena 300 dinara ■ godišnja pretplata 2.200 dinara ■ za inostranstvo 100 evra

PAMETNA
OBRADA
DRVETA

GABBIANI P and PT
VAŠA VODEĆA TEHNOLOGIJA

scm
woodworking technology

Levante International

NIGOS

MOCA

simpo

SCHMALZ

LESIRO
LESNOOBDELOVALNI STROJI

Weinig

www.koimpex.it

- CNC mašine i alati za izradu stolica, stolova i nameštaja iz masivnog drveta
- CNC mašine za izradu pločastog nameštaja
- CNC mašine za obradu vratnih krila i štokova
- Automatske linije za izradu parketa
- Linije za lakiranje
- Prodaja, montaža i obuka
- Servis
- Rezervni delovi

45 GODINA ISKUSTVA!

Koimpex S.r.l.
Via Nazionale 47/1, Opicina (TS)
+39 0402157111
+39 3355746234 (Goran Kocman)
goran@koimpex.it

Goran Živadinović
Svetozara Papića 3a, Zemun
+381 63364880
koimpex.srb@gmail.com

Zastupamo italijanske proizvođače:

- Proizvodnja nameštaja
- Projektovanje
- Opremanje enterijera
- Izvođenje građevinsko-zanatskih radova

Jednom klijent,
uvek PARTNER.

Cara Dušana 266, Zemun

T. +381 11 316-21-29
E. gaj@gajinzenjering.rs

www.gajinzenjering.rs

www.kdt-masine.rs | info@kdt-masine.rs

Dani otvorenih vrata KDT

Demonstracija KDT mašina uživo.

16–17. januar (od 9 do 18 časova)

Aracasta d.o.o., Zrenjanski put 139J, BEOGRAD

PROTOČNE CNC MAŠINE

KDT 612-NZS

NESTING CNC

KDT 3710DE

CNC OBRADNI CENTRI sa 4 ili 5 OSA KDT KN-5516

KDT 5516

AUTOMATIZACIJA

KANTERICE

KDT 2468

KDT 710BT

KDT 833L

KDT 4522

HORIZONTALNI RASKRAJAČI

DRVOTEHNIKA

Revijalni časopis za poslovnu saradnju, marketing, tržište, ekologiju i tehnologiju u preradi drveta, proizvodnji nameštaja, šumarstvu i graditeljstvu

Časopis izlazi tromesečno

Izdavač

EKOpress Blagojević d.o.o.

NOVI BEOGRAD

Antifašističke borbe 22, lokal 22

Tel/fax: +381 (0) 11 213 95 84, 311 06 39

mob: +381 63 289 611

www.drvotehnika.com

e-mail: office@drvotehnika.com

Godišnja pretplata 2.200 dinara

Pretplata za inostranstvo 100 evra

Izdavački savet

- Dragan Bojović, UNIDAS, Beograd
- Božo Janković, ENTERIJER Janković, Novi Sad
- Bogdan Kavazović, TIK stolarija, Sr. Mitrovica
- Stevan Kiš, EuroTehno, Sremska Kamenica
- Radoš Marić, MARIĆ, Čačak
- Rajko Marić, MICROTRI, Beograd
- Dr Živka Meloska, Šumarski fakultet Skoplje
- Dr Goran Milić, Šumarski fakultet Beograd
- Dr Nebojša Todorović, Šumarski fakultet Beograd
- Dragan Petronijević, MOCA, Jablanica
- Gradimir Simijonović, TOOP WOOD, Beograd
- Vesna Spahn, WEINIG, MW Group, Kruševac
- Milorad Žarković, ORAGO TERMO-T, Hrtkovci

Osnivač, vlasnik i prvi urednik

- Mr Dragojlo Blagojević

Redakcija

- Nemanja Jokić, direktor, glavni i odgovorni urednik
- Zoran Perović, tehnički urednik
- Lazo Šinik, saradnik, Banja Luka
- Mirjana Cenić, saradnik, Grdelica

Stručni konsultant

- Prof. dr Zdravko Popović, Šumarski fakultet
- Dipl. ing. Dobrivoje Gavović, Beograd
- Snežana Marjanović d.i.a. AMBIENTE, Čačak

Uplate za pretplatu, marketinške i druge usluge izvršiti na tekući račun broj

160-176289-53, BANCA INTESA ad Beograd

Devizni račun:

IBAN: RS35160005010001291720

Redakcija se ne mora slagati sa mišljenjem autora i izjavama sagovornika

Redakcija ne preuzima odgovornost za sadržaj reklamnih poruka, niti za informacije u autorskim tekstovima

Redakcija bez konsultacije sa autorima ili sagovornicima može integralno ili u delovima objavljivati tekstove iz prethodnih izdanja

Priprema, štampa i distribucija
EKOpress Blagojević d.o.o.

Registarski broj APR: NV000356

CIP – Katalogizacija u publikaciji

Narodna biblioteka Srbije, Beograd

ISSN 1451-5121

COBISS.SR-ID 112598028

UVODNIK

Sve što je veliko ne znači da je dobro,
ali sve što je dobro, to je veliko...

U preradi drveta zaustavljen trogodišnji pad proizvodnje

U ovom broju opširno pišemo o oktobarskom Sajmu nameštaja u Beogradu, nekada jednoj od najznačajnijih manifestacija u sferi proizvodnje i distribucije nameštaja, dizajna, drvne industrije i pratećih delatnosti. Paralelno je održan i Sajam mašina, alata i repromaterijala za drvenu industriju, o čemu takođe pišemo u ovom izdanju. Od ukupnog broja izlagača (63) na obe manifestacije, samo dvadesetak ili trećina su bili proizvođači nameštaja...

Obe manifestacije su, bez puno reda, strpane u samo dve hale i prolaz između njih, takozvanu halu 3A u kome je, već tradicionalno svoje nove modele izložio naš najpoznatiji proizvođač nameštaja, kompanija SIMPO. Po kvalitetu izrade, materijalu i dizajnu izloženih modela, većina izlagača je bila na nivou ili čak iznad prethodne manifestacije, ali je sajam objektivno bio realna slika društvenih prilika, sa neočekivano malim brojem izlagača, skupim izloženim prostorom, ulaznicama i nizom organizacionih propusta, tako da je njegovo urušavanje dostiglo vrhunac...

Podsećamo da je nakon desetak godina permanentnog rasta proizvodnje i izvoza u preradi drveta i proizvodnji nameštaja, u Srbiji prvi put zabeležen pad proizvodnje polovinom 2022. godine i od tada ovaj sektor je tri godine zaredom beležio manji obim proizvodnje i izvoza, a sve veće probleme. Drvoprerađivači su posebno isticali probleme netransparentne raspodele sirovine i izraženoj korupciji bez koje se teško dolazilo do sirovine.

Čini se da je trogodišnji negativan trend u proizvodnja proizvoda od drveta zaustavljen jer je, prema podacima PKS, za devet meseci 2025. godine, proizvodnja proizvoda od drveta, osim nameštaja, u odnosu na isti period 2024. godine, povećana za 2,9%.

Prema istim podacima izvoz proizvoda od drveta u ovom periodu povećan je za 6,3% a povećan je i uvoz ovih proizvoda za 19,5% pa je u spoljno-trgovinskoj razmeni proizvodima od drveta, ostvaren deficit od 53 miliona dolara.

Neznatno je smanjen izvoz rezane građe za 0,2% ali je uvoz rezane građe u prvih devet meseci prošle godine u odnosu na komparativni period 2024. godine, povećan za 10,7%. Smanjen je izvoz oblovinu za 27,2% ali je uvoz oblog drveta povećan za 62,7% što znači da su kapaciteti primarne prerade drveta i potražnja za sirovinom veći od mogućnosti naših šuma koje se iz godine u godinu, prema podacima, seku znatno više od optimalnih mogućnosti.

Od januara do kraja septembra 2025. godine izvoz građevinskih elemenata od drveta povećan za 27,4% ali je povećan i uvoz građevinskih elemenata od drveta za 33,3%. Izvoz ambalaže od drveta povećan je za 17,2%, dok je uvoz ambalaže od drveta povećan za 12,8%. Uvoz ploča iverica povećan je za 17% a uvoz ploča vlaknatica je veći za 2,3%.

Za devet meseci 2025. godine proizvodnja nameštaja je smanjena u odnosu na isti period 2024. godine za 2,9%, dok je izvoz nameštaja od drveta povećan za 14,6%, ali je povećan i uvoz nameštaja od drveta za 11,4%.

Uz izražene kadrovske probleme, u drvoprerađivačkom sektoru je zabeležen blagi pad broja zaposlenih, a zarade su znatno manje od republičkog proseka. S obzirom da su društveni uslovi nepromenjeni i da smo opterećeni nizom problema, odgovorno tvrdim da u drvnom sektoru nema optimizma i da je stanje sve teže. U jednom prošlogodišnjem istraživanju PKS skoro četvrtina ispitanih firmi je ocenila da je poslovna klima loša, a 66,3% smatra da je poslovni ambijent nepromenjen. Kada je reč o očekivanjima, oko 38% kompanija očekuje da će poslovna klima napredovati, dok 49,4% kompanija očekuje nepromenjeno stanje. Oko 12,7% očekuje pogoršanje poslovnog ambijenta.

Biće dobro ukoliko podaci iz spomenutog istraživanja ostanu isti i da se u preradi drveta i proizvodnji nameštaja zadrže trendovi iz prvih devet meseci prošle godine, jer je činjenica da se veliki broj država nalazi u krizi, u recesiji ili pred recesijom, da u blizini već četiri godine bukati rat, da se svet sve više deli i naoružava, da je na ivici većih sukoba, a sve to zajedno određuje dalje tokove privrednih aktivnosti. Naša država je sve manje u prilici da pruži ozbiljnu podršku drvnom sektoru, a dugo toleriše ili produkuje nered u šumarstvu, kako kadrovskim rešenjima, tako posebno zbog sistema raspodele sirovine iz državnih šuma, koji je već dugo praćen netransparentnošću i otvorenom korupcijom. ■

Dragojlo Blagojević

Svečano obeleženo 105 godina
od osnivanja Šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu

Uspeha bez rada nema, a rada nema bez reda

Nastojaćemo da još više promovišemo značaj nekih, uz hranu i zdravlje, danas verovatno najvažnijih stvari za opstanak našeg naroda i civilizacije uopšte: šuma, voda, zemljišta, urbanog zelenila i drveta kao energetskog, građevnog i estetskog materijala, jedinog istinski pravog „zelenog“ materijala i energenta. Da bi potkrepio ovu konstataciju napomenuću samo sledeće: pri sagorevanju jedne tone drveta oslobađa se 15 puta manje štetnog ugljenika nego pri sagorevanju odgovarajuće količine nafte, a potrebna energija za proces proizvodnje drveta je 32 puta manja od potrebne energije za proizvodnju nafte u rafineriji, jednakog ekvivalenta, istakao je profesor dr Branko Stajić, dekan Šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

Petog decembra 2025. godine na Šumarskom fakultetu Univerziteta u Beogradu održana je Svečana akademija povodom obeležavanja Dana Fakulteta i 105. godina njegovog postojanja i rada. Povodom značajne godišnjice, pozdravljajući sve prisutne, na svečanosti je govorio **profesor dr Branko Stajić**, dekan Šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

– Godišnjica je prilika da se setimo pređenog puta i da ocenimo sa koliko odgovornosti, ozbiljnosti i uspeha smo pre više od jednog veka preuzeli obavezu obrazovanja stručnjaka u oblasti šumarstva i zaštite prirode, tehnologija drveta, pejzažne arhitekture i zaštite zemljišta i vodnih resursa. Ako se dakle osvrnemo na prošlost, videćemo da sa ponosom mo-

žemo reći da smo u tom zadatku bili uspešni. Ova ustanova je proizvela oko 12.500 diplomiranih inženjera, odbranjeno je oko 440 magistarskih radova, 900 master radova i oko 380 doktorskih disertacija, a nastavljamo i sa obrazovanjem i stručno-naučnim osposobljavanjem studenata van naše zemlje.

– Tog 5. decembra davne 1920. godine osnovan je Poljoprivredni fakultet sa dva nezavisna odseka: Poljoprivrednim i Šu-

Fotografije Jovan Mitrović

Profesor dr Branko Stajić, dekan Šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu

marskim i tada je zvanično počela nastava za prvu generaciju studenata šumarstva na jednom od šest najstarijih fakulteta Beogradskog Univerziteta. Godine 1956. donet je prvi Statut po kojem Šumarski fakultet ima dva odseka: Šumarski i Drvno-industrijski, da bi 1966. godine Šumarski fakultet činila 4 odseka: Odsek za šumarstvo, Odsek za drvnu industriju, Odsek za hortikulturu i Odsek za eroziju i melioracije, koji i danas postoje pod sličnim nazivima – rekao je na početku svog izlaganja profesor dr Branko Stajić.

– Ove godine naša Akademija je posvećena i obeležavanju još jednog veoma velikog jubileja, značajnog ne samo za nas kao obrazovnu instituciju, nego i za ceo naš šumarski sektor, ekologiju, botaniku, živi svet i nauku uopšte, a to je *150 godina od otkrivanja Pančićeve omorike*, najlepše i najređe vrste drveća šumskog fonda Srbije. U čast ovog simbola naše postojanosti, dugovečnosti i opstanka, prošle godine izrađeni digitalni repozitorijum Šumarskog fakulteta dobio je naziv OMORIKA, a u funkciji uređenja Atrijuma našeg fakulteta, oslikani mural arhitekta i uličnog slikara Andreja Josifovskog Pijaniste sadrži motiv lika našeg vrhunskog naučnika Josifa Pančića.

– Već narednog dana, ulazeći u 106. godinu svog postojanja i rada, Šumarski fakultet, kao istinski spoj nauke, obrazovanje i privrede, nastaviće i dalje da se, kao jedini fakultet ovakvog profila u Srbiji, svojim aktivnostima jasno prepoznaje i identifikuje po specifičnom i jedinstvenom značaju: po doprinosu ublažavanju energetske krize; prevenciji prirodnih katastrofa (požara, poplava, sušenja i umiranja šuma, erozije i degradacije zemljišta i voda, smanjenja rasprostranjenja drvenastih vrsta, kalamiteta štetnih insekata itd); ublažavanju negativnih efekata klimatskih promena na šume, zemljište, vode, biljni i životinjski svet i životnu sredinu u gradovima, po doprinosu privrednom, ekološkom, ruralnom i svakom drugom razvoju naše zemlje, ali i po brojnim naučnim i stručnim dostignućima. Nastojaćemo da još više promoviramo značaj nekih, uz hranu i zdravlje, danas verovatno najvažnijih stvari za opstanak našeg naroda i civilizacije uopšte: šuma, voda, zemljišta, urbanog zelenila i drveta kao energetskog, građivnog i estetskog materijala, jedinog istinski pravog "zelenog" materijala i energenta. Da bi potkrepiio ovu konstataciju napomenuću samo sledeće: pri sagorevanju jedne tone drveta oslobađa se 15 puta manje štetnog ugljenika nego pri sagorevanju odgovarajuće količine nafte, a potrebna energija za proces proizvodnje drveta je 32 puta manja od potrebne energije za proizvodnju nafte u rafineriji, jednakog ekvivalenta – istakao je profesor dr Branko Stajić, dekan Šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

– Ove jeseni ušli smo u drugu godinu rukovođenja Šumarskim fakultetom u novom – drugom mandatu. Prethodna, prva godina drugog mandata bila je specifična i po ličnom mišljenju, najsloženija i najkomplikovanija u dugoj istoriji Fakulteta, ali i celog Univerziteta. Naime, četiri dana nakon prošlogodišnjeg obeležavanja Dana fakulteta i svečane akademije, koja je s druge strane bila verovatno najuspešnija i najsvečanija do sada, studenti Šumarskog fakulteta, kao i ostali studenti svih drugih fakulteta našeg Univerziteta, blokirali su fakultet i nastavu, što je bila glavna odlika rada i funkcionisanja našeg fakulteta u prethodnoj godini. Razlog za to bio je pad nastrešnice železničke stanice u Novom Sadu i tragična pogibija 16 ljudi i reakcija u potrazi za pravdom i odgovornošću onih koji su za to krivi. U narednom periodu, masovni protesti studenata, ali i dela profesora Univerziteta i srednjih škola, građana i političkih aktivista, prerastali su postepeno, iz na samom početku većinski iskonskog studentskog protesta u većinski građansko-partijski i manjim delom studentsko-profesorski protest, koji je u drugoj polovini godine počeo da biva sve slabijeg i slabijeg intenziteta. Ceo ovaj proces jedni će opisati na jedan, a drugi na drugi način, treći će razloge tražiti na jednoj, a četvrti na drugoj strani, ali ono što treba posebno apostrofirati: posledice po univerzitete, prosvetu i državu su nesporno ostale!... Uprkos svim poteškoćama, završili smo školsku godinu na zadovoljavajući način, te na tu činjenicu ipak moramo biti svi zajedno ponosni! Ali isto tako, okolnosti i uslova u kojima smo radili prethodnu godinu, svi moramo izvući pouke u svrhu stvaranja mnogo boljih uslova za budućnost našeg Univerziteta i naše Srbije. Jer prosveta, nauka i znanje su temelj svake države i moraju biti strogo odvojivi od politike, a posebno od "političarenja"! Stoga – uspeha bez rada nema, a rada nema bez reda – naglasio je profesor dr Branko Stajić, dekan Šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

postoje. Ali, studiranje na bilo kojoj visokoj instituciji zahteva izuzetnu posvećenost i marljivost, shvatanje i razumevanje ne samo kompleksnih društvenih i međuljudskih i međuinstitucionalnih odnosa iz šireg istorijskog, sociološkog i etičko-kulturološkog aspekta, već i želju i ljubav prema tome što učite i čime će te se sutra baviti, a na nama nastavnicima i saradnicima je da vam pružimo sve kako bi taj vaš težak put i vrlo izvestan uspeh učinili mogućim. Takvim pristupom „najracionalnije investirate u sebe“ i u svoj „životni projekat“!

– Svim zaposlenim na Šumarskom fakultetu želim da nam 106. godina postojanja bude mirna i po većini prošlogodišnjih dešavanja dosadna i obična školska i radna godina. Nastavnike molim za predaniji rad u nastavi, više energije i vremena uloženi u naučno istraživački rad, u unapređenje funkcionisanja svih segmenata Fakulteta, ali i međusobno uvažavanje i akademsko ponašanje, spremnost na razgovor, dogovor i moram to podvući spremnost i na oprost! Ovo je naročito važno u godini pred nama, koju možemo okarakterisati kao „godinu završetka akreditacije Fakulteta“, a koja je uvek složena i potencijalno može biti vrlo problematična za sve nas. Ali sam siguran i duboko uveren da ćemo svi dobro razumeti budućnost koja je pred nama i shvatiti neophodnost sprovođenja nužnih promena na korist posebno mlađih kolega i onih koji dolaze posle njih.

– U ime celog Šumarskog fakulteta, želeo bih da se zahvalim Vladi Republike Srbije i nadležnim ministarstvima na svoj materijalnoj i svakoj drugoj pomoći, ali i direktorima javnih preduzeća za gazdovanje šumama i vodama, direktorima nacionalnih parkova i direktorima preduzeća u drvenoj industriji i industriji nameštaja na veoma uspešnoj saradnji na zajedničkim projektima, ali i značajnim doniranim sredstvima za opremu i funkcionisanje Fakulteta.

– Svim čitaocima uvaženog časopisa *DRVOtehnika*, kao i svim sadašnjim i svršanim studentima našeg fakulteta, želim srećnu i uspešnu 2026. godinu, uz naš sada već tradicionalan slogan – PRIRODA SE BRANI ZNANJEM – završio je obraćanje prisutnima na svečanoj akademiji **profesor dr Branko Stajić**, dekan Šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. ■

– Našim dragim sadašnjim i budućim studentima bih poručio: iako se to možda nekad vama čini drugačije - budite ponosni na to što se u okviru svog školovanja bavite ili će te se baviti ovom plemenitom, divnom i izuzetno značajnom strukom za celokupno društvo. Želim da vam napomenem da, imajući u vidu veoma širok spektar mogućnosti za zasnivanje vaših, nadamo se, vrlo uspešnih budućih karijera, šanse za vaš uspeh, dakle, itekako

Više usluga. Veća brzina.

ABS kant trake u pet novih standardnih širina

Ovde u OSTERMANN-u proširujemo naš asortiman ABS kant traka za vas sa pet novih standardnih širina. Pored dosadašnjih dimenzija 23, 33, 43 i 100 mm u debljini od 1 ili 2 mm, mnoge kant trake su sada dostupne direktno iz skladišta u pet dodatnih širina. Na ovaj način možete još brže dobiti vaše željene kant trake za brojne nove projekte.

Ko nudi individualno opremanje unutrašnjeg prostora, mora povremeno da odstupa od standarda. To se posebno odnosi na izabranu debljinu ploče. Zato već dugi niz godina sečemo ABS kant trake za naše klijente iz zanata na svaku željenu širinu između 16 i 100 mm. Ovu uslugu smo sada dodatno proširili. Od sada imamo oko 60 odabranih ABS kant traka u pet dodatnih širina (16, 19, 28, 54 i 55 mm), svaka u debljinama od 1 ili 2 mm, stalno u skladištu. Tu su, na primer, brojni popularni drveni i fantazijski dekori, kao i mnogi jednobojni dekori u modernim trendi bojama.

**Naručeno danas.
Isporučeno sutra.**

Za vas, kao klijenta, to znači još veću udobnost pri narudžbini, jer su nove širine brzo dostupne i mogu se brzo i jednostavno poručiti telefonom ili u online prodavnici – i to u veoma malim količinama već od 1 metra.

Sve na jednom mestu

Da li ste već znali? Pored kant traka za nameštaj, isporučujemo i brojne druge proizvode za izradu nameštaja. Bacite odmah pogled na našu internet stranicu www.ostermann.eu i naručite, na primer,

Pored dosadašnjih širina (23, 33, 43 i 100 mm), mnoge kant trake su sada dostupne u OSTERMANN-u direktno iz skladišta u pet dodatnih širina (16, 19, 28, 54 i 55 mm).

lepkove i sredstva za čišćenje ili vaš materijal za reparaciju površina brzo i jednostavno zajedno sa kant trakama – sve na jednom mestu.

Sve informacije o novoj usluzi možete pronaći pod pojmom za pretragu “#Highlights12” na OSTERMANN veb-stranici www.ostermann.eu

Sve informacije o kompaniji OSTERMANN i našim proizvodima i uslugama možete pronaći na www.ostermann.eu ili dobiti telefonom na +381 11 2994 779 kao i putem e-maila na prodaja.rs@ostermann.eu
Mirijevski Bulevar 18 b 11060 Beograd

imos AG – Efikasnost u proizvodnji i prodaji nameštaja i enterijera

imos AG je međunarodno poznati dobavljač softverskih rešenja za opremanje enterijera i dizajn nameštaja, sa sedištem u Herfordu, u Nemačkoj. Rešenje „iX Interio“ je osmišljeno da prati proces od proizvodnje do prodaje kao integrisani tok, povećavajući time efikasnost i kvalitet kompletnog procesa.

iX Interio – Integrisano rešenje

iX CAD, centralni proizvod kompletnog iX Interio sistema, kontinuirano se razvija. Samo povodom sajma Ligna u Hanoveru, u maju 2025. godine, aktuelna verzija iX 2025 proširena je brojnim funkcijama za individualne, specijalne projekte i modernizovana u više aspekata. Najznačajnije novine su veća upotrebljivost i viši stepen automatizacije u generisanju tehničkih crteža.

Pošto digitalno snimanje prostora postaje sve važnije, imos AG je dodatno proširio svoj interfejs. Umesto prostog obeležavanja mernih tačaka, inteligentni objekti u prostoru – poput zidova, vrata i prozora – kreiraju se i pozicioniraju direktno tokom uvoza u iX CAD.

iX Render Artificial Intelligence – pretvaranje 3D dizajna u visokokvalitetne slike

Sa iX Render AI rešenjem, imos AG dodaje online servis generaciji iX 2025, koji značajno unapređuje put od planiranja do fotorealističke vizualizacije. Novo rešenje direktno transformiše dizajn iz iX CAD, iX PLAN ili iX NET sistema u visokokvalitetne, realistične slike – bez korišćenja eksternih render alata ili specijalističkog znanja. Koncepti planiranja mogu se vizuelizovati u roku od nekoliko sekundi i ubedljivo predstaviti kupcima.

Cloud servis iX Scout nudi se kao dopuna iX CAD rešenju. Bilo u proizvodnji ili tokom montaže, ovaj digitalni asistent obezbeđuje dostupnost svih podataka o porudžbinama i proizvodnji

na svim tipovima mobilnih uređaja, bez potrebe za instaliranjem posebne aplikacije.

Pojednostavljena komunikacija uz cloud servise

Ugrađeni 3D prikazivač detaljno prikazuje projekte nameštaja kreirane u iX CAD direktno u web pregledaču i nudi brojne funkcije kao što su zumiranje, selekcija ili izdvajanje pojedinačnih delova ili grupa. Među novinama u iX 2025 nalazi se i merač ra-

Informacije o kompaniji imos AG

imos AG je jedan od najznačajnijih međunarodnih pionira digitalne transformacije u industriji nameštaja. Fokus kompanije je razvoj i prodaja inovativnih sistemskih komponenti za industriju nameštaja i drvoprerađivački sektor.

Asortiman proizvoda obuhvata segmente prodaje, projektovanja i konstrukcije, pripreme rada i proizvodnje u jedinstvenom digitalnom procesu.

imos rešenja mogu se konfigurisati prema specifičnim potrebama i koriste ih vodeće industrijske kompanije širom sveta, kao i visoko specijalizovane zanatske radionice koje izrađuju proizvode po meri.

Pored sedišta u Herfordu (Istočna Vestfalija), više od 5.000 klijenata podržano je kroz globalnu mrežu od 43 prodajna i servisna partnera u 97 zemalja. Softver je dostupan na 27 jezika.

contatto@imos3d.com • www.imos3d.com

stojanja, koji omogućava određivanje dimenzija direktno iz 3D prikaza prostorije, komada nameštaja ili komponente, i njihovo poređenje sa stvarnim merama na licu mesta.

Levante International

PARFIX WOODD3

VISOKOKVALITETNI LEPAK
ZA GRAĐEVINSKU STOLARIJU

PARFIX

lepi i ne strepi

STARCKE®

ŠMIRGLE, ABRAZIVI, PADOVI

TRITONEX VAŠ STARCKE PARTNER ZA TRŽIŠTA SRBIJE, CRNE GORE
I SEVERNE MAKEDONIJE

www.tritonex.rs
f i g @tritonexkg

Više od okova

Blumu možete verovati

Tu smo za vas: sa okovima koji čine vaš nameštaj i praktičnim i estetski prijatnim, i sa rešenjima za moderne, multifunkcionalne stambene prostore. Da bismo to postigli, fokusiramo se na inovacije i kontinuirano unapređujemo naše postojeće proizvode. Tako činimo da vaše kreativne ideje za nameštaj budu moguće i u budućnosti. Jer je Blum više od dobavljača – mi smo partner na vašoj strani.

Više informacija na
www.blum.com/blum1

 blum[®]

Tim kompanije *HOMAG* sa delom zaposlenih u firmi *HEZO mašine* na trećem kućnom sajmu mašina i alata za drvenu industriju u Doboju

HOMAG mašine poboljšavaju produktivnost i smanjuju troškove proizvodnje, a saradnja kompanija HOMAG, HEZO mašine i Sudagent će drvoprerađivačima regije obezbediti još kvalitetniju uslugu i efikasan servis mašina za preradu drveta.

Uspešna regionalna saradnja primarni cilj kompanije HOMAG

Poseban značaj trodnevnom Sajmu mašina za drvenu industriju, koji je održan krajem oktobra prošle godine, u organizaciji kompanije **HEZO mašine** iz Doboja, dala je činjenica da su na ovom reprezentativnom skupu, sva tri dana, učestvovali predstavnici kompanije **HOMAG**, svetskog lidera u oblasti mašina i tehnologije za obradu drveta, kao i njegovog partnera za Srbiju, kompanije **Sudagent**. Tim stručnjaka firme **HOMAG** predvodio je direktor prodaje i servisa za centralnu i istočnu Evropu, gospodin **Marcel Miller**, koga smo zamolili da nam ukratko predstavi svetski poznatog proizvođača mašina i tehnologije za obradu drveta iz Nemačke.

– Kompanija **HOMAG** je do skora sarađivala sa kompanijom *Homateh* iz Hrvatske, koja je bila zadužena i za prodaju naših mašina drvoprerađivačima na teritoriji Bosne i Hercegovine. Uz zahvalnost za dosadašnju saradnju kompaniji *Homateh*, sada je naš glavni predstavnik za prodaju i servis mašina za preradu drveta u BiH firma **HEZO mašine**. Razgovarali smo sa Zoranom i Kemom i dogovorili smo saradnju. Tražili smo način da našim klijentima u BiH obezbedimo kvalitetniju uslugu i efikasniji servis i sigurni smo da će saradnja sa firmom **HEZO mašine** to i omogućiti. Firma **HEZO mašine** ima pet izuzetno stručnih servisera i uz prodaju **HOMAG** tehnolo-

gije, može da pokrije montažu i celokupan servis naših mašina na teritoriji Bosne i Hercegovine. Značajno je, i mi to cenimo, što je 2025. godine firma **HEZO mašine** uložila u stručnu obuku servisera u našoj **HOMAG akademiji**, što je ključno za pružanje kvalitetne i brze podrške našim kupcima, a to je još jedan od dodatnih razloga zbog čega smo se odlučili na saradnju sa ovom firmom. Kvalitetnu tehnologiju i naše mašine treba redovno i stručno servisirati, a kompanija **HOMAG** sa partnerima poput **Hezo mašine** omogućava brzo rešavanje problema, kontinuirano unapređivanje znanja servisera i maksimalnu dostupnost podrške. Na trećem Sajmu mašina za preradu drveta kompanije **HEZO mašine** predstavili smo najnovije **HOMAG** mašine i softvere, uključujući i Tapio platformu, a posetioci su imali priliku da uživo vide kako ove tehnologije mogu poboljšati produktivnost i smanjiti troškove proizvodnje – kaže gospodin Miller.

– Inače, **HOMAG grupa** posluje širom sveta, aktivni smo u više od 100 zemalja sveta. **HOMAG grupa** zapošljava 6.802 ljudi, a naš tržišni udeo iznosi oko 30%. U 2024. godini smo prodali mašine u vrednosti od preko 1,5 milijardi evra. Priliv narudžbi u 2024. godini je iznosio 1,357 milijardi evra, a prihod je prošle godine dostigao 1,413 milijarde evra – kratko kaže gospodin **Marcel Miller**. ■

Kompanija *Hezo mašine* iz Doboja po treći put je organizovala izuzetno uspešan i posećen trodnevni kućni sajam mašina i alata za drvenu industriju.

Tradicija koja povezuje drvoprerađivače regiona

Preduzeće *HEZO mašine* iz Doboja se skoro dve decenije uspešno bavi prodajom i servisiranjem mašina i alata za drvenu industriju, a u svom programu prvenstveno zastupa svetski poznatu kompaniju *HOMAG*, zatim *ROBLAND*, *ALTENDORF*, *HOUFEK*, *MAGGI*, *PETTINI*...

Pored mašina za preradu drveta, u ponudi firme *HEZO mašine* su originalni delovi za mašine kao i tehnička podrška u okviru koje su montaža, obuka i servis.

Uz originalnu, novu i savremenu tehnologiju *HEZO mašine* ima veliki izbor korišćenih, a servisiranih mašina za drvenu industriju.

Uz mašine za obradu drveta *HEZO mašine* u svom programu nudi sve vrste alata i opreme za drvenu industriju proizvođača Freud, Bup, Cmt, Itatools...

Preduzeće *HEZO mašine* iz Doboja održalo je krajem proteklog oktobra treći kućni sajam mašina i alata za preradu drveta i proizvodnju nameštaja. Bio je to izuzetno dobro osmišljen, pripremljen, organizovan i posećen skup, a veliki broj posetilaca je imao priliku da se uveri u poslovnost, stručnost i gostoprimstvo svih zaposlenih u ovoj porodičnoj firmi čiji je osnivač, vlasnik i direktor **Zoran Evđenić**.

Firma *HEZO mašine* postoji od 2007. godine, a prvi kućni sajam su organizovali obeležavajući prvu deceniju svog postojanja 2017. godine. Bio je to uspešan skup, kao što je, uostalom, protekao i drugi kućni sajam, oktobra 2019. godine, ali je ipak najuspešniji i najposećeniji bio treći kućni sajam kompanije *HEZO mašine*, koji je na najbolji način potvrdio da ova firma, uz permanentan i uporan rad, postepeno, ali sigurno raste, razvija se i postaje pouzdan partner drvoprerađivačima u BiH, ali i u regionu.

Naš sagovornik Zoran Evđenić,
vlasnik i direktor kompanije *Hezo mašine*, Doboje

– Širokom lepezom programa rada preduzeća *HEZO mašine* su, praktično, obuhvaćena sva područja prerade drvne industrije, od primarne obrade drveta do proizvodnje pločastog i masivnog nameštaja, kao i ekološkog korišćenja drvnih ostataka... Nakon šestogodišnje pauze, odno-

sno od 2019. godine, ponovo smo, sa punim entuzijazmom organizovali naš treći kućni sajam, na kome su posetio- ci mogli videti prezentaciju najnovijih mašina i alata, demonstracije mašina u radu, a mogli su imati stručne konsultacije sa našim tehničkim timom – kaže Zoran Evđenić.

– Kompanija *HOMAG* nas je izabrala za novog partnera u BiH, što je za nas izuzetna čast i odgovornost. *Hezo mašine* će imati ključnu ulogu u prodaji, implementaciji i pružanju podrške kupcima. Naš fokus je da u što kraćem periodu rešavamo probleme, omogućavajući našim klijentima da maksimalno iskoriste prednosti *HOMAG* tehnologije i digitalnih rešenja. Posebnu važnost našem trećem kućnom sajmu daje direktno učešće kompanije *HOMAG*, svetskog lidera u oblasti mašina i tehnologije za obradu drveta kao i njegovog partnera za Srbiju, kompanije *Sudagent*. Zahvaljujući toj saradnji *Sudagent* će na naš treći kućni sajam dovesti niz značajnih klijenata iz Srbije i regiona, čime će dodatno doprineti povezivanju i jačanju drvoprerađivačkog sektora – objašnjava direktor Evđenić.

– Posebno smo se fokusirali na digitalizaciju i automatizaciju procesa prerade drveta gde naš partner *HOMAG*, kao lider u proizvodnji i pro-

Foto Rajko Lazić

daji mašina za drvnu industriju, igra ključnu ulogu. Korišćenjem **HOMAG** tehnologije korisnici dobijaju konkurentsku prednost na tržištu jer implementiraju rešenja koja optimizuju proizvodnju, smanjuju greške i omogućavaju brzi protok proizvoda.

– Ovom prilikom želim posebno istaći naš tim od 10 stručnjaka, među kojima je i 5 iskusnih servisera. Svi naši serviseri rade dugo kod nas i kontinuirano proširuju zna-

ju, što je ključno za pružanje kvalitetne i brze podrške našim kupcima, jer kvalitet nije samo u mašini, već i u servisu i stručnoj podršci. U oblasti servisiranja smo u proteklih nekoliko godina napravili veliki iskorak i napredak s namerom da naši klijenti budu maksimalno zadovoljni, a **HOMAG** sa partnerima poput firme **Hezo mašine** omogućava svojim klijentima brzo rešavanje problema, kontinuirano unapređivanje znanja servisera i maksimalnu do-

stupnost podrške – kaže naš sagovornik.

– Na našem trećem kućnom sajmu smo predstavili najnovije **HOMAG** mašine i softvere, uključujući i Tapio platformu, a posetioci su imali priliku da uživo vide kako ove tehnologije mogu poboljšati produktivnost rada i smanjiti troškove proizvodnje. Ujedno, ovo je prilika da se posetioci upoznaju sa vrhunskom tehnologijom, da dobiju stručnu podršku našeg tima i vide zašto je sa-

radnja kompanija **HOMAG** i **Hezo mašine** pravi izbor za budućnost drvne industrije u BiH.

– Hoću da naglasim da smo od samog početka išli postepeno, korak po korak i da smo svake godine beležili napredak, veći obim posla i broj klijenata. Odgovorno tvrdim da je preduzeće **HEZO mašine** došlo do nivoa sa koga može biti pouzdan partner svim našim klijentima i pratiti njihov tehnološki razvoj. Iz

Svetski lider u oblasti vakum tehnologije

Kompanija **Schmalz**, svetski lider u oblasti vakum tehnologije, otvorila je predstavništvo u Sloveniji koje će pokrivati kompletnu regiju Balkana. **Schmalz** se bavi razvojem i proizvodnjom rešenja zasnovanih na vakum tehnologiji, od ručne manipulacije, automatizacije i robotizacije, do vakumskih sistema za hvatanje na CNC mašinama.

Kompanija Schmalz danas zapošljava oko 1.800 radnika, a postoji već 115 godina. Još uvek je u vlasništvu porodice osnivača i trenutno je u četvrta generacija. Tokom dugogodišnjeg poslovanja **Schmalz** je prijavio više od 740 patenata, a u ponudi imamo oko 100.000 proizvoda, od najmanjih papučica i ejektora, do kompleksnih sistema za automatizaciju i manipulaciju.

Kompanija Schmalz zauzima 80% globalnog tržišta kada je reč o ugradnim vakumskim papučicama za CNC mašine. To koriste kompanije kao što su: SCM, HOMAG, KDT, Masterwood... Mi za njih dobavljamo te osnovne komponente.

Prisutni smo u 16 različitih industrija – od automobilske, avionske i metalske industrije, preko prerade drveta, plastike, stakla i kompozitnih materijala, pa sve do prehrambene, farmaceutske, hemijske, elektronske, baterijske i ambalaž-

ne industrije. Naša rešenja nalaze primenu i u logistici, obnovljivim izvorima energije poput solarne i vetroenergije, kao i u oblasti napredne industrijske automatizacije. Ranije je kompanija Schmalz bila prisutna na tržištima Balkana preko distributera, sada smo otvorili predstavništvo. Naš rad je sada usmeren prema kupcima, a nakon preporuke optimalnih rešenja i isporuke, imamo odličan servis i podršku.

U drvnoj industriji nam je potreban partner koji može obaviti montažu, pružiti obuku i omogućiti brz i kvalitetan servis i zbog toga smo se dogovorili sa firmom **HEZO mašine** za saradnju na području BiH – kaže gospodin **Fortuna Boštjan, direktor Schmalz d.o.o. Slovenija.**

godine u godinu smo rasli, a danas su u našem programu savremene, kompjuterski programirane i vođene CNC mašine i obradni centri. To potvrđuje da drvna industrija BiH ima potencijal i perspektivu – kaže Zoran Evđenić.

– Činjenica je da na teritoriji BiH ima veći broj vrlo uspešnih i perspektivnih drvopreradačkih preduzeća, ali je isto tako činjenica da se po

uverili se u našu poslovnost i stručnost, u naše mogućnosti da im budemo pouzdan partner... Posebno hoću da naglasim da su naš kućni sajam organizovano posetili profesori i studenti prerade drveta sa fakulteta iz Zenice, kao i pedesetak srednjoškolaca drvne škole iz Teslića sa svojim profesorima. I to je značajno, oni su budućnost drvne industrije BiH – ponosno ističe naš sagovornik.

pitanju drvne industrije, praktično, na teritoriji BiH, ništa ne dešava. Zato je naš treći kućni sajam za ovaj prostor i drvopreradačice bio pravi događaj. To nije bila samo naša promocija, to je bio događaj na kome su se sreli neki stari poznanici, koji su, istovremeno, imali priliku da upoznaju nove kolege iz drvnog sektora. Ovde su došli po pozivu i dogovoru, videli se, razmenili iskustva i možda dogovorili novu saradnju. Upoznali su našu firmu, videli mašine i alate koji su u našoj ponudi,

– Hoću još jednom da naglasim da se preduzeće **HEZO mašine** iz Doboja skoro dve decenije uspešno bavi prodajom i servisiranjem mašina i alata za drvnu industriju, a u svom programu prvenstveno zastupa svetski poznatu kompaniju **HOMAG**, zatim **ROBLAND, ALTENDORF, HOUFEK, MAGGI, PETTINI...** Pored mašina u našoj ponudi su originalni delovi za mašine kao i tehnička podrška u okviru koje su montaža, obuka i servis. Uz originalnu, novu i savremenu tehnologiju

Digitalno praćenje i upravljanje proizvodnjom

– Radim u kompaniji **HOMAG** u sektoru softverskih rešenja. U Homagu imamo dva glavna sektora softvera – jedan je fokusiran na softver koji je bliži mašini, dok se drugi odnosi na softver za kancelarijsko poslovanje, odnosno pripremu rada, planiranje proizvodnje i slične procese.

Naša misija i strategija je da kupcu ponudimo kompletno rešenje – od prodaje mašina do svih potrebnih softverskih komponenti. To podrazumeva sve – počevši od prodajnog softvera i konfiguratora, preko CAD/CAM softvera, pa do povezivanja sa CNC mašinama i prenošenja podataka u proizvodnju.

Želimo da kupcu pružimo celovito, integrisano rešenje, koje će mu olakšati svakodnevni rad i povećati efikasnost.

Do sada su naši softverski paketi bili usmereni prvenstveno na industrijsku proizvodnju, ali sada nam je cilj da ih približimo i manjim stolarskim radionicama. Razvijamo rešenja koja omogućavaju digitalno praćenje i upravljanje proizvodnjom, i to uz mnogo manja ulaganja nego ranije.

– Na taj način i manji proizvođači nameštaja mogu da koriste moderne digitalne alate, optimizuju procese i imaju bolju kontrolu nad celim tokom proizvodnje – kaže gospodin **Olaf Lehmann**, inženjer drvne tehnologije koji je stručnjak za softvere u kompaniji **HOMAG**.

HEZO mašine ima veliki izbor korišćenih, a servisiranih mašina za drvnu industriju.

Uz mašine za obradu drveta **HEZO mašine** u svom programu nudi sve vrste alata i opreme za drvnu industriju proizvođača **Freud, Bup, Cmt, Itatools...**

– Sve su to naši posetioci mogli da vide na jednom mestu, pa je zato naš treći kućni sajam bio veliki događaj za drvopreradačice, bio je informativan i edukativan, a mi ćemo nastojati da se ova praksa nastavi. Naš kućni sajam je dobra prilika da ljudi vide nove mašine i tehnološka rešenja, ali da vide i sebe u narednom periodu. Tvrdim da drvna industrija ima kapaciteta, da je vitalna, da se i pored niza pro-

blema dobro drži i da napreduje – kaže naš sagovornik.

– Na kraju izražavam iskrenu zahvalnost timu stručnjaka kompanije **HOMAG** koji je aktivno učestvovao na našem kućnom sajmu. Takođe se zahvaljujem i ostalim partnerima, svim klijentima i posetiocima koji su svojim prisustvom aktivno podržali naš događaj. Njihova podrška i poverenje motiviše nas da nastavimo da gradimo tradiciju koja spaja drvopreradačice i doprinosi jačanju drvne industrije u ovom delu Evrope – rekao je na kraju našeg razgovora **Zoran Evđenić**, direktor preduzeća **HEZO mašine** iz Doboja.

www.hezomasine.com

Štand kompanije SUDAGENT koja zastupa HOMAG na tržištu Srbije.
Nenad, Ognjen i Alija, na Sajmu mašina i alata za drvenu industriju, u Beogradu, oktobra 2025.

HOMAG – SUDAGENT – HEZO MAŠINE

Uvek u trendu i sa nekim novitetima

– Tradicionalno poštujemo izlazak na Sajam mašina za drvenu industriju na kome smo redovno od 2004. godine i trudimo se da ta tradicija ostane, a ono što je trenutno glavni novitet, je činjenica da je *platforma tapio* otvorena za područje Srbije, Crne Gore i Makedonije.

– *Tapio* je elektronska platforma pomoću koje u cloud-u možete da pristupite različitim App proizvodima i uslugama koji su vam zanimljivi, kao što su: Material Management, Production Management, IntelliDivide i mnogo drugih interesantnih aplikacija za korišćenje u proizvodnji i praćenju proizvodnje, optimizacije i generalno vođenja informacija o tome koji vam je status linije, koliko je zauzeta mašina, možete da radite optimizaciju pločastog materijala, sečenja, rezanja... Platforma omogućava savremeni način pristupa kontroli vođenja proizvodnje. S obzirom na to da smo mi poznati po tome što smo do sada automatizovali osam velikih firmi sa našim površinskim skladištima i CNC krojačima ploča, sada je to na još većem nivou kako bi menadžeri proizvodnje, odnosno vlasnici firmi mogli da isprate ceo proces od narudžbine, pa do isporuke finalnog proizvoda.

– *Tapio* je nezavisna digitalna platforma, a HOMAG na njoj nudi sopstvene proizvode i servise koji su dostupni korisnicima putem ove platforme. Ono gde smo izašli u susret našim klijentima koji pokazuju interesovanje je da mogu promotivno da koriste App proizvode 30 dana besplatno. Dovoljno je da se registruju i da te proizvode testiraju da li im odgovaraju, a nakon isteka probnog perioda, korisnici mogu da odluče da li žele da iznajme određeni proizvod na mesečnom nivou ili na duži period, u skladu sa važećim cenovnikom.

– Što se tiče kompanije HOMAG generalno i dalje posluje kao i pre. Pokrivamo tržište Srbije, Crne Gore i Makedonije. Imamo podršku od strane fabrike za izlaganje na sajmu... Ova godina je bila izazovna, zahtevala je veće angažovanje kao i funkcio-

nisanje kreditnih sredstava. Naši drvoprerađivači su navikli da investiraju u novu opremu i očekuju pomoć od države, subvencije za nabavku nove opreme. Prethodne i 2025. godine izostale su subvencije, pa je smanjeno interesovanje za investiranje u novu opremu. Ipak, mi ostajemo spremni i optimistično gledamo u 2026. godinu, u nadi da će doneti boljitak – kaže **Ognjen Kaličanin**, direktor firme SUDAGENT koja na Balkanu zastupa kompaniju HOMAG.

– Standardne mašine za preradu drveta imaju svoje klasične funkcije, ali **HOMAG** izlazi sa App proizvodima koji te mašine povezuju tako da imamo centralnu kontrolu automatizacije mašina i praćenje celog proizvodnog procesa. Dakle, mašina kanterica, krojač ploča, CNC su nezavisne mašine, rade kao pojedinačne mašine, ali sa uključivanjem elektronske platforme imamo mogućnost uvezivanja podataka sa svih mašina, čime imamo praćenje proizvodnje u smislu objedinjavanja kao jedne ćelije i od tog momenta krećemo sa automatizacijom. Hoću reći da ne možemo više ništa da izmislimo po pitanju kako ćemo da sečemo, kantujemo, krivolinijski režemo, to je sve poznato, moramo da idemo korak više, a to je umrežavanje i automatizacija.

– Bitna stvar je energetska efikasnost ili tzv. *Blue Efficiency*, cilj je da se mašinama smanji potrošnja, da motori budu energetske efikasniji i smislu da na koliko otpora nailaze da toliku količinu snage utroše za savladavanje otpora obrade materijala. Pre smo imali motore od 18 kW koji su isporučivali tu snagu konstantno, sada se koriste inverterski motori, oni angažuju onoliko kilovata snage koliko je potrebno za savladavanje otpora obrade materijala – rekli su nam **Alija Hodža**, menadžer prodaje iz kompanije HOMAG, **Ognjen Kaličanin** i **Nenad Matić** iz firme SUDAGENT.

Treći kućni sajam mašina i alata za drvenu industriju u Doboju je za drvoprerađivače regiona bio izuzetan događaj. U dogovoru sa menadžmentom kompanije **HOMAG, Sudent** je aktivno učestvovao na ovom skupu koji je krajem oktobra organizovala firma **HEZO mašine**. Bio je to izuzetno dobro organizovan i posećen događaj, na čemu iskreno čestitamo gospodinu **Zoranu Evđeniću** i kompletnom timu kompanije **HEZO mašine**.

Jednostavno uraditi nemoguće uglove

**ZAINTERESOVANI?
SAZNAJTE VIŠE!**

Clamex P

Odvojivi konektor za nameštaj
sa brzim pričvršćivanjem P-sistema

- Pojednostavljuje svakodnevne zadatke
- Štedi vreme i novac
- Priključci za sve uglove

Na Beogradskom sajmu je od 08. do 12. oktobra 2025.
održan 61. Međunarodni sajam nameštaja
i 61. Međunarodni sajam mašina i alata za drvenu industriju

Degradacija Sajma nameštaja novi koncept, stara praksa i potonuće

Jedan od najznačajnijih događaja u sferi proizvodnje i distribucije nameštaja, dizajna, drvene industrije i pratećih delatnosti u Jugoistočnoj Evropi, beogradski Sajam nameštaja, održan po 61. put u drugoj nedelji proteklog oktobra, bio je znatno ispod nivoa ove manifestacije na kojoj smo, u proteklih skoro četvrt veka, redovno učestvovali i izveštavali naše čitaoce.

Prethodna konstatacija se, međutim, ne može odnositi na kvalitet izloženog nameštaja, koji je po dizajnu i izradi zadržao ili premašio prethodne manifestacije. To se posebno odnosi na nameštaj iz punog drveta. Sajam nameštaja je ovoga puta održan na znatno manjem prostoru, opet sa znatno manjim brojem izlagača, ali i manjom posetom...

Nismo se bavili razlozima manjeg broja izlagača i skromnom posetom, ali se odavno nagoveštavalo da će prisilna apstinencija, uzrokovana epidemijom korona virusa pre nekoliko godina, uticati na manje interesovanje izlagača za ovom manifestacijom. To ne umanjuje činjenicu da je Sajam nameštaja u Beogradu godinama bio mesto inspiracije, kreativnosti i neiscrpnih poslovnih mogućnosti, gde su se i ovoga puta mogli videti proizvodi visokog kvaliteta i funkcionalnosti, profilisani u sve segmente opremanja i uređenja enterijera i objekata različitih namena.

Ugledna manifestacija i regionalni centar svih zaposlenih u drvnoprerađivačkoj industriji i industriji proizvodnje i plasmana nameštaja, ima bogatu istoriju građenu šest decenija. Ovaj događaj ne samo da je doskora predstavljao srž srpske drvene industrije i proizvodnje nameštaja, već je služio i kao značajan kulturni i ekonomski događaj koji povezuje tradiciju i inovaciju. Od skromnih početaka do međunarodno priznate manifestacije i članice Unije međunarodnih sajmova

(UFI), Sajam nameštaja u Beogradu simbolizovao je evoluciju i rast industrije, reflektujući kreativne, umetničke, dizajnerske i društvene promene u regionu. To je bio i to bi, nadamo se, mogao ostati. Takvoj perspektivi bi, međutim, trebalo da predstoji mnogo više rada i angažovanja menadžmenta Beogradskog sajma, sistematska i redovna promocija, negovanje jasne biznis orijentacije i uopšte veće angažovanje kompletne društvene zajednice, što ovoga puta nije bili ni dovoljno ni sistematično.

Izostalo svečano otvaranje i dodela sajamskih priznanja

Za proizvođače nameštaja i drvenu industriju kao i za proizvođače mašina, alata i repromaterijala, ali i za širok krug posetilaca i potencijalnih kupaca, Sajam nameštaja je svake jeseni bio svečanost koja se čekala i za koju se spremalo, koja

je počinjala svečanim otvaranjem i završavala se svečanom dodelom sajamskih priznanja. Mada u znatno manjem broju, izlagači su se i ovog puta dobro spremili i opremili, ali je sve ostalo izostalo.

Iskreno mi je žao što moram reći da zvanično pismeno saopštenje Beogradskog sajma pred otvaranje ove izložbe naslovljeno „sajam nameštaja – povratak tradiciji i novi koncept izlaganja“ zvuči cinичno, krajnje neodgovorno i neprofesionalno, prvo zato što su znali koliko će ova manifestacija biti minorna, a drugo, što i pored toga, za godinama primarnu sajamsku praksu – prodaju nameštaja, kažu da navodno Sajam nameštaja „donosi novi koncept izlaganja – prodaju i kupovinu nameštaja tokom sajamskih dana.“ Tužno je što za tu najstariju sajamsku praksu kažu da je novi koncept. To je degradacija Beogradskog sajma, potcenjivanje izlagača i posetilaca, pa je ve-

liko pitanje šta možemo očekivati od narednog oktobra... U zvaničnom saopštenju pred početak Sajma nameštaja, Beogradski sajam, uz novi koncept izla-

slovne posetioce, uključujući mlade talente kroz Izložbu mladih dizajnera (Young Designers Exhibition) i stručne diskusije u okviru Design Talks, okupljajući vrh ek-

tivniji i da se vraća na mapu bitnih evropskih dešavanja, a vrhunac manifestacije predstavlja nagrada Zlatni ključ koju internacionalni žiri dodeljuje najuspešnijim izlagačima. Ove godine žiri čine zaista zanimljiva i uticajna imena iz oblasti dizajna, arhitekture, medija i biznisa", a dizajn razgovori „koji će se odvijati svih šest dana trajanja Sajma će imati veoma dinamičan program i okupiće veliki broj eminentnih govornika iz cele Evrope“.

Neverovatno... Zvanično saopštenje Beogradskog sajma, pre otvaranja Sajma nameštaja, prepisano od nekog prethodnog događaja ove vrste, prepuno lepo formulisanih laži i netačnih najava, rekosmo, predstavlja vrhunac neodgovornosti i cinizma, pa sam odlučio da ga u celini objavim na sledećoj strani ovog izdanja časopisa, pa ko hoće da ga pročita imaće priliku da se nasmeje činjenici da je Beogradski sajam realna slika društvenih prilika...

Većina izlagača je bila iznenađena smanjenim izlagačkim prostorom i malim brojem izlagača, a iznenađenje je upotpunila činjenica da nije bilo ni svečanog otvaranja ove manifestacije. Kroz dve sajamske hale se prvog dana sajma, sa nekoliko saradnika, prošetao novi v.d. direktor i to je, praktično, bilo sve. Za pet sajamskih dana više nisam imao priliku sresti nekog iz sajamskog menadžmenta, a izostala je i tradicionalna dodela sajamskih priznanja, mada su sajamski eksponati bar desetak izlagača zaslužili svaku pohvalu. Spomenimo nekoliko firmi čiji su eksponati oplemenili protekli Sajam nameštaja: SOL BABY, JOMIL INŽENJERING, MOD DESIGN, RADULOVIĆ WOOD, JUNIOR INŽENJERING, da ne govorimo o kvalitetu nameštaja našeg veterana u proizvodnji tapaciranog nameštaja i opremanja enterijera, kompaniju SIMPO koja je više od pola veka najcenjeniji brend u Srbiji i jedan od vodećih regionalnih proizvođača nameštaja sa sopstvenom logistikom i prodajnom mrežom od 54 prodajna objekta u pet zemalja, pa kompanije FOREST, PEGASUS, TRILORD...

Sajam nameštaja je godinama bio mesto susreta proizvođača nameštaja i distributera, dizajnera, inženjera, arhitekata i šire javnosti. To je bio i ovoga puta, istina u znatno manjem nivou.

Takođe, posetiocima nije promakla činjenica da ni ovoga puta, uz manji odziv, među izlagačima, izuzev kompanije SIMPO, nije bilo većih proizvođača, koji

ganja, najavljuje „drugačiji model organizacije manifestacija koje će implementirati novo rukovodstvo“ zatim veliku novost i „povratak dugogodišnjih izlagača poput Eurosalona“ jer Sajam nameštaja „parira događajima svetskog ranga“ i „povezuje proizvođače, dizajnere, stručnjake i po-

sperata iz oblasti dizajna, arhitekture i industrije nameštaja“, a posetioći će „imati priliku da pogledaju već poznatu Izložbu mladih dizajnera koja predstavlja mlade i perspektivne autore, fakultete i škole bacajući svetlo na zvezde u usponu“ što pokazuje „da je Beogradski sajam sve atrak-

već godinama ne izlažu na ovoj manifestaciji, a paralelno sa održavanjem Sajma nameštaja, intenzivno promovišu odobravanje *sajamskog popusta* u svojim prodajnim salonima. To je neki oblik nelojalne konkurencije i zahteva ozbiljnu analizu kako organizatora manifestacije, tako i šire društvene zajednice.

Uspešan Sajam mašina – promovisana automatizacija i digitalizacija proizvodnih procesa

Već tradicionalno, paralelno sa Sajmom nameštaja, održan je **61. Međunarodni sajam mašina i alata za drvenu industriju**. Prostor namenjen ovoj manifestaciji, u Hali 2, nivo B Beogradskog sajma, bio je približan nivou prethodnih sajmova, ali sa znatno manjim odzivom poslovnih posetilaca. Međunarodni sajam mašina i alata za drvenu industriju je, slobodno možemo reći, bio uspešan. Svojom ponudom ispratio je jedan od glavnih ciljeva u oblasti razvoja obrade drveta - automatizaciju i digitalizaciju proizvodnih procesa, tehnologija koje omogućavaju proizvođačima da smanje troškove, povećaju produktivnost, efikasnost i poboljšaju kvalitet proizvoda. Među izlagačima sajma mašina i alata za drvenu industriju bili su TOP TECH Woodworking sa italijanskim brendom Biesse, YUGOIMPEX sa nemačkim brendom Holz Her, SUDAGENT sa nemačkim brendom HOMAG, LESTROJ

Beogradski sajam realna slika društvenih prilika

Zvanično saopštenje Beogradskog sajma, pre otvaranja Sajma nameštaja, prepuno lepo formulisanih ali netačnih najava, predstavlja vrhunac neodgovornosti i cinizma.

Objavljujemo ga u celini:

Međunarodni sajam nameštaja u oktobru: povratak tradiciji i novi koncept izlaganja

Beogradski sajam od 8. do 12. oktobra 2025. godine organizuje 61. Međunarodni sajam nameštaja, opreme i unutrašnje dekoracije, koji će se održati paralelno sa 61. Međunarodnim sajmom mašina i alata za drvenu industriju.

Tradicionalni događaj u sferi proizvodnje i distribucije nameštaja okuplja proizvođače nameštaja, distributere i profesionalne kupce, dizajnere, inženjere, arhitekte i uvek zainteresovane posetioce, da na jednom mestu vide aktuelne trendove u ovoj progresivnoj privrednoj grani i kvalitetan i funkcionalan nameštaj svih vrsti i namena.

Ovogodišnje izdanje donosi novi koncept izlaganja i pored uspešno zastupljenog biznis segmenta, poseban akcenat stavljen je na povratak proverenih i dobro poznatih vrednosti koje su decenijama bile sinonim za Beogradski sajam nameštaja – prodaja i kupovina nameštaja tokom sajamskih dana. U susret sajmu, posetioци već sada mogu da planiraju kupovinu po specijalnim sajamskim cenama, uz savete i konsultacije sa profesionalcima i dizajnerima najlepšeg nameštaja koji je u ponudi na našem tržištu.

Nova poslovna klima na Beogradskom sajmu i drugačiji model organizacije manifestacija koje će implementirati novo rukovodstvo, fokusirani su na jačanje posete i privlačenje stručnjaka i profesionalaca iz drvno-prerađivačke industrije, dok će izlagačima biti obezbeđena maksimalna podrška i najviši standardi za prezentaciju izložbenih programa koji će im omogućiti da maksimalno iskoriste prisustvo na ovom privrednom događaju.

Jedna od velikih novosti je i povratak dugogodišnjih izlagača poput Eurosalone, koji su oblikovali istoriju Sajma nameštaja, ali i dolazak novih kompanija iz Srbije i inostranstva, posebno onih koje se bave proizvodnjom

modernog i klasičnog nameštaja. Sveobuhvatnom izložbenom ponudom, Sajam nameštaja parira događajima svetskog ranga i ove godine podstiče dolazak posetilaca koji traže spoj kvalitetne kupovine i uvid u najnovije trendove industrije.

Sa bogatom tradicijom u drvnoj industriji, Srbija kroz ovakve manifestacije jača svoj status na globalnom tržištu. Sajam nameštaja, uz Sajam mašina i alata za drvnu industriju, mesto je gde se ukrštaju svetski trendovi i domaća stručnost, pružajući kompanijama priliku za vidljivost, jačanje brendova, plasman proizvoda i ostvarivanje izvoza. Kao međunarodna platforma i komunikacioni skup, sajamski prostor povezuje proizvođače, dizajnere, stručnjake i poslovne posetioce, uključujući mlade talente kroz Izložbu mladih dizajnera (Young Designers Exhibition) i stručne diskusije u okviru Design Talks, okupljajući vrh eksperata iz oblasti dizajna, arhitekture i industrije nameštaja. I ove godine, Sajam nameštaja ostaje važno mesto integracije cele industrije, pružajući inspiraciju i uvid u budućnost enterijera i trendove u kvalitetu i dizajnu.

Internacionalni karakter Sajam potvrđuje okupljanjem velikog broja poslovnih ljudi, kupaca, arhitekata, dizajnera i distributera iz regiona i svih krajeva Evrope.

Tokom trajanja Sajma posetioci će imati priliku da pogledaju već poznatu Izložbu mladih dizajnera koja predstavlja mlade i perspektivne autore, fakultete i škole bacajući svetlo na zvezde u usponu.

Uvođenje Hosted Buyer Programa i prisustvo svetskih i regionalnih kupaca na Sajmu otvorilo je mogućnosti za nove poslovne aranžmane, plasiranje domaćeg nameštaja na nova tržišta i podsticaj izvoza. Susretanje izlagača i kupaca, arhitekata i dizajnera sa poslovnim ljudima, Sajam čini jedinstvenim mestom ugovaranja saradnje i obostranih interesa.

Veliki broj prestižnih kompanija koje će izlagati ove godine pokazuju da je Beogradski sajam sve atraktivniji i da se vraća na mapu bitnih evropskih dešavanja.

Vrhunac manifestacije predstavlja nagrada Zlatni ključ koju internacionalni žiri dodeljuje najuspešnijim izlagačima. Ove godine žiri čine zaista zanimljiva i uticajna imena iz oblasti dizajna, arhitekture, medija i biznisa.

Dizajn specijalitet Beogradskog sajma nameštaja predstavlja Design Talks – Razgovori sa dizajnerima i arhitektama, koji će se odvijati svih šest dana trajanja Sajma. Ove godine Design Talks će imati veoma dinamičan program i okupiće veliki broj eminentnih govornika iz cele Evrope.

sa kineskim brendom KDT, KOimpex, zatim KOLEX CNC, RADEK, GOMATIC, OHRA, VELVET i drugi.

Obe ove manifestacije odavno neguju jasnu biznis orijentaciju, a to ima veliki značaj za domaću i regionalnu privredu. Manji broj izlagača i manja poseta proteklom sajamskim manifestacijama će kod većeg broja izlagača biti detaljnije analizirana, što će, verujemo, dovesti do znatnih promena. Istina je da veći broj sajмова u Evropi ima slične probleme, pa u tom smislu organizator ima veće obaveze u traženju načina da ove manifestacije opstanu...

Sajam nameštaja isto kao i Sajam mašina i alata za drvnu industriju su, bez sumnje, za sve izlagače svojevrsan događaj na kome oni primarno promovišu ono što rade, što proizvode ili sa čime trguju. To je poseban oblik planiranih aktivnosti i komunikacije sa različitim grupama javnosti, a odnosi sa javnošću su poseban skup planiranih akcija i napora za izgradnju pozitivnog imidža i razumevanja između preduzeća i ciljnih grupa javnosti. Steći ugled i reputaciju nije lako, isto kao što je očuvanje dobre slike u javnosti i održavanje dobrog ugleda mukotrpan posao za sve zaposlene u svakom preduzeću. O reputaciji preduzeća jednako treba da brinu svi zaposleni, a sve to treba da kreira, usmerava i nadgleda najodgovorniji, u našoj situaciji najčešće vlasnik firme i njegov najuži tim

saradnika. Jer, kada je reputacija ugrožena, strada kompletno preduzeće. A rizika ima puno, pa kada su u pitanju odnosi sa javnošću i marketing, vlasnici firmi i vodeći menadžeri bi trebalo da uvek imaju razrađen, jasan i jedinstven plan sajamskog nastupa.

Kreiranje prepoznatljivog vizuelnog i tržišnog identiteta

I u ovako skućenom izdanju obe sajamske manifestacije su ostale dosledne konceptu kreiranja prepoznatljivog vizuelnog i tržišnog identiteta. Sajmovi su u fokus stavili nove ideje, premijere, vrhunski dizajn, inovativne tehnologije, kvalitetan i funkcionalan nameštaj svih vrsta i namena, nova tehnološka i dizajnerska rešenja, dok je Međunarodni sajam mašina i alata za drvnu industriju u fokus stavio jedan od glavnih ciljeva u oblasti prerade drveta i proizvodnje nameštaja – automatizaciju i digitalizaciju proizvodnih procesa, tehnologija koje omogućavaju proizvođačima da smanje troškove, povećaju produktivnost, efikasnost i poboljšaju kvalitet proizvoda.

Prethodnih godina Sajam nameštaja je ustupao pristojan prostor većem broju dizajnera mlađe generacije koji, u svakom slučaju, predstavljaju novu kreativnu i pokretačku snagu. I tu je ovoga puta izostala masovnost, ali je za pohvalu izložbeni prostor beogradske Tehničke škole DRVO ART koja

je i prošle godine uspešno realizovala Međunarodnu kreativnu radionicu „Dizajn igralište – Design Playground“ uprkos svim izazovima pred kojima se našla srpska prosveta. Škola DRVO ART je, naime, više puta bila izložena direktnom pritisku kako pojedinih učenika, tako i nekolicine roditelja i inih građana da obustavi nastavu, kao i konstantnom pritisku na društvenim mrežama, ali je rukovodstvo škole i kompletan nastavni kadar još jednom pokazao svoj visok profesionalizam i društvenu odgovornost nastavljajući da radi ono zbog čega i postoji – obrazuje i vaspitava mlade ljude. Ne odustajući od planiranih aktivnosti, koje afirmišu kako samu školu tako i našu zemlju, Tehničke škole DRVO ART je uspeła da održi nastavu i svoju već tradicionalnu radi-

onicu koja okuplja mlade iz Evrope i da učeničke radove prezentira na proteklom Sajmu nameštaja...

Šta nagoveštava mali odziv izlagača na beogradskom Sajmu nameštaja

Na protekle dve sajamske manifestacije u oktobru 2025. godine, precizno smo ustanovili **učešće 63 izlagača**. Prema katalogu organizatora učestvovalo je 69 izlagača, a RTS je objavio „da 81 kompanija posetiocima nudi sajamske popuste koji se uglavnom kreću između 10 i 30 odsto“. Od ukupnog broja izlagača (63) samo dvadesetak ili trećina su bili proizvođači nameštaja...

Komparacije radi spomenimo da je na 58. Sajmu nameštaja i Sajmu mašina u novembru 2022. učestvovalo 182 izlagača iz 20

zemalja, a pred korona pauzu 2019. godine na ove dve manifestacije učestvovalo je 500 izlagača iz 38 zemalja, što znači da je broj izlagača u novembru 2022. (182) bio za 63,6% manji od broja učesnika na istim manifestacijama 2019. godine (500); a broj izlagača na dva sajma u oktobru 2023. godine, kao i u oktobru 2024. godine bio je isti, po 120 (što je za 76% manje nego 2019. godine).

Drastičan pad na 63 izlagača u oktobru 2025. godine bio je iznenađenje za sve, a u poređenju sa 2019. godinom (više od 500) to je manje za od 87,4%... U odnosu ne 2024. godinu (120) dve sajamske manifestacije u oktobru 2025. godine (63) su bile za 47,5% manje. To, međutim nije karakteristika samo Beogradskog sajma. Sajmovi nameštaja u regiji su praktično potonuli, a poznati milanski sajam je 2023. godine održan u samo dve hale, sa malim brojem izlagača i velikim padom posete...

Prateći i analizirajući sajamska dešavanja proteklih 23 godine zabeležili smo da je početkom ovog veka Sajam nameštaja bio izuzetno popunjena i posećena manifestacija: 2007. godine na sajmu je učestvovalo preko 600 izlagača od čega 150 inostranih; 2008. oko 550 izlagača, a narednih sedam-osam godina (sa izuzetkom

2014. i 2015. godine oko 300) broj izlagača se kretao oko 500...

Međutim, moramo još jednom istaći, da je protekli Sajam nameštaja u Beogradu, što se tiče kvaliteta izrade nameštaja, materijala i dizajna izloženih modela, verovatno bio na istom ili neznatno većem nivou od prethodne manifestacije. Pred posetiocima su bili komadi nameštaja savremenog dizajna i širokog spektra za različite prostorije i namene (stambeni, kancelarijski, dečji, baštenski, kuhinje, spavaće sobe, garniture), različiti stilovi nameštaja (moderan, klasičan, minimalistički, rustičan), ali su opet izostali svi drugi elementi enterijera, kao što su rasveta, dekorativni predmeti i ostali dodaci koji doprinose kompletnom izgledu i opremanju stambenog ili poslovnog prostora.

Uz prodaju i promociju, kao i prethodnih godina u fokus sajamske manifestacije su stavljene inovacije, vrhunski dizajn, kvalitetan i funkcionalan nameštaj svih vrsta i namena. I u znatno smanjenom izdaju Sajam nameštaja je ostao dosledan konceptu kreiranja prepoznatljivog vizuelnog i tržišnog identiteta Srbije i regiona, ali se mora istaći da je bio ispod nivoa nekoliko prethodnih manifestacija. Uvek

smo isticali kako su drvna industrija i proizvodnja nameštaja fleksibilne privredne grane koje su godinama permanentno beležile veći obim proizvodnje i izvoza, ali je činjenica da su od polovine 2022. godine obim proizvodnje i izvoza, prvenstveno uzrokovani znatno smanjenom potražnjom, u ozbiljnom padu. To se kod nas dalje reflektovalo na pad proizvodnje, nestabilnost i strah od investiranja. Prema nagoveštajima iz prakse, moguć je dalji pad proizvodnje u drvnom sektoru, jer su neka preduzeća zbog pada potražnje za proizvodima drvno sektora znatno smanjila obim proizvodnje, a neka otpuštaju ili najavljuju otpuštanje radnika... Poznato je da su drvna industrija i proizvodnja nameštaja prilično fleksibilne privredne grane i da su u našoj zemlji, ali i u većini zemalja u okruženju, godinama permanentno beležile veći obim proizvodnje i izvoza. Ali, ne treba zatvarati oči pred činjenicom da je svet u velikoj krizi, da veći broj država ulazi u recesiju, da u neposrednom okruženju bukne ratovi, da se dogovori ignorišu i da je svet na ivici većih sukoba, a sve to zajedno određuje dalje privredne tokove.

D. Blagojević

Sušare za drvo i lamelu Parionice za drvo

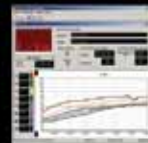

Automati za sušare i parionice

Vlagomeri za drvo, piljevinu i beton

Termički tretman

NIGOS
ELEKTRONIK

www.nigossusare.rs

office@nigos.rs

+381 18 211-212, 217-468

**Više od 40 mašina za obradu drveta
i metala na jednom mestu!**

RADEK otvorio najveći izložbeni salon na Balkanu

Beograd je postao novo regionalno središte za drvenu i metalnu industriju. Kompanija RADEK, lider u prodaji mašina za obradu drveta i metala, otvorila je najveći showroom na Balkanu, u kojem je izloženo više od 40 premium mašina spremnih za prezentaciju, testiranje i edukaciju.

Ovo je prvi ovakav centar u regionu, osmišljen tako da svim posetiocima – od manjih zanatskih radionica do velikih industrijskih pogona – pruži jedinstvenu priliku da na jednom mestu upoznaju najnovija tehnološka rešenja, dobiju stručne savete i rešenja prilagođena svom poslovanju.

RADEK – lider sa preko 4.000 prodatih mašina

Kompanija RADEK sa svojim dugogodišnjim iskustvom, uspešno posluje i zauzima značajno mesto na tržištima širom Balkana. RADEK je isporučio više od 4.000 mašina i opremio preko 300 proizvodnih pogona od velikih regionalnih fabrika do malih radionica.

– Naša misija nije samo prodaja mašina – mi gradimo partnerstva. Kroz servisnu podršku, obuku i obezbeđivanje rezervnih delova, stojimo uz naše klijente na svakom koraku. Novi showroom u Beogradu je simbol tog pristupa, mesto gde možete sve da pronađete na jednom mestu – ističu iz kompanije RADEK.

Više od izložbenog prostora – centar za edukaciju i razvoj

Novi showroom zamišljen je ne samo kao izložbeni prostor, već i kao centar za edukaciju, prezentacije i stručno usavršavanje. Posetioци će moći da prisustvuju demonstracijama rada mašina, da testiraju tehnologiju u realnim uslovima i da dobiju konsultacije od RADEK stručnjaka.

Ovakav koncept donosi novu vrednost industriji u Srbiji i regionu, jer omogućava malim i velikim preduzećima da pre donošenja investicione odluke vide mašinu na delu i odaberu rešenje koje najviše odgovara njihovim potrebama.

Servisni centar i širok asortiman alata

Iza RADEK-a stoji tim iskusnih inženjera i servisera sa višegodišnjim iskustvom, spremnih da brzo reše svaki izazov i pruže stručnu podršku i obuku.

– Naš servisni centar obezbeđuje brzu reakciju, dostupne rezervne delove i terensku podršku u najkraćem roku. Znamo da u proizvodnji nema vremena za čekanje. Zato je naša podrška uvek spremna i dostupna. Pored toga, u našoj ponudi nalazi se širok asortiman alata i opreme za obradu drveta i metala, što našim klijentima omogućava da na jednom mestu pronađu sve što im je potrebno – kažu u firmi RADEK.

Prisustvo na Sajmu mašina za preradu drveta

Paralelno sa otvaranjem prodajnog i edukativnog centra RADEK je učestvuje na prestižnom Sajmu mašina i alata za drvenu industriju u Beogradu, a posetiocima su predstavljene sve mogućnosti koje mogu dobiti u novootvorenom prodajnom centru. Sajam je bio odlična prilika da se posetioци upoznaju sa RADEK timom i dobiju poziv da showroom posete uživo. RADEK showroom je otvoren za sve – od stolarskih radionica i fabrika, do samostalnih preduzetnika i industrijskih lidera.

Dodajte da pogledate mašine uživo, testirate ih i pronađete pravo rešenje za unapređenje vaše proizvodnje.

Adresa showroom RADEK, Beograd, Trifuna Pešića 26

00 381 66 820 0023

Radno vreme: ponedeljak – petak od 8 do 16h

Saznajte više o našoj ponudi na www.radek.rs

Osvrt na 61. međunarodni sajam alata i mašina za drvnu industriju

Ove godine je urušavanje događaja koji je nekad, pored Sajma knjiga i Sajma automobila, bio najznačajnija manifestacija Beogradskog sajma, dostiglo svoj vrhunac.

O tome govori kako očajna poseta, tako i izostanak gotovo svih većih izlagača, te nikad manji izložbeni prostor ovogodišnjeg Sajma nameštaja. I taj mali broj učesnika sa obe strane, otišao je većinom vidno nezadovoljan i postavlja se veliki znak pitanja da li će se vratiti sledeće godine.

Razloge možemo tražiti na mnogim mestima: loš termin održavanja koji se pomera iz godine u godinu i gotovo se preklapa sa većim evropskim događajima tog tipa, nikakva medijska promocija samog Sajma, visoki troškovi za posetioce i izlagače koji ne opravdavaju prisustvo ni jednih ni drugih na bilo koji način, odsustvo novih sadržaja itd.

Da li je u pitanju nebriga, nemar ili nesposobnost, nije stvar koju mi kao izlagač treba ili želimo da ocenjujemo, ali deluje da su Sajam nameštaja i prateći Sajam alata i mašina za drvnu industriju ostavljeni da se polako ugase sami od sebe.

Mi smo i ove godine uložili mnogo energije da naš prostor izgleda kako jedna ovakva manifestacija to i zaslužuje: kako po pitanju prikazanih tehnologija, tako i izgleda samog štanda, propratnih sadržaja i promocije događaja.

Ako se nešto pozitivno iz svega može izvući, to je što će za našu kompaniju ovogodišnji Sajam biti prekretnica: iako je poseta našem štandu bila čak i bolja nego prošle godine, postalo je jasno da resurse koje imamo možemo i moramo mnogo produktivnije upotrebiti, pre svega na polju digitalizacije i reorganizacije naših promotivnih aktivnosti, makar to značilo i napuštanje nekih tradicija čiji smo deo jako dugo vremena.

Baš imajući sve ovo u vidu, želim da se u ime kompanije TOP TECH WOODWORKING i svoje lično zahvalim svim partnerima koji su izdvojili svoje vreme da i ove godine budu naši gosti, što je gest koji možda ne izgleda kao značajan, ali je nešto što mi itekako cenimo, posebno u ovim okolnostima.

Marijana Petrović
direktor TOP TECH WOODWORKING D.O.O.

Ovlašćeni prodavac i serviser Grupacije Biesse:
TOP TECH WOODWORKING D.O.O.
Kneza Miloša 25, Beograd · tel. +381 (0)11 3065 614
office@toptech.rs · www.toptech.rs

biesse.com

JOMIL Inženjering, Pranjani

Novi koncept – proizvodnja unikatnog nameštaja od masiva

– JOMIL Inženjering je firma koja ima dugu tradiciju koju je nasledila od bivše firme Trifunović. Trifunović je bio poznat u drvenoj industriji... Nakon Rankovog pada i prodaje firme, radili su neki Rusi u firmi skoro 10 godina. Radili su furnirani nameštaj koji su izvozili za Rusiju. Kada je počela korona oni su se povukli zbog troškova i otišli u Litvaniju. Nakon toga je general Čeković kupio tu firmu i od tada firma uspešno pokušava da radi različite programe, neke što su radili Rusi i neke što je radio pokojni Ranko Trifunović u stoličarstvu, objašnjava direktor **Milić Spasojević**.

– Ja sam došao pre godinu dana i uz saglasnost vlasnika odlučio da potpuno promenim koncept rada firme jer na ovom tržištu praktično sada više ne važe veliki brojevi. Velike brojeve mogu da rade samo veliki sistemi, mi imamo mali broj radnika da bi mogli da se takmičimo sa gigantima i onda smo odlučili da radimo unikatne predmete i da promenimo koncept. Koncept nam je da radimo nameštaj od masiva, dodali smo i jedan detalj, špansku trsku, neki je zovu i ratan trska. Radimo samo prirodne materijale i ono što je najvažnije je to da smo izbacili elemente

metala iz veza i radimo isključivo nameštaj bez metala. Cilj izrade nameštaja bez metala je prvenstveno da se uklapamo u trendove kada su u pitanju zdravstveni razlozi, pokušavamo da izbegnemo sve elemente magnetnih polja. U toku 24 časa, čovek 16 sati hoda, radi i ima promenu lokacije, jedino je za vreme spavanja od 7 do 8 sati vezan za jednu lokaciju, a uticaj magnetnih polja je direktno vezan sa funkcijom vremena. Što ste duže na jednoj lokaciji, magnetno polje više reaguje na vas i postoje zdravstveni rizici. Zato smo odlučili da dovedemo magnetno

HOLZ-HER

Prezentacija noviteta i novog partnera

Mogu slobodno reći da je kompanija HOLZ-HER već tradicionalno peti put i ove godine na Beogradskom sajmu mašina i alata za drvenu industriju, sa mnom kao menadžerom prodaje za Balkan.

Svake godine smo bolji i uspešniji po našu kompaniju. Ove godine nastupamo sa našim novim partnerom za područje Srbije, u pitanju je firma Yugoimpex koja ima još jednu ispostavu, firmu koja se zove Novo drvo i nalazi se u Beogradu.

polje na nulu i zato radimo novi koncept nameštaja bez metala.

– Radimo kvalitetne vrste plemenitih lišćara, pre svega američki orah i hrast. Cilj nam je da u narednim mesecima izađemo sa jednom potpuno novom kolekcijom stolova, kreveta i stolica koje će biti predstavljene tržištu. Praktično gledamo da održimo kvalitet koji se danas na globalnom nivou spušta na minimum, na cenu potrošača jer je tržište takvo, ali znamo da tržište želi da vidi i lepo i kvalitetno i zato stalno pokušavamo da napravimo neki novi dizajn i novi proizvod i da izađemo sa kvalitetom. Pokušaćemo da se održimo na tržištu i tu nema neke velike mudrosti.

Najviše izvozimo za Ameriku, Nemačku, Austriju... Radimo za kupce koji traže i poznaju kvalitet. Na našem štandu je i krevet *Kenedi* od američkog oraha koji je savršenog stila, moderan, prirodnih materijala i ništa ne koristimo od premaza koji sadrže emisiju bilo čega, etanola, poliuretana. Dakle, premazi su laneno ulje i vosak... To je koncept naše firme, želimo sa tim da opstanemo na tržištu, da li ćemo u tome uspeti, videćemo... Imamo izložbeni prostor, gde naši potencijalni kupci mogu videti naše kvalitetne proizvode. Naš *Showroom* se nalazi u Beogradu, Maršala Birjužova 14a ispod Obilićevog venca – kaže gospodin Milić Spasojević.

Ove godine prezentujemo našeg novog partnera i naše novitete koje nudimo našim klijentima.

Sedište firme *Yugoimpex* je u Skoplju, ali je njena druga firma, *Novo drvo* registrovana u Beogradu i vrlo je operativna, snabdevena rezervnim delovima i kompletnim servisom. Poznato je da je kompanija HOLZ-HER odavno postala sinonim za kvalitet.

Mislim da velike kompanije kao što je HOLZ-HER treba da podrže ovakve sajmove jer smisao ovog sajma jeste da se svi okupimo i razmenimo neka nova iskustva i da pokažemo našim klijentima šta nudimo – rekao je **Alen Bešo** menadžer prodaje za Balkan.

LESTROJ

Nudimo kompletno rešenje po zahtevu tržišta

– Glavnina poslova firme LESTROJ je zastupništvo, servis i trgovina mašinama za preradu drveta. Na tržištu Srbije smo prisutni decenijama i veoma smo zadovoljni našom saradnjom sa drvoprerađivačima Srbije. To je veliko tržište, tu su naši dobri klijenti zadovoljni našom ponudom i realizacijom dogovorenih poslova. Radimo dosta i sa velikim firmama, a skoro smo prodali potpuno automatsku protočnu tiplericu kompaniji *TIS* u Novoj Pazovi i to nam je dobra referenca. Napravili smo još nekoliko projekata u okolini Beograda. Firmi *Aracasta* smo prodali celu proizvodnju, raskrajač ploča, kantericu, protočnu bušilicu, formatizer, opremili smo celu proizvodnju.

– U našoj ponudi su pouzdane mašine za drvnu industriju, a na Sajmu mašina za drvnu industriju očekujemo posetu većeg broja naših starih, ali i potencijalnih kupaca. Naša prednost je naša kvalitetna ponuda, a u našem programu su *KDT* mašine za drvnu industriju. *KDT* je premijum kineska firma, trenutno najjača firma na svetu, koja na godišnjem nivou proizvede 23 hiljade kvalitetnih mašina i po tome su najveća firma u našoj branši. U svom sedištu imaju 550.000 m² pokrivenog poslovnog prostora. LESTROJ već šest godina zastupa kinesku firmu *KDT* na području Balkana i obostrano smo zadovoljni saradnjom. To su sigurno najkvalitetnije mašine za preradu drveta proizvedene u Kini. Neznatno su skuplje od ostalih kineskih proizvođača mašina, ali su s obzirom na kvalitet, njihove cene vrlo povoljne. Tržište traži kvalitet i sve je više zainteresovanih za naš program i *KDT* mašine za preradu drveta. Kompanija LESTROJ u Srbiji sarađuje sa firmom *Wood Master Woodworking*, čiji je vlasnik **Vidan Mitrović**. Onu su specijalizovani za montiranje, servisiranje i održavanje mašina za preradu drveta iz naše ponude – rekli su nam gospoda **Domen Stupica** i **Marko Krumpestar** iz kompanije LESTROJ.

MOD Design doo, Beograd

Nameštaj u kombinaciji drvo-metal zadržao toplinu i dušu

– Mi smo osnovali firmu pre deset godina. Krenuli smo sa izradom nameštaja od punog drveta, prvo stolice, a nakon toga, zavisno od zahteva kupaca, počeli smo da pravimo stolove, fotelje, komode... U zavisnosti od potražnje, širili smo asortiman, pa smo par godina kasnije imali solidan asortiman. Zatim su krenula veća opremanja različitih objekata: firme, ordinacije, hoteli, pa je sledeća ideja bila da uvedemo nameštaj koji je malo prilagodljiviji toj opremi prostora. Nameštaj od punog drveta nije baš uvek za firmu i ordinaciju, pa smo u ponudu ubacili i čelik, odvojili potpuno novi brend. Brend za puno drvo je MOD, a brend za čelik je OSO. U poslednjih nekoliko godina čak veći akcenat stavljamo na OSO jer je primena raznovrsnija, a čeliku smo bojom i drvetoj udahnuli novu dimenziju tako da taj metal deluje toplije i može da se primenjuje za opremanje stanova i kuća. Uz adekvatan odabir boja nameštaj dobija potpuno novi karakter i jedna ista fotelja, uz različit odabir materijala, može da bude u lekarskoj ordinaciji i hotelskoj sobi i da potpuno drugačije izgleda i da ima potpuno drugi karakter i namenu. OSO program nam je omogućio takvu raznovrsnost da možemo da opremamo sve tipove objekata. Kada je nameštaj potpuno od drveta ima određenu dozu arhaičnosti, nije prilagodljiv za sve namene iako je trend u svetu da i sterilni objekti poput ordinacija ubacuju stolice od punog drveta da bi prostoru dali malo topline i duše. Takođe, firme u neboderima, staklenim zgradama, traže nameštaj od

drveta da se oplemeni prostor. Do te ideje smo došli kada smo opremali kompaniju SBB i celu United grupu. Sve naše ideje su dolazile iz posla sa kojim smo se susretali. Proteklih 10 godina dizajn našeg nameštaja je apsolutno bio kreacija našeg studija, a sada angažujemo regionalne renomirane dizajnere, vodeće u ovom delu Evrope, pravimo nove kolekcije, uvodimo nove materijale, pratimo svetske trendove. MOD je mnogo stariji brend kojim smo se više bavili, ali novi bend OSO sada izjednačavamo po važnosti kapaciteta sa starim brendom i metal izjednačavamo sa drvetoj – rekao je **Momčilo Ostojić**, vlasnik i direktor kompanije MOD Design doo iz Beograda.

OHRA

Kvalitetan proizvod pristupačnih cena

– Prvo moram reći da sam iznenađen kako je ovoga puta Sajam nameštaja loš, ali takođe moram istaći da je Sajam mašina za drvnu industriju na nivou prethodnih manifestacija. Istina više nam se dopalo kada su sajmovi mašina i nameštaja bili odvojeni. Tada su kod nas dolazili isključivo ciljani kupci, a ovako ima šetača, ponekad i gužve... Ali kome trebamo, on će nas sigurno pronaći. Mi imamo kvalitetan proizvod pristupačnih cena – kaže **Blaž**.

– Na Sajmu mašina i alata za drvnu industriju u Beogradu smo prisutni kao izlagači već četvrtu godinu zaredom. S obzirom da je ovo specijalizovan sajam, jedini ovog tipa u regiji, za nas je veoma zanimljiv i značajan. Žao mi je što Sajam nameštaja ne ide u istom pravcu kao Sa-

jam mašina... **OHRA** je veoma prisutna na tržištu Srbije sa svojim konzolnim regalima.

Opremaćemo većinu drvnih centara po Srbiji kao što su: Omega Profeks, Darex, Artinvest, TIS i mnogi drugi. Što se tiče drvne industrije tu su konzolni regali za ivericu, građu, ploče... Regali su namenjeni kako za velike drvene centre, tako i za manje stolarske radionice i mi smo sa tim proizvodom prisutni na tržištu većeg broja zemalja.

Sedište firme OHRA je u Nemačkoj sa proizvodnjom u Kerpenju i to je firma sa najvećom proizvodnjom konzolnih regala u Evropi. OHRA ima dobra tehnička rešenja, a zbog masovne proizvodnje, cene su za tržište Balkana veoma pristupačne – kaže gospodin **Blaž Kojanc**.

Kojanc kome je na Beogradskom sajmu mašina i alata za drvnu industriju i ovoga puta pomagao njegov sin **Vid**.

SIMPO ŠIK, Kuršumlja

Redovno snabdevanje sirovinom iz državnih šuma

Poznato nam je da je firma SIMPO ŠIK iz Kuršumlje pre izvesnog vremena imala većih problema sa snabdevanjem sirovine, čak su u nekoliko navrata, zbog neredovne isporuke drveta, morali da obustavljaju proizvodnju. Kakvo je stanje sada pitali smo generalnog direktora ove kompanije, gospodina **Milorada Andrejevića**, čoveka sa velikim iskustvom koji je, praktično, kompaniju SIMPO ŠIK izvukao iz teških problema...

– Iza nas je, nadam se, period koji je bio težak po dva osnova. Prvi da su cene drveta na slobodnom tržištu nemilosrdno rasle i bile čak trostruko veće od zvaničnih cena, a i pored toga drveta nije bilo dovoljno i drugi u to vreme JP *Srbijašume* nisu prema nama ispunjavali ugovore, pa smo bili prisiljeni da sirovinu nabavljamo na slobodnom tržištu gde su cene, kao što sam rekao, bile nerealno visoke. Nakon tog perioda usledio je period stabilizacije tržišta, pa su cene drveta vraćene u realne tokove. Očekujemo da će se 2025. godina tako i završiti, a za nas je ova godina bila specifična, u odnosu na prethodne godine, i po tome što kompanija SIMPO ŠIK iz Kuršumlje 2025. godine nije kupila ni jedan kubni metar drveta van JP *Srbijašume*. Inače godišnje preradimo između 65 do 70 hiljada kubika drveta, oblovine i ogrevnog drveta, metarskog i višemetarskog i sve to kupujemo od JP *Srbijašume*. Dakle, imamo 100% snabdevanje sirovinom iz državnih šuma, odnosno JP *Srbijašume* i nismo imali problema sa zastojem u proizvodnji. Ovo je za nas od neprocenjive važnosti u smislu da mi kao izvoznici 75% naše celokupne proizvodnje imamo sigurno poreklo drvene mase. U zapadnu Evropu više nije moguće izvoziti proizvode od drveta ako nemate sertifikovanu sirovinu. Ta praksa ide još dalje i već se uvode standardi po kojima nije dovoljno da drvo bude samo ser-

tifikovano, već mora da bude definisana i mikrolokacija porekla drveta, da se prati lanac od panja do gotovog proizvoda. Činjenica da imamo stabilno snabdevanje sirovinom izuzetno olakšava naše poslovanje i mi očekujemo da će naša uspešna saradnja sa JP *Srbijašume* biti nastavljena. Iskreno, to je ključ našeg opstanka i to je važno za naših 300 zaposlenih radnika, od kojih nije niko na minimalnoj zaradi.

– Praktično, u teško vreme plivamo uzvodno, a kao i većina drvoprerađivača imamo problema i sa kadrovima. Posebno nedostaju tehnički kadrovi, drvoprerađivači, inženjeri prerađivanja drveta, mašinski inženjeri, energetičari – kaže gospodin **Milorad Andrejević**, generalni direktor kompanije **SIMPO ŠIK** iz Kuršumlje.

TRILORD, Svrlijig

Novi salon na Novom Beogradu

Na štandu firme *TRILORD* smo razgovarali sa mladom braćom Mitrović, Nikolom i Pavlom, unucima gospodina Ranka Jovića, vlasnika kompanije *TRILORD* iz Svrlijiga.

– Firma *TRILORD* je treću godinu zaredom izlagač na Sajmu nameštaja u Beogradu i mogu reći da je ovo sajam najmanjeg obima u protekle tri godine. Čuo sam od ljudi koji prate ovu manifestaciju decenijama da je ovo najslabiji sajam u poslednjih 29 godina. Ne znam baš otkud 29 godina, ali svakako je najslabiji u poslednjih nekoliko decenija... Primetno je da ima znatno manje posetilaca. Naš štand nije prazan, poseta je pristojna. Definitivno, manje je ljudi, ali mislim da nije greška što smo odlučili da izlažemo naš program na ovogodišnjem sajmu – rekao je **Pavle**.

– Uz maloprodaju i veleprodaju nameštaja firma *TRILORD* se bavi izvozom. Izvozimo u sve okolne zemlje, osim Mađarske, a pored njih i u Grčku. Dakle, naš nameštaj izvozimo u BiH, Hrvatsku, Bugarsku, Severnu Makedoniju, Grčku i Rumuniju. Posebno ističem Rumuniju, gde imamo desetak velikih kupa-

ca... Firma postoji od 2003. godine, a bavimo se proizvodnjom tapaciranog nameštaja, dušeka, stolica. Na našu odgovornost smo moj brat i ja otvorili salon na Novom Beogradu u ulici Buvar Arsenija Černojevića 119 – rekao je uz osmeh **Nikola**.

Tehnička škola „Drvo art“ na beogradskom Sajmu nameštaja.

Kreativni radovi srednjoškolaca plenili pažnju posetilaca

Ako ste bili na oktobarskom Sajmu nameštaja u Beogradu, niste mogli da ne primetite štand Tehničke škole „Drvo art“. Smešten u prolazu između dve hale, plenio je pažnju posetilaca zbog kreativnih radova učenika na temu „Magični vrt“.

Iako na proteklom Sajmu nameštaja, u oktobru 2025. godine, uz smanjen broj izlagača, izlagačkog prostora i manje posete, nije bilo ni dizajn zone u kojoj su se, prethodnih godina izlagali radovi škola, fakulteta i mladih perspektivnih dizajnera, Tehnička škola „Drvo art“ iz Beograda se, kvalitetom svojih radova, izborila za svoje mesto na jednom od najznačajnijih događaja u našoj zemlji koji još uvek okuplja proizvođače nameštaja.

Kao i ranijih godina, predstavljeni su radovi nastali na poslednjoj Međunarodnoj kreativnoj radionici „Dizajn igralište – Design Playground“ koja je imala za cilj da ukaže na značaj uređenja prostora u kojem boravimo, kao mesta za hobi i relaksaciju.

Tako su učenici kako beogradske škole, tako i njihovih partnerskih škola iz Italije, Mađarske, Bugarske i Španije kroz kreativne radove iskazali svoja razmišljanja i doživljaj magije u vrtovima. Za neke je to podest za saksije u obliku ljudske glave koja misli „zeleno“, za druge fontana, za treće hotel za insekte, za četvrte muzika iskazana kroz stoličice koje se mogu transformisati u bubanj, za neke multifunkcijski stočić sa motivima iz rodnog kraja, a za više njih kućica za ptice.

Među posetiocima Sajma najviše pažnje su privukli „Drvo života“ koje služi relaksaciji i „Bure bez dna“ – zapravo drvena kutija koja je veštím korišćenjem ogledala tako napravljena da pogled u nju ostavlja utisak gledanja u bure bez

Nagrađeni radovi na Međunarodnoj kreativnoj radionici, po izboru učenika i nastavnika, bili su izloženi i na beogradskom Sajmu nameštaja u oktobru 2025. godine

dna. Ovaj maštoviti rad učenice Lare Cagare privukao je najveću pažnju mladih posetilaca. Tokom dana vikenda, bilo je trenutaka kada se moralo čekati na red da bi se zavirilo u ovaj kreativni bunar...

Ekološki aspekti radova su zavredili pažnju i organizatora prošlogodišnje Evropske nedelje zelene diplomatije te su neki od radova predstavljeni na istoj u prostoru „Evropske kuće.“

Posebno treba istaći da je Tehnička škola „Drvo art“ početkom marta 2025. godine uspešno realizovala već tradicionalnu Međunarodnu kreativnu radio-

nicu „Dizajn igralište – Design Playground“ uprkos svim izazovima pred kojima se našla srpska prosveta. Više puta je bila izložena direktnom pritisku kako pojedinih učenika, tako i nekolicine roditelja i inih građana da obustavi nastavu, kao i konstantnom pritisku na društvenim mrežama, ova škola je još jednom pokazala svoj visok profesionalizam i društvenu odgovornost nastavljajući da radi ono zbog čega i postoji – obrazuje i vaspitava mlade ljude. Ne odustajući od planiranih aktivnosti, koje afirmišu kako samu školu tako i našu zemlju, uspeła je da održi

svoju već tradicionalnu radionicu koja okuplja mlade iz Evrope.

Sa nestrpljenjem očekujemo šta će sledeće izroniti iz bunara kreativnosti Tehničke škole „Drvo art“ i radujemo se novom izdanju „Dizajn igrališta“ zakazanom za 2. mart 2026. godine, kada će se srednjoškolci „igrati“ na temu podnih lampi. ■

TRAJAN – sto koji povezuje istoriju i savremeni dizajn

Klub sto Trajan nastao je kao rezultat mog istraživanja odnosa između istorije, materijala i simbolike u savremenom dizajnu. Polazna tačka bila je ideja o spoju suprotnosti metala i drveta, dva materijala sa različitim karakterom, ali komplementarnom vrednošću. Izazov je bio pronaći sklad između njihove hladnoće i topline.

Inspiraciju sam pronašla u liku i vremenu rimskog cara Trajana, kao i u prostoru nekadašnje provincije Dakije. Granica između metala i drveta na površini stola prati liniju nekadašnjih granica Rimskog carstva, koje sam interpretirala kroz oblik krivulje. Ta linija ne razdvaja, već povezuje, i postaje mesto susreta suprotnih materijala, epoha i značenja. U tom spoju vidim metaforu ljudske po-

trebe za balansom između dualnosti koje nosimo u sebi: čvrstine i krhkosti, logike i emocije.

Naziv Trajan u sebi nosi značenje trajnosti, postojanosti i vremena koje ostavlja trag. Iz te reči otvorila se čitava mreža simbola i odnosa između prošlog i savremenog, istorije i svakodnevice.

Proces razvoja projekta bio je vođen idejom o dizajnu koji komunicira i prenosi poruku, ali i koji ostavlja prostor za individualnost korisnika. Na metalnom delu stola nalazi se perforirana površina koja omogućava personalizaciju. Korisnik može birati obrasce perforacije, vrstu drveta ili boju metala, čime svaki sto postaje jedinstven predmet sa sopstvenim identitetom. Time sam želela da pokažem kako dizajn ne mora biti statičan, već može biti živa platforma za dijalog između autora i korisnika.

Za mene, Trajan ne predstavlja samo komad nameštaja, već istraživanje odno-

sa između čoveka i predmeta, istorije i sadašnjosti. Kroz ovaj projekat bavila sam se pitanjem kako dizajn može da prenese značenje, da probudi emociju i da omogući korisniku da u njemu prepozna deo sopstvene priče.

Sto Trajan je prikazan na 61. Međunarodnom sajmu nameštaja u Beogradu, gde je izazvao veliko interesovanje posetilaca i stručne javnosti. Kao autorski rad, on za mene predstavlja spoj istraživačkog pristupa, estetske ravnoteže i simboličke dubine, pokušaj da oblik, materijal i narativ zajedno ispričaju priču o jedinstvu suprotnosti – kaže **Mila Jerkić**, industrijski dizajner i student master studija interdisciplinarnog dizajna na Akademiji strukovnih studija politehnike u Beogradu. ■

Na protekle dve sajamske manifestacije u oktobru 2025. godine, precizno smo ustanovili učešće 63 izlagača. Od ukupnog broja izlagača samo dvadesetak ili trećina su bili proizvođači nameštaja...

Na ove dve sajamske manifestacije u novembru 2022. učestvovalo je 182 izlagača iz 20 zemalja, a pred koronu 2019. godine na ovim manifestacijama učestvovalo je 500 izlagača iz 38 zemalja, što znači da je broj izlagača u novembru 2022. (182) bio za 63,6% manji od broja učesnika

na istim manifestacijama 2019. godine (500); a broj izlagača na dva sajma u oktobru 2023. godine, kao i u oktobru 2024. bio je isti, po 120 (što je za 76% manje nego 2019.

Drastičan pad na 63 izlagača u oktobru 2025. godine bio je iznenađenje za većinu, a u poređenju sa 2019. godinom (više od 500) to je manje za čak 87,4%...

Sajmovi nameštaja u regiji su praktično potonuli, a poznati milanski sajam je 2023. godine održan u samo dve hale, sa malim brojem izlagača i velikim padom posete...

Za generacije koje ostvaruju svoje snove

Neizvesna perspektiva Sajma nameštaja

Na protekle dve sajamske manifestacije, na Sajmu nameštaja i na Sajmu mašina i alata za drvenu industriju, u oktobru 2025. godine, ukupno je učestvovalo 63 izlagača, među kojima su samo dvadesetak firmi ili trećina bili proizvođači nameštaja...

Već tradicionalno na oktobarskom Sajmu nameštaja polovina hale 3A bila je popunjena najnovijim modelima nameštaja kompanije SIMPO, našeg veterana u proizvodnji tapaciranog nameštaja i opremanja enterijera, firme koja je pre dve godine obeležila 60 godina postojanja, koja je najcenjeniji brend u Srbiji i jedan od vodećih regionalnih proizvođača nameštaja sa sopstvenom logistikom i prodajnom mrežom od 54 prodajna objekta u pet zemalja, firma čiji su kvalitet nameštaja, dizan, izrada, kao i trajnost odavno potvrđeni.

– Mi smo se za Sajam nameštaja i ovog puta ozbiljno i odgovorno pripremili, jer je poznato da mi poštujemo ovu instituciju, kojoj se, nažalost, iz više razloga, iz godine u godinu, posvećuje sve manje pažnje i koja se neminovno urušava. Sajam je prilika da firma pokaže sa čime raspolaže, da pokaže svoj proizvodni program i novitete kupcima, posetiocima i uopšte javnosti... Kao i većina izlagača i mi smo bila iznenađeni smanjenim izlagač-

kim prostorom i malim brojem izlagača, a iznenađenje je upotpunila činjenica da nije bilo ni svečanog otvaranja ove manifestacije, kao ni tradicionalne dodele sajamskih priznanja. Sve je izostalo, pa i poseta ovoj manifestaciji za koju su ulaznice bile visoke. Da ne govorim o ceni izlagačkog prostora, neadekvatnom marketingu i ležernom odnosu sajamskog menadžmenta prema ovoj manifestaciji... Sve to zaslužuje ozbiljnu analizu, ali nisam siguran da će se nešto ozbiljnije promeniti, pa je upravo zato neizvesnost sledećeg Sajma nameštaja veća – kaže generalni direktor kompanije SIMPO.

– Mi uvek gledamo u budućnost, pa smo analizirajući prošlost i sadašnjost, još pre dve godine, u saradnji sa Beogradskom bankarskom akademijom, uradili Strategiju razvoja SIMPA za period od 2024. do 2028. godine. To je dokument koga se držimo i koji predviđa sve od rekonstrukcije i modernizacije svih proizvodnih kapaciteta, do nastupa na tržištima i kanalima prodaje, dokument čijom se realizacijom SIMPO dovodi na nivo najvećeg proizvođača nameštaja u JIE. Najvećeg i najkompletnijeg, da ne govorimo o kvalitetu, dizajnu, funkcionalnosti, udobnosti našeg proizvodnog programa. Kada se pome ne SIMPO, kvalitet se podrazumeva. Za više od šest decenija SIMPO je postao jedan od najvećih, najpoznatijih, najkvalitetnijih i najsigurnijih proizvođača nameštaja na prostoru jugoistočne Evrope, brend čije se ime s poštovanjem izgovara u Srbiji, u zemljama koje su nastale na prostoru bivše Jugoslavije i šire. Rukovodstvo i svi zaposleni u kompaniji SIMPO se trude da zadrže i unaprede takvo stanje – rekao je gospodin **Slađan Disić**, generalni direktor SIMPA, čovek čije ideje suočene sa problemima pobeđuju, a neoboriva je činjenica da je pod njegovim rukovodstvom tim kompanije SIMPO, posle velikih problema, uspeo da povрати većinu starih tržišta, da osvoji nova i da permanentno usavršavajući program, modele i kvalitet rada posluje tržišno. ■

Pametna proizvodnja u drvnoj industriji digitalizacija, automatizacija i energetska efikasnost

Drvena industrija u Srbiji nalazi se pred novom razvojnom prekretnicom. Nakon decenije fokusirane na modernizaciju opreme i širenje proizvodnih kapaciteta, 2026. godina bi mogla da označi početak digitalne transformacije sektora – prelaska sa tradicionalne, fragmentisane proizvodnje ka povezanim, automatizovanim i energetske efikasnim sistemima. Savremena drvena industrija ulazi u eru pametne proizvodnje – koncept koji se naslanja na principe **Industrije 4.0**, gde digitalizacija, automatizacija i povezanost mašina omogućavaju veću efikasnost, manju potrošnju resursa i precizniju kontrolu procesa. Ono što je nekada bila zanatska veština i iskustvo majstora, danas postaje visoko optimizovan, digitalno povezan proces u kojem svaka mašina, alat i operacija imaju svoje mesto u mreži podataka. Na globalnom nivou, drvena industrija prolazi kroz proces sličan onome koji je već transformisao automobilsku i metalnu industriju – prelazak na pametne fabrike koje kombinuju automatizaciju, IoT i održivo upravljanje energijom. U osnovi tog procesa nalaze se **IoT** tehnologije (Internet of Things), digitalna analitika i koncept pametne fabrike, koji omogućavaju da mašine međusobno komuniciraju, razmenjuju podatke i optimizuju rad u realnom vremenu.

Od automatizacije do pametne fabrike

Automatizacija u preradi drveta nije nov pojam – CNC mašine, roboti za manipulaciju materijalom, automatske prese i transportni sistemi odavno su prisutni u većim pogonima. Ranije je svaka mašina imala svog operatera, a komunikacija između faza bila je fizička i usmena. Danas, sistemi automatizacije omogućavaju da celi proizvodni tok funkcioniše kao jedinstvena celina. Ključna razlika između automatizacije i digitalne transformacije ogleda se u povezivanju sistema. Dok automatizacija znači da mašina obavlja proces bez di-

rektne ljudske intervencije, digitalizovana fabrika povezuje sve procese u jedinstven sistem – od skladišta i proizvodnje do pakovanja i isporuke.

Koncept Internet of Things (IoT), odnosno „interneta povezanih stvari“, odavno je prisutan u industrijama poput automobilske i prehrambene. Danas, sve više ulazi i u drvenu industriju. IoT tehnologija omogućava da svaka mašina postane „pametna“ komponenta šire mreže. Senzori ugrađeni u opremu mere temperaturu, potrošnju energije, broj radnih sati, vibracije motora i druge parametre. Ti podaci se u realnom vremenu prenose u

centralni softver, gde se analiziraju i prikazuju kroz intuitivne panele. Rezultat je proizvodnja koja je transparentna, kontrolisana i predvidiva.

Digitalni blizanci i prediktivno održavanje

Jedan od najvažnijih koncepata digitalizacije je digitalni bliznac (digital twin) – virtuelni model proizvodne linije ili pogona koji u realnom vremenu prikazuje stanje svih mašina i procesa.

Na osnovu prikupljenih podataka moguće je simulirati proizvodnju, planirati izmene i predvideti kvarove pre nego što

se dogode. U praksi, to znači da sistem automatski detektuje povećane vibracije na glodalici ili testeru, signalizirajući da će uskoro doći do zastoja. Umesto da mašina stane usred serije, servis se planira preventivno – smanjuju se troškovi, kvarovi i zastoji.

Prediktivno održavanje postaje ključ energetske efikasnosti jer sprečava neplanirane gubitke, a mašine rade u optimalnim režimima.

Za preduzeća u našem regionu koja često imaju kombinaciju nove i starije opreme, ovo je posebno značajno – jer se i starije mašine mogu naknadno opremiti senzorima i povezati u digitalnu mrežu.

Energetska efikasnost kao strateški cilj

U eri visokih cena energenata, pitanje energetske efikasnosti postalo je centralno za sve industrijske grane. Energetska potrošnja u drvenoj industriji, posebno u sušarama, presama i ventilacionim sistemima čini najveći deo operativnih troškova.

Zahvaljujući digitalnim sistemima praćenja potrošnje i automatizovanim upravljačkim algoritmima, danas je moguće precizno pratiti potrošnju energije po mašini, procesu ili proizvodu.

U kontekstu rasta cena električne energije i strožih propisa EU o emisijama CO₂, energetska efikasnost postaje poslovni imperativ, a ne samo ekološki cilj.

Digitalni sistemi za upravljanje energijom (**EMS** – Energy Management System) omogućavaju praćenje potrošnje po sektorima, automatsku regulaciju potrošnje

tokom vršnih opterećenja i preusmeravanje energije ka prioritetnim procesima.

Na taj način moguće je smanjiti ukupnu potrošnju i do 20%, bez ugrožavanja kvaliteta proizvodnje.

U kombinaciji sa rekuperacionim sistemima (povraćaj toplote) i automatskim kontrolama u sušarama, firme mogu ostvariti značajne uštede.

Primeri iz prakse pokazuju da je digitalno praćenje potrošnje energije po mašini najbrži put ka efikasnijem radu i manjem ugljeničnom otisku.

Integracija ERP i MES sistema

Da bi digitalna transformacija bila potpuna, potrebno je da proizvodni podaci budu povezani sa poslovnim sistemima. Tu dolazi do izražaja integracija između **MES** (Manufacturing Execution System) i **ERP** (Enterprise Resource Planning) platformi.

MES sistem prati i upravlja procesima na nivou mašina – vreme ciklusa, kapacitete, iskorišćenost. ERP sistem kontroliše poslovne procese – nabavku, troškove, radnu snagu. Kada su ova dva sistema povezana, menadžment dobija potpuni uvid u efikasnost fabrike: koliko je sirovine potrošeno po jedinici proizvoda, gde nastaju gubici, koliko su ljudi i mašine stvarno iskorišćeni. Takva transparentnost omogućava bolje planiranje i brže odlučivanje – što direktno povećava konkurentnost. Sve više firmi koristi integrisane softverske platforme za planiranje proizvodnje, optimizaciju materijala i kontrolu kvaliteta. Ovi sistemi omogućavaju

praćenje svake daske i ploče kroz proces, što značajno smanjuje otpad i povećava tačnost isporuke. Cloud rešenja dodatno olakšavaju pristup podacima sa bilo kog uređaja – što postaje standard i u manjim pogonima.

Srbija između tradicije i digitalne budućnosti

Drvena industrija Srbije tradicionalno se oslanja na zanatsko znanje, pouzdanost i kvalitet obrade, ali se poslednjih godina suočava sa izazovima: nedostatkom radne snage, rastom cena energije i pritiscima tržišta EU u pogledu održivosti i standardizacije. Digitalna transformacija nudi odgovor na te izazove.

Veliki broj domaćih firmi već koristi CNC centre i softversku pripremu proizvodnje, ali naredni korak je povezivanje celog procesa u jedinstven sistem. To znači da projektant, magacioner, operater i menadžer energije dele iste informacije u realnom vremenu. Takva transparentnost smanjuje greške, štedi vreme i stvara osnovu za budući rast.

Država i razvojne institucije mogu značajno doprineti ubrzanju ovog procesa kroz subvencije za digitalizaciju, obuke i razvoj standarda energetske efikasnosti u sektoru prerade drveta.

Put ka „pametnoj fabrici u preradi drveta“

Veliki proizvođači opreme za obradu drveta već godinama razvijaju IoT ekosisteme. Ovi sistemi se zasnivaju na cloud tehnologiji i mogu biti implementirani i u manjim pogonima. Za drvoprerađivače u

našoj regiji, ovo predstavlja veliku priliku – jer se uz relativno male troškove može postići visok nivo digitalne kontrole i automatsko izveštavanje o performansama.

Pametna fabrika nije futuristički koncept – to je sistem koji već funkcioniše u mnogim evropskim zemljama.

Njene osnovne karakteristike su:

- **Povezanost** – mašine, senzori i softver razmenjuju podatke u realnom vremenu.
- **Transparentnost** – menadžment ima potpun uvid u sve faze procesa.
- **Fleksibilnost** – proizvodnja se brzo prilagođava tržištu.
- **Održivost** – svaka odluka se zasniva na uštedi resursa i energije.

Uvođenje ovakvih sistema u Srbiji ne mora biti skupo – moguće je krenuti postepeno, kroz pilot projekte, praćenje potrošnje energije po mašini ili digitalnu evidenciju proizvodnje. Najvažnije je uspostaviti kulturu upravljanja podacima – jer digitalna fabrika počinje od znanja, ne od mašina.

Digitalna tranzicija kao šansa, a ne trošak

Godina 2026. mogla bi biti prelomna za drvenu industriju Srbije. Oni koji na vreme prepoznaju važnost digitalne transformacije, povezanih sistema i energetske efikasnosti, biće spremni za nove tržišne izazove i standarde održivosti koje name-

će Evropska unija. Pametna proizvodnja u drvnoj industriji više nije pitanje daleke budućnosti – ona je već realnost.

Fabrike koje prepoznaju značaj povezivanja sistema, automatizacije procesa i racionalne potrošnje energije već sada stiču prednost koja će u godinama koje dolaze biti presudna.

Digitalizacija ne znači kraj zanatstva, već njegovu nadogradnju. Ona omogućava da znanje, preciznost i iskustvo majstora dobiju podršku tehnologije koja ne greši, ne kasni i ne zaboravlja. Digitalizacija ne znači ukidanje radnih mesta, već promenu njihovog karaktera. Potreba za fizičkim radom se smanjuje, ali raste značaj tehničkih znanja, održavanja softvera i upravljanja podacima. Novi profili zaposlenih, tehničari za automatizaciju, IT operateri i energetski menadžeri postaju deo drvne industrije budućnosti.

Automatizacija, IoT i analitika više nisu privilegija velikih korporacija – to su alati dostupni svakom proizvođaču koji želi da poveća produktivnost, smanji potrošnju i upravlja fabrikom pametnije.

Drvena industrija Srbije ima sve preduslove da ovu transformaciju iskoristi kao šansu za modernizaciju, veći izvoz i stabilniji rast.

Pametne fabrike nisu samo priča o mašinama – već o ljudima koji razumeju da je budućnost industrije u umreženosti, održivosti i znanju.

Pripremio: Nemanja Jokić

JEDAN ZA SVE: SOLID CNC CR 400 V

NISKO VREME PROTOKA.

VISOKA PROFITABILNOST.

VIŠE DETALJA

[deals.weinig.com/gb/en/
window-production](https://deals.weinig.com/gb/en/window-production)

Konfiguraciju CNC obradnog centra prilagođavamo savršeno vašim individualnim zahtevima kako bismo vam obezbedili maksimalne performanse od veličine serije 1 pa sve do serijske proizvodnje.

▪ PowerGrip Motion 3D

Kompletna obrada bez dodatnog podešavanja, samo u jednom stezanju, uz potpunu slobodu kretanja u X-, Y- i Z-smeru.

▪ Velika sistemska raznovrsnost

Sve što može da se stegne-može i da se obradi, od najmanje letvice do velikog fasadnog elementa.

▪ 30 kW glavno vreteno

Profilisanje u samo jednom prolazu je znatno brže i produktivnije

Kako je KDT Machinery postao globalni fenomen i zašto Evropa gubi primat

Tektonski pomaci u drvnoj industriji

KDT više ne konkuriše samo cenom – to je pogrešno uverenje.

KDT danas konkuriše i pobeđuje tehnologijom!

Od osnivanja 2005. godine do druge najvrednije kompanije u branši, priča je o putu kojim je azijski gigant, **KDT Machinery**, kombinacijom nemačke discipline i neumoljive inovativnosti, prestigao tradicionalne proizvođače i osvojio poverenje drvoprerađivača i proizvođača nameštaja u Sloveniji, Hrvatskoj i Srbiji.

Svet drvne industrije je decenijama funkcionisao po nepisanom, ali čvrstom pravilu: ako želite vrhunsku tehnologiju, morate gledati ka zapadu Evrope. Nemačka i Italija važile su za kolevku inženjeringa, gde su se postavljali standardi koje je ostatak sveta samo pratio. Međutim, poslednjih godina, a posebno u periodu nakon 2020, svedočimo istorijskom preokretu. Monopol nad inovacijama i kvalitetom više nije u rukama starih evropskih industrijskih giganta. Na svetskoj sceni zablistao je igrač koji je promenio definiciju toga šta znači „dobra mašina“ u 21. veku. To je KDT Machinery!

Danas je KDT, posmatrano po tržišnoj vrednosti kompanije, čvrsto na drugom mestu u svetu, odmah iza grupacije Homa. Za preduzeće koje je osnovano 2005. godine – u vreme kada su neki evropski konkurenti već imali iza sebe skoro čitav vek tradicije – to je uspeh bez presedana. Ipak, ovaj uspeh nije došao preko noći niti je slučajan. On je rezultat strateškog planiranja, ogromnih ulaganja u razvoj i, pre svega, pažljivog slušanja potreba tržišta, koje su evropski proizvođači u svojoj samouverenosti često zanemarivali.

Kraj epohe evropske dominacije?

Zašto se evropski proizvođači, koji su donedavno važili za nedodirljive, danas suočavaju sa gubitkom tržišnog udela? Odgovor je višeslojan. Energetska kriza, prekinuti lanci snabdevanja i nedostatak sirovina ogolili su krutost starih sistema. Evropske mašine postale su ne samo preskupo ulaganje, već su se i rokovi isporuke produžili do gotovo apsurdnih razmera.

S druge strane, KDT je maksimalno iskoristio svoju vertikalnu integraciju. Kao kompanija koja većinu ključnih komponenti proizvodi „u kući“ ili sarađuje sa najboljim svetskim dobavljačima direktno u Aziji, uspeła je da zadrži stabilnost i brzinu. KDT više ne konkuriše samo cenom – to je pogrešno uverenje. KDT danas konkuriše i pobeđuje tehnologijom.

Dve strane medalje: kada tehnologija postane dostupna

Svaka velika promena na tržištu donosi i pobednike i gubitnike. Iako je emotivna vezanost za stare brendove i dalje snažna, uspon kompanije KDT ima izuzetno pozitivnu stranu za krajnjeg korisnika – stolara.

Svedočimo demokratizaciji visoke tehnologije. Pre deset godina, servo pogonjeni agregati na kantaricama ili automatsko ulaganje ploča na formatizerima bili su privilegija samo većih kompanija. KDT je to promenio. Danas mala ili srednja stolarska radionica može da kupi formatizer ili CNC obradni centar koji po performansama parira najskupljim evropskim mašinama, ali uz znatno nižu investiciju. Štaviše, KDT je svojim brzim razvojem i brojnim patentiranim rešenjima tehnološki prestigao mnoge proizvođače.

Još važnije, ova tehnologija je znatno „prijateljskija“ za održavanje. Evropski trend poslednjih godina bio je „zatvaranje“ sistema – stvaranje tzv. »subscription« modela, u kojima je korisnik snažno vezan za fabrički servis. KDT je izabrao suprotan put: otvorenost, dostupnost i standardizaciju.

Regionalna priča o uspehu

Globalne brojke brzo rastu, ali proizvođača nameštaja u Ljubljani, Zagrebu ili Beogradu pre svega zanima – lokalna podrška. Upravo se u našem regionu možda i najbolje vidi koliko je brzo KDT preuzeo primat.

Na području Slovenije i Hrvatske KDT je po broju prodatih novih mašina u poslednjim godinama skočio na prvo mesto. To nije samo uspeh brenda, već rezultat predanog rada tima **LESTROJ** d.o.o. koji važi za jednog od tehnički najkompetentnijih trgovaca u regionu. U Lestroju su veoma rano prepoznali da KDT nije „još jedna kineska firma“, već budući lider. Sa iskusnim servisnim timom kupcima su pružili ono što je kod mašina najvažnije – sigurnost. Saznanje da je rezervni deo na lageru i da serviser može da dođe već sledećeg dana, često vredi više od imena na mašini.

Kakva je situacija u Srbiji?

Naše tržište, koje doživljava snažan rast u gradnji i opremanju nekretnina, zahteva pouzdane i brze mašine. Kompanija **Wood Master** (vlasnik Vidan Mitrović) iz Beograda, koja je u partnerstvu sa Lestroj preuzela servis KDT mašina, pokazala se kao odlična kombinacija za tamošnje korisnike. Sve veći broj srpskih preduzeća ozbiljno razmatra ulaganje u KDT mašine i njihovu integraciju u sopstvenu proizvodnju.

Filozofija održavanja: otvorenost naspram zatvorenosti

Jedan od najsnažnijih argumenata za kupovinu KDT mašina, na koji često ukazuju i u Lestroju i u Wood Masteru, jeste filozofija održavanja.

U modernoj industriji „vreme je novac“. Kada mašina stane, svaki minut košta. Mnogi proizvođači konstruisali su svoje mašine tako da korisnik zavisi od njihovih specifičnih, često prilično skupih rezervnih delova. KDT, međutim, koristi standardizovane industrijske komponente.

Šta to znači u praksi? Ako vam, na primer, posle pet godina otkáže pneumatski ventil, frekventni regulator ili kontaktor, takav deo najčešće ne

morate da naručujete iz fabrike u Kini. Svi ključni zamenski delovi nalaze se lokalno na zalihama, i to po vrlo pristupačnim cenama. Osim toga, pri nabavci delova niste u potpunosti vezani za zastupnika – mnogi delovi su standardni i mogu se lako nabaviti na otvorenom tržištu.

Zašto izabrati KDT? Ključni argumenti za vašu odluku

U konkurentnom okruženju drvne industrije i zanatstva, pametan izbor mašina direktno utiče na uspeh vašeg poslovanja. KDT mašine za proizvodnju nameštaja nisu samo investicija – one su temelj vaše produktivne budućnosti, jer objedinjuju nemačku preciznost, najnoviju tehnologiju i izvanredan odnos kvaliteta i cene.

Sažmimo ključne razloge zbog kojih se tržište okreće kompaniji KDT:

- **Vrhunski odnos kvaliteta i cene** – Ne radi se o „jeftinoj“ mašini, već o mašini koja za uloženi novac nudi najviše. Pristup naprednoj tehnologiji omogućen je svakom budžetu, bez obzira na to da li ste malo preduzeće ili velika drvna industrija.

- **Robusna i pouzdana konstrukcija** – KDT ne štedi na materijalima. Robusna konstrukcija obezbeđuje stabilnost, tačnost obrade, dug vek mašina i posledično niže troškove održavanja zbog smanjenih vibracija.

- **Visoka preciznost i efikasnost** – Kao najveći svetski proizvođač, KDT koristi najsavremenije tehnologije u sopstvenoj proizvodnji mašina, što obezbeđuje ponovljivost i pouzdanost na svim nivoima – od sečenja lima do finalnog proizvoda.

- **Odlična standardna opremljenost** – KDT u standardnoj konfiguraciji nudi gotovo sve što je većini kupaca potrebno, što predstavlja značajnu dodatnu vrednost. Kod mnogih konkurenata za ove opcije morali biste dodatno da doplaćujete.

- **Standardizovani delovi i zaliha ključnih komponenti** – Veliki deo elektrokomponenti i pneumatskih delova je standardizovan. To znači manju zavisnost od jednog dobavljača, niže troškove održavanja i brzo otklanjanje zastoja u radu.

- **Brza tehnička podrška** – KDT razume da prvu mašinu prodaje fabrika, a drugu – servis. Zbog toga distributerima obezbeđuje brzu podršku i stalnu edukaciju. Ovlašćeni serviseri Wood Mastera i Lestroja brzo i efikasno rešavaju tehničke probleme, jer imaju direktnu vezu sa fabrikom.

Pogled u budućnost

KDT ne počiva na lovorikama. Njihov razvojni tim već integriše veštačku inteligenciju za optimizaciju sečenja i prediktivno održavanje. Dok se neki konkurenti još bore sa problemima iz prošlosti, KDT gradi fabrike budućnosti.

Za proizvođača nameštaja u našem regionu dilema postaje sve manja: dobre reference širom regiona, natprosečna pouzdanost u radu, napredna tehnologija po fer ceni, a povrh svega – izuzetna servisna mreža u regionu.

Brojevi ne lažu. KDT je budućnost koja je već stigla.

Ako želite da vidite mašine uživo i uverite se u kvalitet, posetite

Dane otvorenih vrata KDT – demonstracija KDT mašina uživo.

16. do 17. januar 2026. (od 9. do 18. časova)

Aracasta d.o.o., Zrenjanski put 139J, BEOGRAD

KDT Srbija d.o.o. • info@kdt-masine.rs • www.kdt-masine.rs

PIŠE: profesor Jelena Matić

Stolica *Hill House* je reprezentativni predstavnik stila „New Art“ sa početka 20. veka čije radove odlikuje balansiranje suprotnostima, odnosno nastojanje da se postigne harmonična sinteza tradicionalnog i modernog, lepog i funkcionalnog, nacionalnog i internacionalnog.

čudesni svet STOLICA

Inovativni pristup oblikovanju najavljuje novi način razmišljanja koji je najčešće podstaknut specifičnim društvenim okolnostima. Iako nastaje sa ciljem da što pre nađe svoju neposrednu praktičnu primenu, za šire prepoznavanje njegovih vrednosti, neretko su potrebna dodatna ulaganja i duži vremenski period.

Čarls Rene Mekintoš,
stolica *Hill House*

Jedinstvo suprotnosti

Škotski arhitekta, dizajner i umetnik **Čarls Rene Mekintoš** je završio odsek za arhitekturu na akademiji „Glasgow School of Art“. Posle studija se zaposlio u bi-rou „Honeyman and Keppie“ gde je ste-kao značajno iskustvo i reputaciju. Kako se firma bavila opremanjem enterijera za poznatog klijenta, njegov nameštaj nije bio projektovan za određenog industrijskog proizvođača ili širu ciljnu grupu. Nasuprot tome, uvek je izrađivan zanatski, u malim serijama i za unapred određeni prostor, što je značajno uticalo na njegov oblik i funkciju. Mekintošovi rani radovi predstavljaju modernu reinterpretaciju tradicionalnih škotskih enterijera i nameštaja, a za razvoj njegovog umetničkog pečata koji je postao prepoznatljiv širom sveta i učinio ga jednim od najuticajnijih britanskih dizajnera 20. veka, naročito su zaslužne dve stolice.

Prva je „Argyle Chair“, projektovana 1897. godine, jer se kod nje prvi put pojavljuje neobično izdužen leđni naslon. Iako bi se moglo pretpostaviti da se autor rukovodio estetskim razlozima, na ovu odluku ga je naveo sam enterijer koji je već bio isprojektovan od strane njegovog kolege Džordža Voltona. Naime, stolice su bile namenjene za opremanje trepezarije koja je bila izdvojena visokim paravanima u manje prostore za ručavanje. U tako organizovanoj šemi, Mekintoš je odlučio da naglasi dimenzije stolice ka-

Čarls Rene Mekintoš
(1868-1928)

ko bi se izborio za njeno mesto u enterijeru i dao joj na značaju, a visok naslon je dodatno pregrađivao prostor i činio da se korisnik oseća zaštićeno i posebno. Bila je to jedna od prvih potvrda Mekintošovog karakterističnog načina ukla-panja nameštaja i arhitekture, gde su svi elementi enterijera morali biti podređeni celokupnom utisku i doprineti jedinstvenosti datog prostora.

Argyle stolica, (1897)
tradicionalno oblikovanje
sa elementima modernog

Willow stolica iz 1903. godine

Hill House enterijer spavaće sobe

Druga je „Willow chair“ iz 1903. godine, nastala za Mekintošov prvi potpuno samostalni projekat - enterijer čajdzinice „Willow Tea Room“. Veoma svedenog dizajna i jednostavne konstrukcije, stolica se može videti i kao reinterpretacija tradicionalne drvene stolice sa horizontalnim prečkama u leđnom naslonu, tipične za mnoge regione u Evropi. Potpuno očišćena od svake dekorativnosti, ona predstavlja njegov prvi geometrijski oblikovan komad nameštaja.

Iste godine, poznati britanski izdavač Volter Bleki, impresioniran inovativnim pristupom Mekintoša, gde se on ne bavi samo arhitekturom, već oblikuje i sve pri-

padajuće elemente enterijera sve do zavesa i kvaka za vrata, poziva ga da za njega projektuje kuću nadomak Glazgova. Tako je nepretenciozno, za potrebe opremanja spavaće sobe ovog zdanja, nastala jedna od najoriginalnijih stolica 20. veka – Hill House. Dotadašnje iskustvo i uspeh ohrabрили su Mekintoša da kreira delo koje je po svom dizajnu bilo daleko ispred svog vremena.

Kao i prethodna, Hill House raskida sa organskim motivima „Art Nouveau“-a i izrazito je apstraktna. Njene jasne geometrijske linije inspirisane su tradicionalnim japanskim pravolinijskim ornamentima, ali i grafikom bečkih seceonista koje

je Mekintoš veoma cenio. Kako je još od ranije bio zainteresovan za veoma upečatljive kontrastne kompozicije, ofarbao ju je u crnu boju. Na taj način je istakao eleganciju stolice, ali i njene linije učinio jasnim i upečatljivim naspram zidova bele boje i minimalne ornamentike. Takođe, isti princip primenio je i na sedišta stolica - tapacirana su u svetlim tonovima tekstila kako bi stajala u kontrastu sa tamnim drvetom.

Vizuelno najupečatljiviji detalj stolice je ipak njen visoki naslon koji je izrađen u horizontalnim letvicama celom svojom visinom, kao kod merdevina. Gornji segment naslona je završen u rasteru linija koje grade kvadratne otvore. Nastali ornament je zbog visoke likovnosti kasnije upotrebljavan i na drugim Mekintoševim

Willow stolica (1903) u originalnom enterijeru

Vitkoj liniji stolice *Hill House* pored izduženih proporcija i crne boje, doprineli su i mali poprečni preseći svih elemenata

radovima. Ovako izduženi naslon u enterijeru služio je da ogradi prostor i stvori malu ambijentalnu celinu za onog ko u njoj sedi, ali i kao jasna dekorativna vertikala u enterijeru kada bi stolica bila postavljena uz zidove.

Svi elementi stolice *Hill House* su pravolinijski, izuzev horizontalnih letvica na leđnom naslonu stolice, koji su blago zakrivljeni, i to iz dva razloga. Prvi je ergonomski, jer na taj način naslon prati liniju leđa čoveka i čini je udobnijom. Drugi razlog je pitanje stabilnosti same konstrukcije, jer je zbog izuzetno visokog naslona bilo teško izbeći savijanje u gornjoj zoni, pa se krivljenjem letvica značajno povećalo njegovo ukrućenje.

Može se zaključiti da su neobične proporcije *Hill House* bile u službi arhitekture, kako bi stolica bila potpuno integrisana u prostor, a da su apstraktne linije i njihova obrada odražavale savremena razmišljanja o modernom čoveku i najavljivale novo doba. Mekintoša nije brinulo što je drvo jasena prekrilo monotonom crnom bojom ili što nije isticao veštinu zanatlija tražeći izradu zahtevnih formi poput većine svojih savremenika. Iako se oprobao u organskim formama „Art Nouveau“, a sa suprugom, dugogodišnjom saradnicom na većini svojih projekata Margaret Mekdonald, i prijateljima Herbertom Mekner i Francis Mekdonald ostvario veliki uticaj na bečke secesioniste kroz radove umetničke grupe „The Four“, on je zapravo jedan od začetnika novog stila – „New Art“-a.

Kroz sve svoje radove, Mekintoš je nastojao da na moderan način reinterpretira tradicionalne vrednosti i unese savremeni pogled na stanovanje i život u novom veku.

Zahvaljujući podršci uticajnih secesionista, Josefa Hofmana i Kolomana Mosera, i činjenici da se o njegovom radu dosta pisalo u stručnim časopisima, Mekintoš je bio naročito poznat i cenjen u kontinentalnom delu Evrope. Uprkos internacionalnim priznanjima i slavi, u Velikoj Britaniji je ipak više shvatan kao ekscentrični esteta nego progresivni stvaralac. Godine 1913. napustio je arhitektonski biro „Honeyman and Keppie“ i nastavio da radi kao nezavisni arhitekta. Ubrzo je počeo sa slikanjem akvarela, da bi se penzionisao 1923. godine i otišao da živi na jugu Francuske. Umro je 1928. godine u Londonu.

U početku slavljena u stručnim krugovima, stolica *Hill House* je vremenom pala u zaborav jer su vrednosti koje je promovisala bile daleko ispred vremena u kom je nastala. Bile su potrebne decenije, da se okolnosti izmene i društvo osavremeni, kako bi bila prepoznata kao originalni komad nameštaja za savremeno stanovanje, visokih estetskih vrednosti. Iako su izvorne stolice ručno izrađivane, *Hill House* je doživela i industrijsku proizvodnju, i to 1974. godine od strane kompanije Cassina. Na zadovoljstvo svih poštovalaca Mekintoševog rada, proizvode se i danas, i to u okviru specijalne kolekcije „I Maestri“, posvećene velikanima dizajna. ■

AUTORKE: Radmila i Marijana
Milosavljević

Iz knjige: *Trilogija Dizajn i dizajneri XX i XXI veka*
Izdavači: Orion Art i Radio televizija Srbije

Predmet koji nema značenje
ne treba ni da postoji.

Sunce u sobi

Komadi nameštaja Čarlsa Dženksa uvek nose skriveni smisao koji traži razmišljanje, analizu i odgonetanje.

Čarls Dženks, američki teoretičar arhitekture, eksperimentisao je sa kućama i predmetima u cilju odgonetanja suštine stvari. Da li je jednom predmetu dovoljno da služi svojoj nameni (na primer, stolici da se na njoj sedi), ili – da li u proces oblikovanja treba uključiti i nešto više, na primer duh... čoveka, mesta, vremena? Grupa nameštaja „Sunce” pripada simboličkom enterijeru, odnosno enterijerima njegove kuće u Londonu iz 1985. godine, u kojima je promovisao svoju tezu da se funkcionalnost podrazumeva sama po sebi, ali da značenje predmeta ima daleko dublji smisao. **Predmet koji nema značenje ne treba ni da postoji.**

U pomenutu kuću uneo je bezbroj značenja. U kuću se ulazi kroz svojevrсни kosmički oval na čijoj tavanici je friz sa likovima najznačajnijih lično-

sti iz civilizacije sveta, od Pitagore do Džefersona!

Zatim, svaka soba ima svoju temu: Proleće, Leto, Jesen, Zima, a teme su elaborirane kroz dekoraciju koja vuče svoje korene iz literature ili lepih umetnosti. Po Dženksu, enterijer treba da predstavlja potvrdu znanja, iskustva, religije, filozofije, umetnosti, nauke, pa čak i – politike!

Osim kosmosa i godišnjih doba, tu su, naravno i Zemlja, Sunce i Mesec. Oni su opevani i obrađeni kroz najrazličitije forme ljudskog izražavanja, i ne mogu biti zanemareni u jednoj tako bitnoj sferi ljudskog života kao što je enterijer. Čini se veoma logično, na prvi, drugi i treći pogled. Ipak, jedan Dženksov prijatelj, koji je obišao kuću i pažljivo odslušao sve argumente autora, nije bio u toj meri impresioniran. On kaže: „Za mene je jedan ovakav enterijer s jedne strane stresan, a s druge strane – dosadan. Šta znači opteretiti se tolikim simbolima, šta znači sunce kada vam do njega nije ili tuga jeseni kada ste baš – raspoloženi? Ovakav enterijer osobu zdrave pameti može da transformiše u – neurotičara!” ■

Čarls Dženks

Američki teoretičar arhitekture, pejzažni arhitekta i dizajner, rođen je 1939. godine u Baltimoru, SAD. Diplomirao je englesku književnost na Harvardu, zatim je magistrirao arhitekturu da bi 1970. doktorirao na Odesi istorije arhitekture na koledžu u Londonu. Sredinom šezdesetih preselio se u Škotsku (majka mu je Škotlandanka), gde i danas živi. Oženjen je sa Meri Čezvik Dženks, koja je napisala poznatu knjigu „Kineski vrtovi”. Sedamdesetih godina postaje vodeća figura u britanskoj pejzažnoj arhitekturi. Njegovi pejzaži inspirisani su fraktalima, genetikom, teorijom haosa, oblicima iz prirode, talasima, oblacima... Napisao je (zajedno sa Teri Farelom) knjigu „Tematska kuća”, dizajnirao je „simbolički nameštaj” za svoju kuću u Londonu, koja je primer traganja za smislom u duhu postmoderne arhitekture. Napisao je knjigu „Jezik postmoderne arhitekture” u kojoj analizira promenu paradigme od modernizma ka postmodernizmu. Bavio se i skulpturom i oblikovao „DNK” skulpturu za Londonski „Kju Gardens”. Predavač je na više od 40 svetskih univerziteta uključujući one u Pekingu, Šangaju, Tokiju, Milanu, Barseloni. U SAD predaje na Harvardu, Princetonu i Jejlu.

www.simpo.rs

*Za generacije koje
ostvaruju svoje snove*

I dalje opada interesovanje mladih za upis na Šumarski fakultet

Stanje u šumarskim preduzećima Srbije sigurno utiče na pad imidža šumarske struke i može se uzeti kao jedan od faktora koji utiču na smanjen interes mladih za upis na Šumarski fakultet čiji se naučni i stručni značaj, vrednost i veličina nikako ne mogu stavljati u ravan sa stanjem u srpskom šumarstvu.

Upis na fakultet predstavlja jednu od najvažnijih prekretnica u životu svakog srednjoškolca. Budući studenti se suočavaju sa važnom odlukom, koji fakultet upisati i koje zanimanje odabrati. Prema jednom starijem istraživanju oko 18% budućih brućoša već je na početku srednje škole znalo šta će studirati i sve vreme se pripremalo za taj studi... Društvene prilike školske 2024/25 godine su sigurno bile bez presedana u srpskom obrazovnom sistemu i ostavile su niz problema, pa i promene u upisu na fakultete. Početkom proteklog novembra Rektorat je saopštio da je sve spremno za početak nove akademske godine. Predstavници vlasti su takođe najavljivali da je na fakultetima sve spremno za početak nove školske godine sa ciljem da obrazovni proces u potpunosti bude odvojen od politike i da nastava bude normalizovana na svim nivoima.

Mi smo već pisali da je upis studenata na Šumarski fakultet već godinama u padu, da interesovanje permanentno opada, a 2024/25 školske godine od ukupno planiranih 340 upisano je svega 164 ili 48,23% od plana.

Na studijskoj grupi šumarstvo prošle školske godine od planiranih 120 upisano je 57 brućoša; na studijskoj grupi tehnologije drveta od planiranih 100 upisano je 36; pejzažna arhitektura je stopostotno popunjena sa 60 upisanih, a na studijskoj grupi ekološkog inženjeringa od planiranih 60 upisano je 10 brućoša.

Rukovodilac Službe za nastavu i studentska pitanja Šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu **Anita Sviličić** rekla je da je poslednjih nekoliko godina interesovanje za Šumarski fakultet iz godine u godinu opadalo, zbog, kako je navela, novih tehnologija i inovacija koje su trenutno u trendu, ali da je školske 2024/25 godinu pozitivno što je zaustavljen pad i da za brućoše koje

izlaze na polaganje prijemnog ispita u trećem upisnom roku na tom fakultetu ima dovoljno mesta. Međutim, upis većeg broja brućoša na Šumarski fakultet, ove školske godine, je ponovo izostao.

Podsetimo da je školske 2024/25 godine od ukupno planiranih 340 upisano svega 164 ili 48,23% od plana, a da je godinu dana pre plan upisa realizovan sa 46,76%.

Nažalost pad upisa na Šumarski fakultet nije zaustavljen ni ove školske godine. Naime, 2025/26 školske godine od ukupno planiranih 320 upisano je 153 brućoša ili 47,82% od plana.

Na studijskoj grupi šumarstvo 2025/26 školske godine od planiranih 100 upisano je 38 brućoša; na studijskoj grupi tehnologije drveta od planiranih 100 upisano je 39; pejzažna arhitektura je i ove školske godine stopostotno popunjena sa 60 upisanih, a na studijskoj grupi ekološkog inženjeringa od planiranih 60 upisano je 16

brućoša. Broj planiranih i upisanih studenata na Šumarski fakultet, u protekle dve školske godine, po studijskim programima, prikazan je u tabeli 1.

Posebno zabrinjava činjenica da je malo interesovanje za upis na studijsku grupu tehnologija drveta, jer u našoj drvnoj industriji posebno nedostaju stručni kadrovi, inženjeri prerade drveta što, s obzirom na tehnološki napredak, može biti faktor ograničavanja razvoja. Takođe je moguće da će za koju godinu šumarska preduzeća ostati bez stručnih kadrova, jer je upis na studijsku grupu šumarstvo u permanentnom padu, ali je za ozbiljnu analizu koliko su tome upravo kumovala dešavanja u javnim preduzećima šumarstva u proteklih petnaestak, dvadeset godina...

Šumarski fakultet je više od jednog veka u službi šumarstva i zaštite prirode, tehnologije drveta, pejzažne arhitekture, zaštite zemljišta i vodnih resursa. Ova ustanova godinama stvara kvalitetne i

Tabela 1
Šumarski fakultet Beograd

Broj planiranih i upisanih studenata po studijskim programima 2024/2025 i 2025/2026 školske godine

	školska 2024/2025		školska 2025/2026	
STUDIJSKI PROGRAM	PLANIRANO	UPISANO	PLANIRANO	UPISANO
Šumarstvo	120	58	100	38
Tehnologija drveta	100	36	100	39
Pejzažna arhitektura	60	60	60	60
Ekološki inženjering	60	10	60	16
UKUPNO	340	164	320	153
Procenat upisanih u odnosu na plan		48,23%		47,82%

dobre ljude, stručnjake od znanja, akademске građane koji su sa posebnom ulogom i značajem uključeni u društveni i privredni život. Potrebe za stručnjacima koji su završili Šumarski fakultet, za njihovim kompetencijama, teorijskim a naročito praktičnim znanjima, bi trebalo da budu sve veće.

Veliki i raznovrsni uspesi i rezultati nastavnika, istraživača i studenata Šumarskog fakulteta u proteklom decenijama nisu na adekvatan način valorizovani i prezentovani široj javnosti. Stoga je važan zadatak intenziviranje rada na još efikasnijoj promociji ove ustanove i njenih stručnjaka što podrazumeva aktivnije pojavljivanje u različitim medijima i na društvenim mrežama. Ove aktivnosti predstavljaju osnov daljeg građenja brenda Šumarskog fakulteta, kroz širenje svesti o njegovom ekološkom, privrednom, socijalnom i opšte društvenom značaju.

Prilika je da se istakne činjenica da je interesovanje za upis na Šumarski fakultet de-

vedesetih godina prošlog veka bilo znatno veće, šumarstvo su upisivali najbolji, odlični srednjoškolci, a planirani upis je uglavnom uvek bio realizovan. Bilo je to vreme uzleta srpskog šumarstva u jedinstvenom javnom preduzeću čiji je jedan od slogana bio „*Menjajući svest o šumi menjamo svest o sebi*“, a značajan broj studenata šumarstva je imao stipendije. Bilo je to vreme intenzivnijeg pošumljavanja i gradnje šumskih puteva, nege i zaštite šuma. U teško vreme, u poslednjoj deceniji prošlog veka *Srbijašume* su imale dinamičan razvoj praćen adekvatnom socijalnom integracijom svih zaposlenih. Šumama i šumskim područjima se gazdovalo integralno, a JP *Srbijašume* je imalo jasne ciljeve, i programe razvoja brdsko planinskih područja i energiju koja se stalno obnavljala... Sve se to početkom ovog veka postepeno urušavalo, a ozbiljan državni propust je činjenica da važnim državnim preduzećima, pa i šumarstvom, rukovode nekompetentni ljudi koji nisu u struci. Šumarstvo je očigledan primer. Država je zanemarila stručnost i

potcenila 500 šumarski inženjera, a upravljanje šumarskim javnim preduzećima poverila ljudima koji teško mogu razlikovati bukvu od graba ili topolu od vrbe. Ima primera da i šumskim gazdinstvima rukovode nestručni ljudi, ljudi koji nisu ni videli Šumarski fakultet... Te činjenice posebno pogađaju drvnu industriju jer je netransparentna raspodela sirovine iz državnih šuma, do skora, omogućavala javnim preduzećima šumarstva, odnosno v.d. direktorima, otvorene, skoro javne malverzacije i do sada nezabeležen oblik korupcije. Korupcija postoji u svim delovima društva, ali je najprisutnija tamo gde postoji monopol i velika diskreciona ovlašćenja u donošenju odluka, a nedostaju mehanizmi za utvrđivanje odgovornosti pojedinaca. Više puta smo isticali da su ovakva kadrovska rešenja ravna diverziji, jer se zna da prekomeran broj v.d. direktora, bez kompetencije, ne služi državi nego partijskoj strukturi, isto kao što je jasno da poslovni rezultati nekih javnih preduzeća imaju direktnu vezu sa činjenicom da njima upravljaju nekompetentni, a lojalni kadrovi. A kako je lojalnost vertikalno strukturisana pojava, postaje jasnije zašto država toleriše koruptivne malverzacije ne samo u šumarstvu, nego u društvu uopšte.

Često smo se pitali kako sve to podnose i zašto ćute šumarski inženjeri, ljudi koji su obrazovani i koji su svesni ekološkog, privrednog, socijalnog i opštedruštvenog značaja šuma, pa time i šumarske struke na čija pleća je pala velika lžaga. Pitanje je, takođe, šta radi Udruženje šumarskih inženjera i tehničara koje je krajem prošlog veka aktivno učestvovalo u rešavanju svih pitanja struke, a na sve te malverzacije u javnim preduzećima šumarstva ćute Šumarski fakultet, Uprava za šume i posebno Udruženje drvoprerađivača, mada im, kao i većini ljudi u ovoj zemlji, sve to prilično poznato

Našim čitaocima je poznato, a to bi odavno trebalo da znaju i u institucijama našeg sistema, da ovaj časopis već godinama ukazuje na jedan neobičan oblik korupcije, na otvorene, skoro javne malverzacije i kriminal u javnim preduzećima šumarstva vezanim za raspodelu sirovine iz državnih šuma.

Stanje u šumarskim preduzećima Srbije sigurno utiče na pad imidža šumarske struke i može se uzeti kao jedan od faktora koji utiču na smanjen interes mladih za upis na Šumarski fakultet čiji se značaj, vrednost i veličina nikako ne mogu stavljati u ravan sa stanjem u srpskom šumarstvu. ■

Zašto Chanel, Louis Vuitton i Apple kupuju šume?

Šuma nije samo izvor trupaca, ona postaje strateški kapital

Šuma više nije samo biološki ili ekološki resurs, već i ekonomski kapital koji može donositi novac, i to ne nužno sečom, nego očuvanjem i održivim upravljanjem. Ideja tržišta ugljeničnih kredita zasniva se na jednostavnom principu: zagađivač plaća, a čuvar prirode zarađuje. Kupovinom ugljeničnih kredita šume dobijaju dodatnu ekonomsku vrednost ne samo kroz drvenu masu, već i kroz svoj doprinos klimatskoj stabilnosti. Time se šumarstvo uključuje u globalnu zelenu ekonomiju, a prirodni ekosistemi postaju ravnopravan učesnik finansijskih tokova održivog razvoja, pa šuma postaje ne samo prirodni resurs, već i finansijski instrument i to sa velikim uticajem na drvoprerađivačku industriju.

U svetu gde se održivost, reputacija brenda i globalni lanci snabdevanja sve više prepliću, šuma prestaje da bude samo izvor trupaca, a postaje strateški kapital. Dok su nekada najveći igrači drvne industrije razmišljali o obimu seče, danas se na globalnoj sceni pojavljuju kompanije koje nemaju direktnu vezu sa preradom drveta ali kupuju šume. Česte su investicije kompanija iz luksurnog segmenta (**Chanel, Louis Vuitton** - deo LVMH grupe, kao i tehnoloških giganta **Apple**), koje ulažu u šumske površine širom sveta. Zašto šume i šta to znači za drvenu industriju? Odgovor se nalazi u tri ključna aspekta: sirovinско osiguranje, ostvarivanje ugljeničnih kredita i imidž održivog poslovanja.

Šume apsorbiraju značajnu količinu ugljen-dioksida (CO_2), pa kada kompanije kupe šumu, one stižu prava na tokove ugljen-sekvestracije (zarobljavanje i skladištenje ugljen-dioksida), ali i

potencijal da kontrolišu proizvodnju ili reputaciju koju „zelen“ materijal donosi. U tom smislu, šuma postaje ne samo prirodni resurs, već i finansijski instrument i to sa velikim uticajem na drvoprerađivačku industriju.

Ko kupuje šume i zašto?

Luksuzne modne kuće sve češće investiraju u šume iz više razloga: kontrola materijala korišćenih u proizvodnji, kao i brendiranje kroz „održivi izvor“. Na primer, Chanel je investirao u hrastove šume u Francuskoj i Škotskoj — ciljajući buduću proizvodnju parfema, drvenih pakovanja i egzotičnih materijala. LVMH, kroz svoje vinske i viskijske brendove, osigurava staru hrastovu građu za bačve, ali i vodi računa o održivosti i brendu.

Kompanije Apple, Microsoft i Amazona ulažu značajno u šume i ugljenične kredite kako bi ostvarile ciljeve „net-zero“ emisija i unapredile ESG (ekološki, društveni i upravljački) profil. Potražnja za kreditima koji proizilaze iz zaštite i obnove šuma raste jer kompanije nastoje da neutrališu emisije koje nisu mogle da eliminišu drugim merama.

Osim direktnih korporativnih kupovina, specijalizovani fondovi i natural-asset kompanije (kao što su Natural Asset Company) tretiraju šume kao imovinu koja generiše prihode — bilo kroz proizvodnju drveta, ili kroz tokove ugljenika, ili kroz usluge ekosistema (voda, biološka raznolikost, turizam).

Tržište ugljeničnih kredita, zelena ekonomija budućnosti

Šuma više nije samo biološki ili ekološki resurs, već i ekonomski kapital koji može donositi novac, i to ne nužno sečom, nego očuvanjem i održivim upravljanjem. Ideja tržišta ugljeničnih kredita zasniva se na jednostavnom principu: **zagađivač plaća, a čuvar prirode zarađuje**. Svaka organizacija ili preduzeće koje želi da smanji svoj „ugljenični otisak“ može da kupi kredite koji predstavljaju jednu tonu uklonjenog ili izbegnutog CO₂.

U toj računici, šume imaju presudnu ulogu jer su prirodni mehanizam za apsorpciju i skladištenje ugljenika.

Kupovinom ugljeničnih kredita, kompanije koje ne mogu u potpunosti da eliminišu svoje emisije ugljen-dioksida finansiraju projekte koji doprinose smanjenju ili apsorpciji CO₂ iz atmosfere. Na taj način, zagađivači „kompenzuju“ svoj karbonski otisak podržavajući šumske i ekološke programe koji vezuju ugljenik — poput pošumljavanja, očuvanja postojećih šuma i održivog gazdovanja zemljištem. Svaki projekat koji apsorbuje jednu tonu CO₂ može izdati jedan ugljenični kredit, koji se zatim prodaje na tržištu. Ovaj model omogućava da šume dobiju dodatnu ekonomsku vrednost ne samo kroz drvenu masu, već i kroz svoj doprinos klimatskoj stabilnosti. Time se šumarstvo uključuje u globalnu zelenu ekonomiju, a prirodni ekosistemi postaju ravnopravan učesnik finansijskih tokova održivog razvoja.

Na primer: Jedna kompanija zasadi ili zaštiti šumsko područje koje apsorbuje 10.000 tona CO₂ godišnje. Za svaku apsorbovanu tonu, ona može da izda jedan ugljenični kredit (carbon credit). Druga kompanija, koja emituje 10.000 tona CO₂ može da kupi te kredite – čime neutralizuje svoj neto uticaj na klimu.

Posebno se razvija tzv. **dobrovoljno tržište ugljeničnih kredita** na kojem kompanije dobrovoljno investiraju u ekološke projekte, bez zakonske obaveze. Upravo tu šumarstvo dobija novu dimenziju: čuvanje postojećih šuma, pošumljavanje degradiranih površina i uvođenje održivih praksi postaju ekonomski isplative aktivnosti.

Tehnološke i potrošačke kompanije

Procenjuje se da će do kraja ove decenije vrednost ovog tržišta premašiti 50 milijardi dolara, pri čemu će projekti zasnovani na šumama i zemljištima ostati u samom vrhu potražnje.

Za luksuzne brendove drvo ima dodatnu vrednost: ne samo kao materijal, već kao simbol prirodnosti, tradicije i održivosti. Kada brend objavi da poseduje šumu iz koje dolazi materijal

Nadogradite svoju pilanu uz **EG350** i **povećajte prinos i efikasnost**

- Način rada okrajčivača ili višelisnog cirkulara
- Do 5 kružnih sečiva za višelisno raspiljivanje
- Odvojena upravljačka ploča
- Setworks za automatsku kontrolu širine
- Lasersko označavanje
- Modularni stolovi

woodmizer.rs | office@woodprocut.rs

Wood-Mizer

from forest to final form

WOODPROCUT D.O.O.

Stevana Sindelića 166, Kikinda, Srbija
+381 066 866 11 22

za njihove proizvode, to se koristi u komunikaciji ka kupcima. Tako, investicija u šumu postaje deo marketinške strategije.

Kompanije visoke tehnologije, koje imaju visok energetske i ugljenični otisak, sve češće koriste šume i ugljenične kredite kao deo svoje strategije. Na primer, Apple se obvezao da do sredine veka bude ugljenično neutralan na nivou čitavog lanca vrednosti. To znači da osim smanjenja sopstvenih emisija, mora nadoknaditi emisije koje ne može potpuno eliminisati. Ulaganje u šume koje apsorbuju CO₂ je jedno od rešenja. Ipak, važno je napomenuti da tržište kredita i dalje ima izazove: analiza je pokazala da veliki deo kredita može biti „junk“ — kredit koji ne ostvaruje stvarno uklanjanje ugljenika, što postavlja pitanje kredibiliteta ovih modela.

Uticaj na drvnu industriju i tržište sirovina

Povećana korporativna kupovina šuma može imati više implikacija za drvoprerađivačku industriju i tržište sirovina:

Porast cena sirovog drveta – kada veliki investitori traže šume, potražnja za šumskim zemljištem i kvalitetnim stablima raste, što može podići cenu trupaca i zemlje. **Dugoročni ugovori** – proizvođači drveta i nameštaja mogu sklapati ugovore sa brendovima ili investitorima koji žele održivo drvo, što može otvoriti nove kanale saradnje. **Diverzifikacija prihoda** – pilane i gazdinstva ne moraju biti vezani isključivo za proizvodnju drveta; mogu ostvarivati ​​prihode i iz tokenizacije ugljenika, iznajmljivanja zemljišta, šumskog turizma ili proizvoda sa

visokom dodatkom vrednošću. **Potrebna sertifikacija i transparentnost** – standardi poput FSC-a postaju ključni za ostvarivanje pristupa tržištu održivih materijala.

Iako investicije u šume i krediti iz ugljenika izgledaju kao pozitivan korak, postoje važne kritike i rizici. Analize su pokazale da velik broj kredita može biti nepouzdan, zasnovan na lošim procenama apsorpcije, „curenju“ ugljenika ili neutemeljenim pretpostavkama.

Takođe, privatizacija velikih površina šuma od strane međunarodnih korporacija može biti štetna za lokalne zajednice i biodiverzitet, ukoliko nema adekvatne regulative i društvene kontrole. Postavlja se pitanje: ko ima koristi, a ko gubi?

Za domaću drvnu industriju, važno je biti svestan da ulazak u ovu novu ekonomiju zahteva transparentnost, dugoročne planove i pravične uslove saradnje.

Šuma kao valuta budućnosti

U eri kada je ugljenik nova valuta, šuma zauzima centralno mesto. Ona nudi višestruke tokove vrednosti: drvo, biodiverzitet, ugljenik, reputaciju. Kompanije koje kupuju šume danas, gledaju mnogo dalje od klasične proizvodnje, one investiraju u budućnost, u sirovinu, u brend i u društvenu legitimaciju. Za industriju drveta u Srbiji i regionu, ovo može biti prilika, ali to neće doći samo, potrebna je politika, sertifikacija, partnerstva i vizija.

Pripremio: Nemanja Jokić

DRVO
tehnika nameštaj
graditeljstvo i enterijer

Revijalni časopis za poslovnu saradnju, marketing, tržište, ekologiju i tehnologiju u prerađi drveta, proizvodnji nameštaja, šumarstvu i graditeljstvu

Tel/fax: +381 (0) 11 2139 584; +381 (0) 11 311 06 39
www.drvotehnika.com e-mail: office@drvotehnika.com

Budite naš pretplatnik i u ovoj godini
Godišnja pretplata 2.200 dinara
za inostranstvo 100 evra

PARFIX SMP HYBRID

INOVATIVNO REŠENJE ZA UGRADNJU DRVENIH PODNIH OBLOGA

PARFIX SMP HYBRID predstavlja novu generaciju profesionalnih lepkova za drvene podne obloge, razvijenih na osnovi savremene MS tehnologije prepolimera sa silanskim terminalnim grupama. Ovaj lepak je rezultat stalnog unapređenja i inovacija u industriji građevinskih materijala, koji zadovoljava sve visoke standarde ugradnje modernih sistema podnih obloga. Savremena tehnologija koja stoji iza ovog proizvoda omogućava da se postigne vrhunska efikasnost, sigurnost i dugoročne performanse čak i u izazovnim uslovima.

Jedna od ključnih prednosti ovog jednokomponentnog lepka je njegova sposobnost da se očvrstne pod uticajem vlage iz vazduha/podloge, čime se obezbeđuje izuzetna stabilnost, elastičnost i dugotrajnost spoja. Takve karakteristike čine ovaj proizvod idealnim rešenjem za podne obloge koje su izložene promenama temperature, vlage i drugim ekološkim faktorima.

Zahvaljujući naprednoj formuli, PARFIX SMP HYBRID nudi vrhunske performanse kako u rezidencijalnim, tako i u zahtevnim komercijalnim projektima, predstavljajući pouzdano rešenje za moderne sisteme podnih obloga. Proizvod je izuzetno svestran, a njegova upotreba u širokom spektru aplikacija uključuje i komercijalne prostore visokog prometa, kao što su restorani, kancelarije, prodavnice, ali i u stambenim prostorima koji zahtevaju dugoročno rešenje za ugradnju parketa i drvenih obloga. Uzimajući u obzir sve prednosti PARFIX SMP HYBRID, on predstavlja najbolji mogući izbor za one koji žele trajno i kvalitetno rešenje pri instalaciji ovih vrsta obloga.

Ono što ovaj lepak izdvaja na tržištu jeste njegova visoka inicijalna lepljivost, koja omogućava sigurnu i preciznu ugradnju elemenata od punog drveta, višeslojnog i mozaik parketa, kao i podova širine do 180 mm. Visoka inicijalna lepljivost je ključna u procesima gde je preciznost i brzina ugradnje od velikog značaja, jer omogućava brzo postavljanje elemenata podova bez straha od pomeranja ili oštećenja. Ovo je posebno korisno u projektima koji kratkim rokovima završetka, kao što su renoviranja ili radovi u komercijalnim prostorima.

Važno je napomenuti i to da PARFIX SMP HYBRID ne sadrži rastvarače, što ga čini bezbednim za korisnika i čini njegov životni prostor zdravijim. Ovaj aspekt ekološke prihvatljivosti čini ga posebno pogodnim za projekte u kojima je zaštita životne sredine i zdravlje korisnika prioritet. S obzirom na to da ne sadrži rastvarače i da nema štetnih isparenja tokom ugradnje i dalje primene, PARFIX SMP HYBRID je idealan za upotrebu u zatvorenim prostorima, kao što su stambene jedinice, kancelarije i drugi radni prostori, gde je kvalitet vazduha od velike važnosti.

Uz to, odlikuje se odličnom elastičnošću, smanjenjem udarnog zvuka i izuzetnom adhezijom, što doprinosi tišem i udobnijem boravku u unutrašnjosti objekta. Ove osobine ne samo da povećavaju udobnost, već takođe čine podne obloge otpornijim na oštećenja prouzrokovana svakodnevnim korišćenjem i dinamičkim opterećenjima. PARFIX SMP HYBRID smanjuje udarce i vibracije, što je posebno važno za komercijalne prostore u kojima se očekuje visok nivo prometa i aktivnosti.

Jedna od njegovih ključnih prednosti jeste kompatibilnost sa podnim sistemima grejanja. U takvim uslovima posebno dolazi do izražaja elastičnosti lepka i otpornost na promene koje u kontaktu sa podlogom ne utiču na kvalitet drveta, čime se sprečava pucanje, deformacija i odvajanje tokom vremena. Ovaj proizvod je posebno efikasan u projektima sa podnim grejanjem, jer elastičnost lepka omogućava fleksibilno prilagođavanje podloge promenama u temperaturi, čime se izbegava mogućnost oštećenja parketa.

Uz pravilnu pripremu podloge, PARFIX SMP HYBRID gradi snažan, pouzdan spoj i čuva estetski izgled poda tokom celog njegovog životnog veka. Ako se pravilno pripremi podloga, PARFIX SMP HYBRID će osigurati da pod bude čvrsto postavljen i siguran za upotrebu.

Zaštita nosećih drvenih konstrukcija od požara

Kada govorimo o prednostima i nedostacima drveta kao građevinskog materijala, treba istaći da je drvo organski materijal klasifikovan kao prirodni lignocelulozni polimer koji se vekovima koristi kao građevinski materijal. Drvo ima mnoge prednosti, kao što su obradljivost, odlične mehaničke performanse u odnosu na masu, otpornost na koroziju i atraktivan izgled, ali i dva osnovna nedostatka: drvetu je potrebno stalno održavanje i ono gori.

Kako drvo gori?

Prilikom sagorijevanja drveta formira se spoljašnji zaštitni sloj koji može da štiti unutrašnjost drvenog elementa. Takav sloj, koji se obično naziva ugljenisanim slojem, smanjuje snabdevanje kiseonikom i, zahvaljujući izuzetno niskoj provodnosti, sprečava povećanje temperature unutrašnjih slojeva, usporavajući tako proces sagorevanja jezgra drvenih elemenata (brzina sagorevanja je u proseku 1 mm/min). Zbog ove osobine, konstrukciji drveni element može dugo da odoleva požaru, uglavnom mnogo duže nego čelični ili betonski element istih dimenzija. Prema reakciji na požar, drvo se obično svrstava u klasu D, u skladu sa standardom EN 13501-1: 2018, što znači da je veoma goriv materijal koji može značajno da doprinese razvoju požara u objektu.

Kako deluju savremeni usporivači požara?

Upotreba usporivača požara može osetno da doprinese smanjenju rizika od izbijanja i razvoja požara i ograničanju njegovog širenja na druge elemen-

te. Savremeni sistemi zaštite od požara mogu značajno da umanje parametre požara na sledeće načine: smanjenjem osetljivosti na požar, produženjem vremena paljenja, smanjenjem brzine širenja plamena i brzine gorenja materijala i smanjenjem količine i brzine oslobađanja toplote tokom požara.

Drugim rečima, ovi sistemi doprinose usporavanju razvoja požara i produžavaju vreme za evakuaciju.

Usporivači požara za drvo i drvenu građu

Prema načinu primene, materijali i sistemi za zaštitu drveta od požara klasifikovani su u dve kategorije:

- impregnirajuće supstance koje prodiru u drvo, obično u vidu vodenih rastvora ili u kombinaciji sa drugim rastvaračima (npr. tečni NH₃)
- površinski aktivni premazi, koji formiraju zaštitni sloj na površini drveta, u vidu lakova, premaza (često ekspandirajućih), folija, vlakana ili tankih protivpožarnih barijera.

Ukoliko se sredstva koja prodiru u drvo nanose bojenjem ili prskanjem, njihova efikasnost je obično manja od efikasnosti sredstava za premazivanje.

Neki zaštitni materijali mogu da poboljšaju klasu reakcije drveta na požar do klase B - s1, d0, što je najbolja klasa za drvo prema sistemu Euroclass.

Šta znači otpornost drveta na požar?

Uopšteno govoreći, bez obzira na sistem detekcije i gašenja požara koji se koristi, noseći element treba efika-

sno zaštititi od požara ukoliko se očekuje njegovo potencijalno otkazivanje. Drvo je poseban slučaj jer uvek treba smanjiti reakciju na požar, usporiti početak gorenja, povećati otpornost na požar i poboljšati nosivost tokom izloženosti požaru.

Tačnije, otpornost na požar označava vreme tokom kojeg će noseći ili razdvajajući element zadržati svoja svojstva (izolativnost, integritet i nosivost, u zavisnosti od funkcije elementa). Drveni noseći elementi, kao što su grede i stubovi, moraju da izdrže požar određeno vreme dok ne dostignu granična stanja, nakon čega više ne mogu da obavljaju projektovanu funkciju. Ovo vreme se izražava u vidu klasa R15, R30, R60 itd., pri čemu se R odnosi na zadržavanje nosivosti tokom određenog vremena izraženog u minutima.

Kako produžiti otpornost drveta na požar?

Kod drvenih konstrukcija, glavni razlog gubitka nosivosti u požaru jeste smanjenje poprečnog preseka usled sagorevanja drveta. Na tržištu postoji nekoliko sistema koji pružaju određenu izolaciju i/ili smanjuju početak ugljenisanja:

- obloga oko drvene konstrukcije (na primer ploče za zaštitu od požara)
- nereaktivna izolacija (na primer mineralna vuna)
- malter (nanošenje na površinu)
- premaz za zaštitu od požara (premaz sa termičkom barijerom ili ekspandirajući premaz)

Ova zaštitna rešenja ne menjaju hemijska svojstva nosećeg drvenog elementa, već predstavljaju samo neku vrstu zaštitne obloge, koja može da smanji prenos toplote u štićeni element, usporavajući tako njegovu toplotnu degradaciju, dok u isto vreme odlaže paljenje i usporava proces sagorevanja.

Različiti mehanizmi otpornosti na požar i njihov uticaj na drvo

Mehanizmi doprinosa otpornosti na požar mogu se klasifikovati prema njihovom uticaju na drvo, kao na primer: usporavanje porasta temperature drveta, formiranje poroznog zaštitnog sloja, stvaranje negorive ugljenične obloge ili sloja silikata, reflektovanje toplotnog zračenja (skrining) i uspo-

stavljanje fizičke barijere između kiseonika i sloja drveta.

Oblaganje drvene konstrukcije pločama za zaštitu od požara

Veoma popularan i efikasan metod zaštite od požara koji pruža prihvatljive estetske karakteristike jeste korišćenje obloga koje se izrađuju od specijalnih ploča za zaštitu od požara. Tu spadaju ploče od kalcijum silikata, gipsane ploče, krečno-cimentne ploče ili cementne ploče ojačane staklenim vlaknima i raznim ispunama. Takve obloge mogu da se izrađuju i od ploča od mineralne vune.

Međutim, vreme potrebno za montažu ovakvih konstrukcija relativno je dugo. Obloge obično zahtevaju posebnu noseću konstrukciju, mehanička sredstva za pričvršćivanje (klinove, vijke ili

stege) i posebne maltere ili mase za ispunu (za obradu spojeva između ploče) koje su otporne na visoke temperature.

Mašinsko nanošenje maltera ili klasično malterisanje

Mašinsko ili ručno malterisanje se primenjuje kod konstrukcija kod kojih estetski aspekti završne obrade nisu od suštinskog značaja.

Malteri se mogu nanositi na dva načina. Prvi, takozvani „suvi metod“, sastoji se od kombinovanja i mešanja gotove suve mase sa vodom ili tečnim vezivnim aditivom u mlaznici pištolja za prskanje. Ovaj metod sprečava gubitak raspršenog materijala. Drugi, takozvani „vlažni metod“, sastoji se od mešanja suve materije sa vodom, a nanošenje se izvodi pomoću pumpe i raspršivača. Debljina obloge može da se kreće u opsegu od 10 do 100 mm, a nanosi se u nekoliko slojeva. U glavne nedostatke takve tehnologije spadaju: gruba tekstura površine, moguće prljanje okolnih elemenata tokom nanošenja i nedovoljna otpornost na vremenske uslove

Ekspandirajući (reaktivni) premazi

Usporivači požara ili premazi za zaštitu od požara su boje, lakovi ili impregnacije koje mogu da poboljšaju klasu reakciju na požar i doprinesu otpornosti na požar, a smatraju se veoma efikasnim metodom zaštite drvenih konstrukcija od požara.

U prošlosti je zapaljivost drveta smanjivana potapanjem drvenih elemenata u morsku vodu (impregnacija natrijum hloridom), nakon čega bi usledilo farbanje specijalnim bojama koje sadrže dodatke kreča ili krede, a imaju svojstvo da uspore paljenje. Danas se za izolaciju premazima najčešće koriste savremeniji sistemi, kao što su premazi koji deluju kao toplotna barijera. Konkretno, ekspandirajući (intumescentni) premazi (poznati i pod nazivom „reaktivni premazi“) su specijalne boje koje uvećavaju zapreminu na temperaturama oko 200°C, formirajući višestruki izolacioni sloj koji može da zaštiti drvo ispod njih.

Kada se izlože vatri, ekspandirajući premazi se postepeno ugljenišu, počev od spoljašnjih slojeva. Savremena tehnologija omogućava ekspandirajućem sloju da poveća svoju prvobitnu debljinu do 50 puta, čime se efikasnost ovog rešenja znatno poboljšava. Glavne prednosti ove vrste izolacije su jednostavnost nanošenja, minimalna debljina zaštite i završni izgled konstrukcije. ■

PAMETNA VAKUUMSKA REŠENJA ZA PAMETNU DRVNU INDUSTRIJU

VACUMASTER WOOD – BEZBEDNO PODIZANJE DO 250 KG

- Ergonomsko podizanje drvenih ploča, MDF-a, OSB-a, greda i drugih materiala.
- Utovar i istovar na CNC razkrajne ploče i CNC obradne centre
- Okretanje radnih predmeta do 90°
- Štedljiv rad, tihi rad
- Ergonomska ručka sa podesivom visinom
- Visoka bezbednost sa vakuumskim rezervoarom i sistemom upozorenja

VAKUUMSKO STEZANJE ZA CNC OBRADNOM CENTRU

Sigurno i jako stezanje drvenih materiala za petostranu obradu.

- Brzo podešavanje bez alata
- Jaka snaga držanja
- Širok raspon visina za 3-osnu, 4-osnu i 5-osnu CNC obradu

SCHMALZ vakuumski blokovi pružaju pouzdano, ponovljivo stezanje - neophodno za modernu proizvodnju nameštaja i drvnih produkta.

LOKALNA PODRŠKA I SERVIS - za kupce u regionu Bosne i Hercegovine, Schmalz d.o.o. ima podršku svog partnera: HEZO Machine – koji obezbeđuje isporuku, instalaciju i servisnu podršku.

Za više informacija kontaktirajte:
SCHMALZ d.o.o.
Velika Ligojna 4
1360 Vrhnika
Slovenija
M: +386 (0)31 491 373
T: +386 (0)8 200 0897
E: info@schmalz.si

AIR

Dizajn koji diše

Kolekcija je dizajnirana sa ciljem da prostoru pruži osećaj prozračnosti i jednostavne elegancije. Svaki element, od najmanjeg detalja do dominantnih površina, osmišljen je da prati istu, nežno zaobljenu estetiku.

Upravo te obline daju kolekciji toplinu, lakoću i savremeni karakter, stvarajući vizuelni identitet koji je istovremeno moderan, umirujući i elegantan.

PIŠE: Isidora Gordić Fisković

Ideja o robotima-usisivačima koji sami usisavaju je bila futuristička fantazija, a sada mogu da se kupe u bilo kojoj radnji u kojoj se prodaju mali kućni aparati. Isto tako je zvučala i ideja o podovima koji se sami čiste, kao nešto što se sreće samo u naučnofantastičnim filmovima. Međutim, ubrzani razvoj površinskih materijala, nanočestica i funkcionalnih premaza danas omogućava da se o samočišćenju podovima govori sasvim ozbiljno. Iako još ne postoje sistemi koji potpuno zamenjuju ljudsko čišćenje, pojavio se čitav spektar podnih obloga koje aktivno odbijaju prljavštinu, razgrađuju organske naslage i sprečavaju razvoj mikroorganizama. Ovi materijali predstavljaju jednu od najbrže rastućih niša u industriji podova, naročito u segmentima gde su higijena i jednostavno održavanje od ključnog značaja.

Sušтина „samočišćenog“ efekta nalazi se u samoj površini. Klasični podovi imaju pore, mikroneravnine i naponske tačke na kojima se prljavština zadržava. Kod novih generacija podnih obloga, površina se modifikuje tako da postane izrazito glatka, hidrofobna ili hemijski aktivna. Upravo ta mikrostruktura omogućava da spoljne

nečistoće – voda, blato, masnoće ili pigmenti – imaju mnogo manju sposobnost prijanjanja. Čak i kada se natalože, uklanjaju se običnom vodom, bez potrebe za agresivnim deterdžentima. Tako se održavanje podova svodi na minimalan napor, dok oni duže ostaju vizuelno čisti.

Prvi element koji se najčešće spominje u kontekstu samočišćenja podova jeste **superhidrofobnost**. Površine tretirane specijalnim nanopremazima formiraju strukturu koja podseća na list lotosa – kapljica vode ne razliva se po podu, već ostaje sferična i prilikom kotrljanja sa sobom odnosi čestice prašine. Ovakvi premazi sve češće se primenjuju na vinilnim, hibridnim i laminatnim podovima najnovije generacije, ali i kod drvenih podova gde sprečavaju bubrenje drveta, pojavu tamnih mrlja, deformacije oko spojeva i prodiranje raznih obojenih tečnosti. Osim što smanjuju prijanjanje prljavštine, oni formiraju i svo-

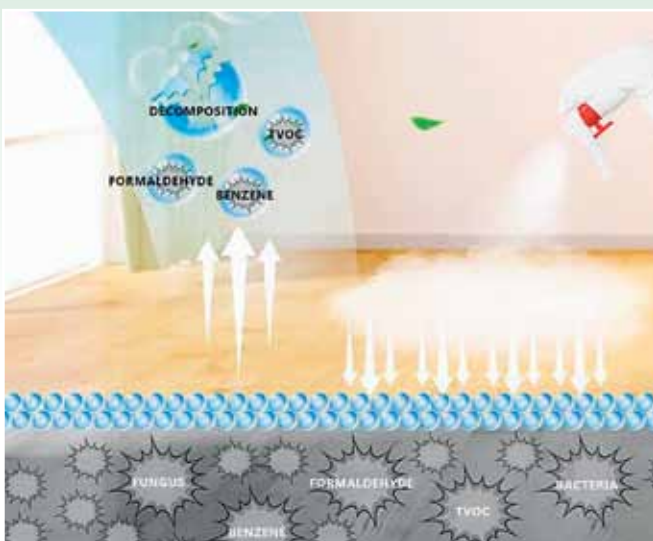
jevrski tampon – zadržavaju masti i boje, što je posebno važno u ugostiteljskim i komercijalnim prostorima sa velikim protokom ljudi.

Drugi ključni mehanizam je **fotokataliza**, proces koji se aktivira u dodiru sa svetlošću. Najpoznatiji fotokatalitički materijal je titanijum-dioksid (TiO_2). Kada UV zraci padnu na površinu obloženu ovim jedinjenjem, započinje hemijska reakcija koja razgrađuje organske nečistoće, bakterije, viruse i neprijatne mirise. Iako je ovaj princip već godinama prisutan na fasadama, tek poslednjih ne-

koliko sezona primenjuje se i u podovima, pre svega na keramičkom i gres (proculanskom) materijalu. Prednost je to što podovi fiksno „rade u pozadini“, održavajući higijenski nivo prostora čak i između dva čišćenja.

Treći segment tehnološkog razvoja odnosi se na **antimikrobne aditive** integrisane u samu strukturu materijala. Najčešći su joni srebra, bakra ili cink-oksida koji imaju sposobnost da inhibiraju rast bakterija i plesni. Takvi dodaci nalaze se u dekor filmu LVT i SPC podova, u melaminskim slojevima lamina-

ta i u glazurama keramičkih pločica. Ove tehnologije ne čine pod „samočišćenim“ u užem smislu reči, ali sprečavaju širenje mikroorganizama i time direktno doprinose lakšem održavanju i dužoj higijenskoj stabilnosti.

Primena samočišćenih podova sve je šira. U zdravstvenim ustanovama oni smanjuju rizik od bolničkih infekcija i olakšavaju logistiku čišćenja, koja je u takvim sistemima jedna od najvećih operativnih stavki. U školama i vr-

tićima doprinose zdravijem okruženju za decu, a u hotelima smanjuju potrebu za intenzivnim čišćenjem soba između smena gostiju. U malo-prodajnim objektima produžavaju svežinu izgleda podnih površina, što je važno za vizuelni identitet prodajnog prostora. Sve više se ugrađuju i u rezidencijalne prostore, posebno u kuhinje i kupatila, gde se najbrže oseća razlika u lakšem uklanjanju fleka.

Jedan od najaktivnijih segmenata tržišta jesu **hibridni ili kompozitni podovi** (SPC i WPC), koji su poslednjih godina dobili nove, unapređene PU i UV premaze sa nanostrukturama. Proizvođači u svojim specifikacijama naglašavaju „lako čišćenje“, „samočišćenje“ i „anti-mrlja“ efekte, a testovi uglavnom pokazuju značajno brže uklanjanje tečnosti poput vina, kafe ili kečapa u poređenju sa klasičnim vinilnim oblogama. Keramička industrija, s druge strane, prednjači u pravom samočišćenjem efektu zahvaljujući fotokatalitičkim glazurama koje se aktiviraju prirodnim ili veštačkom svetlošću.

Uprkos napretku, važno je naglasiti da se podovi i dalje ne peru sami. Potrebno je osnovno održavanje, ali ono postaje brže, ređe i daleko ekonomičnije. Ovi materijali ne samo da štede vreme već smanjuju i potrošnju hemikalija, što direktno utiče na zdravije unutrašnje okruženje i manji ekološki otisak objekta. U kontekstu savremenog održivog graditeljstva, to je veliki benefit: manje pranja znači manje vode, a izostanak jakih deterdženata znači manje zagađenja.

Uparedo sa trenutnim rešenjima, istraživački centri i proizvođači rade na novoj generaciji samočišćenih podova. Neki eksperimenti

uključuju **antigravitacione nanostrukture** inspirisane funkcijom insekata čije nožice odbijaju sve vrste prljavštine. Drugi pokušavaju da integrišu **piezoelektrične slojeve** koji, kada se hoda po podu, generišu mali električni naboj koji dodatno odbija prašinu. Pojedine vizije uključuju i **mikrorobotska vlakna** koja bi se aktivirala u dodiru s vlagom i mehanički uklanjala naslage. Iako su mnoge od ovih ideja još u laboratorijama, pravac razvoja je jasan – samočišćeći podovi idu ka tome da budu u potpunosti autonomni.

Današnji kupci, bilo da su investitori, arhitekte ili domaćinstva, sve više traže materijale niske održivosti. Ritam života se ubrzava, a objekti postaju veći i kompleksniji. Zato ne čudi što se u industrijskim izveštajima samočišćeći i antimikrobni podovi označavaju kao jedan od najperspektivnijih trendova do 2030. godine. Kako se tehnologija ubrzano razvija, sasvim je izvesno da će granica između „easy-clean“ i stvarno „samočišćenih“ sistema postajati sve tanja, a da će se u narednoj deceniji pojaviti podovi koji će moći da se regenerišu ili repariraju bez ikakve spoljne intervencije.

Možemo reći da samočišćeći podovi danas predstavljaju spoj nauke, dizajna i praktičnosti. Oni nisu magično rešenje koje eliminiše potrebu za održavanjem, ali jesu velika tehnološka nadgradnja koja menja standarde higijene u savremenim prostorima. U eri kada se očekuje da materijali budu izdržljivi, pametni i ekološki odgovorni, samočišćeći podovi postavljaju nove kriterijume i otvaraju put ka objektima budućnosti gde se čistoća održava gotovo sama od sebe. ■

PIŠE: dr Miladin Brkić

Za separaciju (razdvajanje) celih od polomljenih i izdrobljenih energetskih peleta od biomase koriste se mašine za prosejavanje sa ravnim ili rotacionim sitima. Najviše se koriste ravna sita sa vibracionim pogonom, tzv. vibroseparatori. Oni mehaničkim vibracijama sita obavljaju razdvajanje materijala prema granulaciji, na frakcije. Broj frakcija zavisi od broja etaža na vibroseparatoru. Kod separacije (prosejavanja) energetskih peleta dovoljno je jedno sito, koje odvaja cele od izlomljenih ili izdrobljenih peleta i prekrupe.

Vibroseparator se može postaviti posle prese i/ili posle hladnjaka za finalno prosejavanje peleta pre pakovanja. Vibraciona sita se nalaze u koritu (lađi, ljuľjaški), koje je oslonjeno na noseću čeličnu ramsku konstrukciju na četiri mesta preko amortizera: pritisnih cilindričnih zavojnih opruga, lisnatih opruga ili gumenih podmetača. U produžetku sita postavljen je slivnik za pelete, a ispod sita koš za polomljene pelete i prekrupu. Izlomljene pelete i prekrupa mogu da se vrate u proces preko pneumatskog transportera, ciklona i ustave ciklona u bin za mešanje biomase ili da se iskoriste u ložištu kao biogorivo za zagevanje vazduha. Očišćene pelete od izlomljenih peleta i prekrupe prebacuju se kosim trakastim transporterom (elevatom) sa kasetama, preko dvosmernog razdelnika na usipnu rampu za džambo vreće ili koš automatske pakerice za uvrćavanje peleta.

Vibroseparator preko elektromotornog pogona i adaptira-

nih mehanizama proizvodi vibracije sita sa ramom i koritom. Adaptirani mehanizmi mogu biti različiti: poluge sa kolenastim vratilom ili sa eksentrom (trešenje), elektro-mehanički oscilatorni sistem sa ekscentričnim zamajcima i elektromotorni vibrator. Kod oscilatornog sistema u težišnu osu korita ili na gornji deo korita sita postavlja se vratilo sa kotrljajnim ležajevima i ekscentričnim zamajcima sa promenljivim masama. Zamajci mogu da se zaokreću i tako menjaju masu, tj. amplitudu oscilacija sita. Vratilo dobija pogon preko kaišnog prenosa od elektromotora. Elektromotorni vibratori postavljaju se između korita sa sitom i ramske konstrukcije, sa bočnih ili čeonih strana, uglavnom u paru. Broj obrtaja kolenastog vratila ili vratila sa ekscentrom je 300 do 500 o/min, učestalost oscilacija sita 500 do 1.000 osc/min, amplituda oscilacija 1 do 7 mm. Kod elektromotornih vibratora učestalost vibracija sita je 1000 do 2000 vib/min i više. Efikasna separacija dobija se pri većoj učestanošću i manjom amplitudom vibracija sita.

Za pravilan rad vibracionih sita značajna su četiri parametra: masa koja se prosejava, amplituda i učestanost oscilovanja sita, nagibni ugao sita u odnosu na horizontalu i upadni ugao pobudne sile koja deluje na sito. Amplitudu vibracija moguće je podešavati pomoću promene dužine kolena na vratilu, promene veličine ekscentra, zakretanjem ekscentričnih zamajaca, promenom težine zamajnih masa (disbalansa) i promenom broja obrtaja elektromotora. Promena amplitude oscilacija korita sita, nagibnog ugla sita i mase materijala utiče na učinak i

efikasnost prosejavanja. Nagibni ugao korita sita prema horizontalnoj ravni treba da bude između 7 do 22°, optimalno je 15°. Poželjno je da konstrukcija selektora ima mogućnost da se ugao sita može podešavati.

Ukoliko se kretanje težišta sita obavlja po elipsastoj putanji, i usled njegovog oscilatornog kretanja, može da se pojavi slabiji efekat transportovanja odvojenih peleta niz sito, što dovodi do toga da se deo peleta na situ vraća na gore. Zbog toga je važno da se pogoni vibroseparatora mogu regulisati. Uglavnom većina proizvođača isporučuju neregulirane pogone sa promenljivom amplitudom (što se postiže ručnim zakretanjem zamajnih masa, odnosno ekscentara) i sa fiksnom učestanošću pobuđivanja, koja je određena brzinom obrtanja pogonskog elektromotora, kao i sa fiksnim uglom pravca dejstva pobudne sile u odnosu na nagnutu površinu vibracionog sita. Stoga, potrebno je da se može podešavati nagibni ugao pobudne sile (zakretanjem vibracionog pobuđivača) i da se ugradi kontinualna elektronska regulacija učestanosti oscilacija.

Vibro sita izrađuju se od patentirane (pletene) čelične žice debljine 1,2 do 2,0 mm ili sintetičkih polimera – poliuretana, sa kvadratnim otvorima dimenzija od 5 do 20 mm, u zavisnosti od prečnika peleta. Poliuretan je izuzetno čvrst i otporan materijal i značajno smanjuje nivo buke koju proizvodi vibro sito. Mogu se koristiti prosejne površine izrađene i od perforiranog čelič-

Fotografija arhiva autora

nog lima. One imaju smanjeni učinak, ali preciznije su u separaciji peleta. Dužina sita iznosi od 1,5 do 2 m, širina 0,8 do 1,5 m. Učinak vibroseparatora može da bude od 1 do 12 t/h. Ugrađuju se pogonski elektromotori snage od 0,55 do 2,2 kW i vibromotori 2 x (0,37–0,75) kW.

Sita mogu da se opreme sa uređajem za samočišćenje od zaglavljenih peleta. Preporučuje se da se vibroseparator priključi na sistem za otpušivanje prekrupe i prašine, naročito ako je postavljen u liniju neposredno iza peletirke. Zapreminski protok aspiracionog vazduha kroz vibroseparator može da iznosi od 500 do 2200 m³/h.

Na vibroseparatoru se ugrađuju specijalni ležajevi otporni na vibracije. Vibroseparator treba da ima uređaje za podešavanje rada, frekventnu regulaciju broja obrtaja elektromotora, uređaj za sprečavanje začepljenja otvora sita, malu potrošnju energije i visoku produktivnost u radu.

Više informacija možete da nađete u knjizi: Razvoj i opremanje pogona za peletiranje i briketiranje biomase, od autora dr Brkić M. i msc Gluvakov Zorice. ■

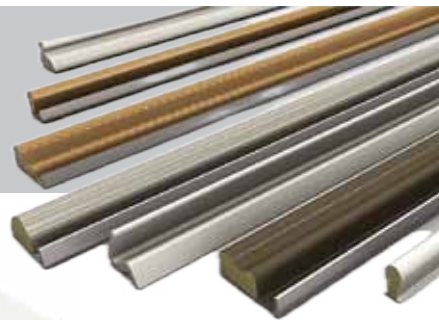
**Knjigu možete poručiti preko redakcije časopisa
DRVOTEHNIKA na telefon 011 213 95 84 ili putem e-maila:
office@drvotehnika.com**

NOVO U PONUDI

Zaptivni profili

Dihtunzi za građevinsku stolariju

Schlegel

QL 3078

QL 3113

QL 3053

QL 3054

QL 3106

QL 3034

QL 3109

QL 1026

QL 3121

QL 3093

QL 3110

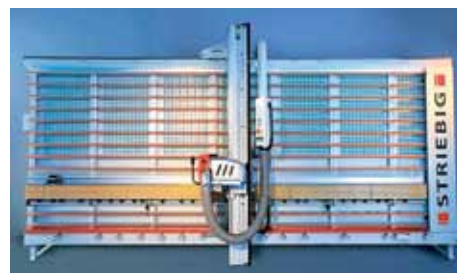
 MAKOPLAST

Hilandarska 17, 11271 Surčin
+381 11 8442 125
+381 63 8088 501
mariomakoplast@gmail.com

 Kesić Tehnika
Woodworking Technology

KESIĆ-TEHNIKA DOO • 064/23-00-579
Radnih akcija 38/15, 11250 Beograd
kesictehnika@gmail.com www.kesic-tehnika.rs

*Prodaja i servis novih i polovnih
mašina i alata za drvenu industriju*

VRSTE KSILOFAGNIH INSEKATA

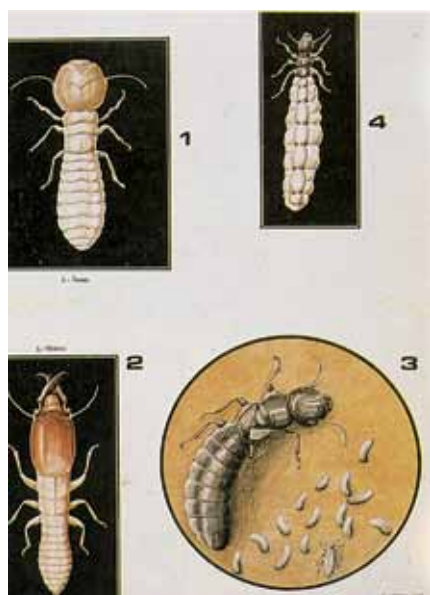
Kaloterms flavicollis F.

- žutovrati termit -

(Isoptera - Kalotermitidae)

Odrasle jedinke ovog termita imaju žuto telo koje, zavisno od forme, ima dužinu 5-12 mm.

Vrsta je rasprostranjena u obalsti Sredozemlja i Bliskog istoka do Kavkaza. Posebno je prilagođena suvom drvetu. Kolonije u termitnjacima su malobrojne (najviše do 100).

Kaloterms flavicollis F. - žutovrati termit
1 - radnik, 2 - vojnik, 3 - kraljica sa jajima,
4 - Bellicositermes natalensis - kraljica

Može se naći u priobalnom delu i ostrvima Jadranskog mora, kao i u zapadnoj Makedoniji.

Insekti grade hodnike paralelno sa vlaknima drveta. Ceo sistem hodnika često je podeljen pregradama u više nepravilno rasopređenih komora.

Najčešće napada mrtvo drvo kao što su ostaci stabala (panjevi) ili drvo ugrađeno u zemlju. U našoj zemlji nema veći značaj.

Reticulitermes lucifugus R o s s i

- evropski (mediteranski) termit - (Isoptera - Rhinotermitidae)

Dužina tela odraslih termita je 5-9 mm, pri čemu su radnici najmanji, a polne jedinke najveće. Krilate jedinke su crne, radnici mlečno beli, a vojnici smeđe beli.

Vrsta je rasprostranjena u celom Mediteranu i oko Crnog mora, u priobalnom delu Jadranskog mora, na ostrvima i nešto ređe u Makedoniji. Poslednjih godina najveće štete od ove vrse konstatovane su u Slovenačkom primorju (3) gde je na pojedinim objektima ona bila vrlo brojna.

Pri izgradnji termitnjaka, radnici ove vrste jedan deo obično grade u zemlji, a drugi iznad zemlje. Donji deo, pored zemlje, sadrži i čestice drveta. Hodnici su nepravilno raspoređeni. Broj jedinki u pojedinim termitnjacima može biti veći od normalnog i tada se one dele u više manjih kolonija, kada dolazi i do povećanog obima oštećenja.

Mediteranski termit prvenstveno napada poluvlažno drvo, ugrađeno u zemlju ili je na drugi način u dodiru sa zemljom. U ređim slučajevima napada živo dubeće drvo, a u Makedoniji se može naći na korenu vinove loze. Pojedini autori smatraju ovog termita za najopasnijeg razarača drveta u Italiji, a slična su mišljenja u Francuskoj, gde je poznat preko 100 godina.

Suzbijanje termita kao šteočina drveta je vrlo teško, prvenstveno zbog teže konstatacije njihovog prisustva u drvetu. Prisustvo termita u drvetu lako se zapaža samo u vreme njihovog rojenja, odnosno izletanja polnih jedinki radi kopulacije. One tada izgrizaju izletne otvore, što je jedini spol-

ni znak u drvetu, s obzirom da izgradnjom hodnika (termitnjaka) u drvetu ne oštećuju njihovu površinu.

Kako termiti pripadaju najopasnijim razaračima drveta, a neke vrste su značajne i u našoj zemlji, za njihovo suzbijanje neophodno je preduzimati posebne tehničke i hemijske mere preventive i represive. U regionima najvećeg rasprostranjenja kao jedna od mera je mehanička obrada zemljišta i njegovo čišćenje od drvnih i drugih otpadaka organskog porekla pre ugradnje drveta, a zatim tretiranje zemljišta insekticidima. Pored toga pri izgradnji objekata, između temelja i drvenih delova, konstrukcije, mogu se stavljati razne limene prepereke ili temelje graditi od potpuno neporoznog betona.

Najnovija istraživanja pokazuju da je moguće u određenim slučajevima koristiti i neke vrste koje su otpornije na termite. Prema podacima nekih istraživača od oko 30 ispitivanih vrsta drveta iz tropskog područja, osam vrsta je bilo samo delimično otporno, dok su ostale bile neotporne. Najveću otpornost pokazalo je drvo tikovine. Od domaćih vrsta izvesnu veću otpornost pokazuje srčika hrasta i bora, a verovatno i munike, dok su ostale vrse neotporne.

Od hemijskih sredstava i mera borbe preporučuje se impregnacija drveta kreozotnim uljem, bakarnim naftenatom i neorganskim solima na bazi bakra, bora i hroma. Ova sredstva mogu se koristiti i kao represivna, mada je najefikasniji metod borbe fumigacija; za ugrađeno drvo najbolje je koristiti ugljendisulfid.

Bostrychus capucinus L.

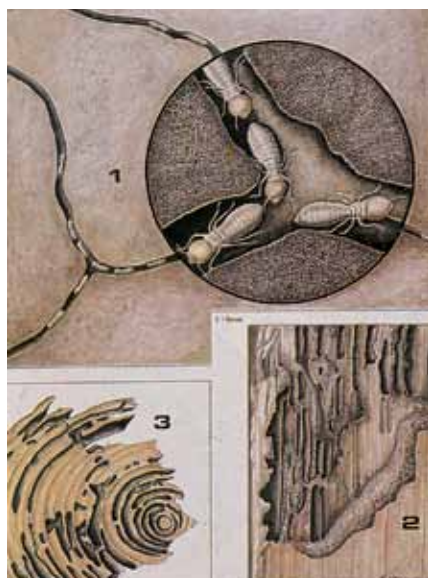
Apate capucina F.

Ligniperda capucina H e r b s t.

(Coleoptera - Bostrychidae)

Odrasli insekti ove vrste imaju crno telo, izuzimajući žut trbuh i purpurno crvena pokrioca. Vratni štitić je izrazito naboran. Dužina tela je 10-15 mm. Larve su savijene. Njihovi grudni segmenti su znatno razvijeniji od trbušnih i nose tri para nogu. Vrsta je dosta rasprostranjena (Evropa, predeli oko Crnog i Kaspijskog mora, Južni Sibir, Kina i dr.).

Ženke polažu jaja na prosušeno ili suvo dekortikovo drvo raznih lišćara (hrast,

Reticulitermes lucifugus Rossi
- evropski (mediteranski) termit
1 - radnici, 2 i 3 - uzdužni i poprečni
presek oštećenog drveta

**Na zahtev naših čitalaca,
posebno studenata Šumarskog
fakulteta, ponavljamo
seriju tekstova
ŠTETNI INSEKTI DRVETA**

orah, kesten, bagrem, brest, topola, voćke). Ako napada prosušeno drvo, razvije završava u suvom. Zbog toga se ova vrsta može smatрати krajnje sekundarna ili početno tercijalna. Larve se isključivo razvijaju u beljici, a izletni otvori imaga mogu se javiti i na delu srčike, kada se u tanjem sloju nalazi iznad beljike.

Suzbijanje ove vrste moguće je samo hemijskim sredstvima, a kao preventivna mera efikasna je i upotreba drveta bez beljike. Hemijska sredstva ksilolin je najbolje korisati u vreme rojenja imaga i polaganja jaja. U represivnoj zaštiti efikasnost ovih sredstava zavisi od debljine sortimenata koji su napadnuti, odnosno od mogućnosti njihove penetracije i kontakta sa larvama.

Luctrus linearis G o t e z e

L. canaliculatus F.

L. fuscus S e i d l .

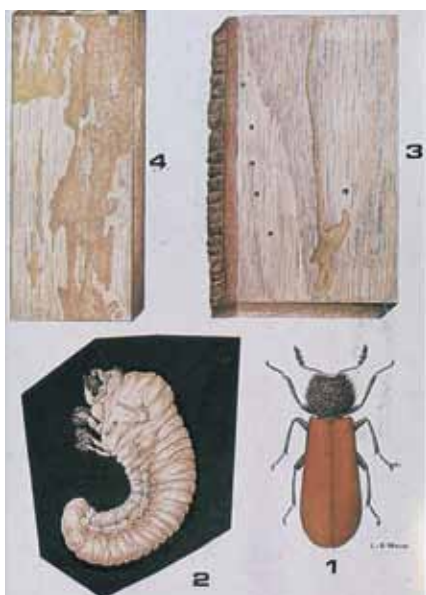
L. unipunctatus H r b s t .

Lyctus brunus S t e p h .

Lyctus impressus C o m .

(Coleoptera - Lyctidae)

Vrste iz ove familije dobile su naziv **bube beljikari** zbog isključive prilagođenosti beljici drveta, odnosno potpune zavisnosti za skrob u toku ishrane.

Bostrychus capucinus L.

1 - imago, 2 - larva, 3 - larveni hodnici i izletni otvori imaga, 4 - prošireni larveni hodnici

Knjigu ŠTETNI INSEKTI DRVETA, u spomen Branku Užičaninu, dr Mihailo Petrović je objavio 1996. godine. Od pokojnog profesora sam dobio tri primerka ove knjige i slobodu da iz nje objavljujem tekstove i ilustracije, koje je inače impresivno uradio Branko Užičanin. Neke delove ove knjige sam, pre petnaestak godina, objavljivao kao urednik revije ŠUME, a sada je namera naše redakcije da je, bez redakcijskih intervencija, u kontinuitetu objavimo uvereni da će nam, ali prvenstveno autorima, biti zahvalni svi oni koje interesuju problemi zaštite, trajnosti i čuvanja drveta kao sirovine i raznih drvenih proizvoda.

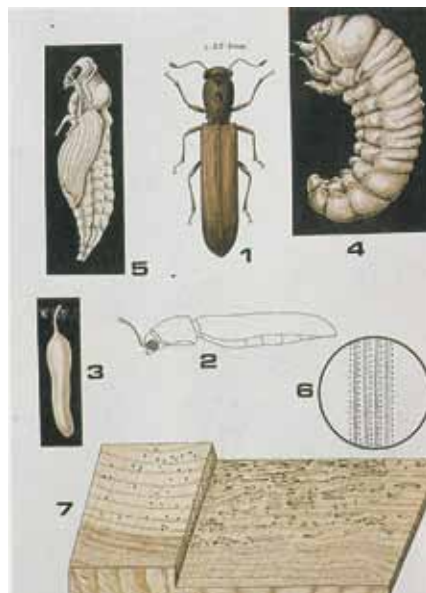
D. Blagojević

Dužina odraslih insekta buba beljikara je 5-7 mm. Telo je mrke boje; najtamnije je *L. brunus*, a najsvetlija *L. impressus*. Glava svih vrsta je u istoj ravni sa telom. Pipci su končasti sa dva poslednja proširena članka. Vratni štitić prve dve navedene vrste je po dužini zaobljen a kod treće pločast.

Larve svih vrsta su približno istih dimenzija (oko 6 mm).

Telo im je savijeno prema trbušnoj strani u obliku kifke. Grudni segmenti su dosta razvijeniji od trbušnih i na svakom se nalazi po par nogu.

Bube beljikari su najbrojnije u tropskim predelima. U Evropi su najprostranjenije *L. linearis* i *L. impressus*. Prva je češća na drvetu hrasta a druga na jasenovom i baktaktu sa larvama.

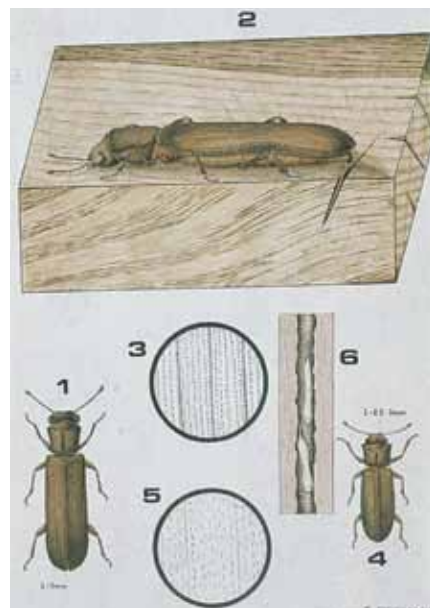

Lyctus linearis Goetze

1 i 2 - imaga, 3 - jaje, 4 - larva, 5 - lutka, 6 - deo površine pokrioca i 7 - larveni hodnici i izletni otvori imaga

gremovom. *L. brunus* je ređa na Balkanskom poluostrvu, ali češća u nekim zemljama zapadne Evrope (Italija, Francuska, Engleska), gde je prenet iz Afrike.

U beljici tvrdih lišćara larve grade hodnike paralelno sa vlaknima, mada pri većem broju larava drvo postaje skoro potpuno rastočeno a hodnici usmereni u različitim pravcima. Tada se na površini drveta može naći veliki broj izletnih otvora imaga. U zavisnosti od uslova sredine

Lyctus brunus Steph.

1 - imago,

2 - ženka pri polaganju jaja,

3 - deo površine pokrioca, 6 - jaja

Trogloxylon impressum Com.

4 - imago, 5 - deo površine pokrioca

(otvoren ili zatvoren prostor) bube beljikari imaju različito vreme razvika, tako da rojenje u zatvorenom prostoru počinje ranije (30-60 dana).

Pošto su bube beljikari tipični tercijerni insekti i kako naseljavaju suvo rezano drvo i finalne proizvode pre površinske obrade hemijskim sredstvima, to je njihovo suzbijanje i zaštita drveta najefikasnija ako se drvo tretira pre potpunog sušenja, bez obzira na stepen obrade. Ove mere treba preduzimati samo u slučaju da se u drvetu nalazi sloj beljike koji je jedino osetljiv na navedene vrste.

Ranije preporuke da drvo, starije od godinu dana, postaje otporno na bube beljikare i da ga nije potrebno hemijski tretirati, danas su odbačene, jer je dokazano da se bube beljikari dobro razvijaju i u drvetu koje je starije od 12 meseci, računajući vreme od momenta seče stabala i početka sušenja drveta. Navedene prethodne pretpostavke bazirale su na prirodnom raspadanju skroba u toku jedne godine, a poznato je da je ova organska materija neophodna za ishranu buba beljikara. ■

NIŠ - MEDIJANA
NATKRIVANJE ARHEOLOŠKOG
NALAZIŠTA
RASPON 72M BEZ OSLOKACA

PIRAMIDA DOO
PALANKA 78
SREMSKA MITROVICA

T. 022 639 205

F. 022 611 081

E. sm.piramida@neobee.net

WEB. www.piramidasm.rs

ESTIA, 11080 Zemun, Batajnički drum 6n
tel/fax: 011/316 42 51, 316 16 29, 219 76 32
estia.beograd@gmail.com, office@estia.co.rs
www.estia.co.rs

PROIZVODIMO I MONTIRAMO

- nameštaj za opremanje stambenih objekata: kuhinje, spavaće sobe, dečije sobe, kupatila, sobna vrata
- sve vrste kancelarijskog nameštaja
- opremanje apoteka i laboratorija
- opremanje svih drugih poslovnih i javnih objekata
- izrada frontova za nameštaj i uslužno lakiranje drveta
- projektovanje svih vrsta nameštaja, kao i konsultacije u realizaciji željenih formi i izgleda

interijeri

Kompanija Matis oglašava prodaju kompletne linije visokokvalitetnih industrijskih mašina namenjenih površinskoj obradi, lakiranju i mehaničkoj preradi drveta.

PRODAJA PROFESIONALNE OPREME ZA POVRŠINSKU OBRADU I PRERADU DRVETA

Oprema je pogodna za srednje i velike proizvodne pogone, uz mogućnost pojedinačne kupovine ili nabavke celog kompleta u okviru jedne linije.

Makor FPC-6

Dostupna oprema obuhvata:

- **Makor FPC-6** – Sprejer sa trakom. Elementi se postavljaju na traku. Unutar kabine se vrši farbanje sa više pištolja. Maksimalna širina komada je 20cm.

Makor IRIDE-206

- **Makor IRIDE-206**

Makor ACR 90

- **Makor ACR 90** – Izlagač / Uлагаč. Sistem za ulaganje se postavlja pre sprejara i omogućava ulaganje elemenata u sprejer sa kolica bez radnika. Na izlaznom delu sprejara izlagač slaže elemente na kolica.

SVL Seyvem

- **SVL Seyvem** – Dvostrani formatizer. Servo podešavanje glava omogućava lako menjanje tipa obrade. Robusnost mašina osigurava kvalitet i tačnost obrade.

Uniwood SCARICATORE VUT 300

- **Uniwood SCARICATORE VUT 300** – Mašina za utovar i istovar komada sa sprejrom MACOR.

Za sve dodatne informacije, tehničke specifikacije i pregled mašina, molimo kontaktirajte nas na telefon: 063 651-004, 063 651-149

• **Cefla Sorbini** - Linija za lakiranje
Kompletan sistem od nanošenja farbe sa 4 pištolja je povezan transportnom trakom do sušare. Kompletan proces od nanošenja farbe do sušenja se završava naliniji.

Izlazni transporter

Transportna linija

Sušara

Traka, antistatik četka, unosač

Kabina za farbanje,
dve glave, četiri pištolja

Skeniraj
za više
informacija.

Izlazni transporter

PIŠE: mr sc Milka Zelić

Naš intervju sa autorima knjige „Ultrazvuk u dijagnostici celog tela“

Prevenција – ključ večne ljudske težnje za dugim životom i dobrim zdravljem

U modernom zdravstvu prevencija je od vitalnog značaja. Postoje tri medicinske prevencije: primarna, sekundarna, tercijarna. Da li svaki pojedinac i zdravstveni sistem, zaista, pravovremeno posvećuju pažnju prevenciji? Maligne bolesti su i dalje drugi po učestalosti uzrok smrtnosti kod dece u Srbiji, odmah posle povreda. U Srbiji svake godine od raka oboli 351 dete. Zabrinjavajuć je i podatak o rastu broja novodijagnostikovanih onkoloških pacijenata koji su mlađi od 45 godina (Podaci „Nurdora“).

Knjiga „Ultrazvuk u dijagnostici celog tela“

Ovi zabrinjavajući podaci „odveli“ su nas u Kliničko-bolnički centar „Dr Dragiša Mišović“ na prezentaciju **knjige „Ultrazvuk“** koju su napisali lekari ove bolnice, a koja je namenjena studentima, lekarima primarne zdravstvene zaštite, specijalizantima, ali i lekarima koji se već bave ovom problematikom, jer ova savremena knjiga obuhvata sve mogućnosti ultrazvuka u dijagnostičkoj medicini. Ovako sveobuhvatna knjiga do sada nije na našim prostorima postojala, **ističe prim. dr sci. Đorđe Lalošević**, specijalista radiologije i dodaje da se veliki deo patologije može videti ultrazvukom i nagovestiti ili pretpostaviti dijagnozu, a onda se drugim dijagnostičkim metodama i definitivno potvrditi. Na prezentaciji knjige „Ultrazvuk“ razgovarali smo sa četiri stručnjaka iz oblasti radiologije koje krasi profesionalna izvrsnost. Naši sagovornici su bili: **prim. dr sci. Đorđe Lalošević, dr med. Milutin Gačić, dr med. Perica Adnađević, dr med. Mirjana Stojanović**. Svi oni su vrhunski specijalisti radiologije sa veli-

kim znanjem, dugogodišnjim praktičnim iskustvom, izraženom posvećenošću medicini, uz empatiju za pacijente i primenu Hipokratovog postulata „Primum non nocere“ Pre svega, ne naškoditi, **čime su izgradili** autentičan stil u radiologiji u KBC „Dr Dragiša Mišović“.

Kontinuirana edukacija u medicini je od izuzetnog značaja, jer se u ovom procesu susreću **radom stečeno iskustvo i nova savremena znanja** koja su bitna za preventivno medicinsko delovanje. Ultrazvučna dijagnostika (UZ) je jedna od preventivnih i potpuno bezbednih dijagnostičkih metoda za pacijenta, naglašava dr med. Milutin Gačić, specijalista radiologije. UZ celog tela je širok pojam i obuhvata detaljan pregled najvećeg broja organa i struktura koje su dostupne ultrazvuku, a koje su važne za opšte zdravlje, objašnjava prim. dr sci. Đorđe Lalošević. Ultrazvukom se mogu pregledati sledeće anatomske regije: abdomen (trbuh) – pregleda se jetra; žučna kesa; pankreas; slezina; bubrezi (procenjuje se veličina, struktura, fokalne promene, opstrukcija izvodnih kanala); trbušna aorta (detekcija i praćenje aneurizmi); mala karlica (urogenitalni trakt); pregleda se mokraćna bešika (zid, sadržaj, ostaci urina); prostata (kod muškaraca – veličina, struktura); materica i jajnici (kod žena – endometrijum, ciste, tumori); testisi (veličina, fokalne promene); vrat – pregleda se štitasta žlezda (veličina, čvorovi, ciste); pljuvačne žlezde; limfni čvorovi vrata; krvni sudovi vrata (karotidne arterije, jugularne vene) – često uz color doppler (provera protoka krvi, detekcija suženja/proširenja, plakova); dojke i pazušne jame (kod žena) provera žlezdanog tkiva, cista, čvorova (rano otkrivanje tumorskih pro-

mena); limfni čvorovi pazuha; color doppler krvnih sudova ruku i nogu (arterije i vene – detekcija tromboze, proširenih vena, arterijskih proširenja i suženja). UZ je izuzetno efikasan za pregled površinskih mekih tkiva i unutrašnjih organa koji su solidne, mekotkivne građe ili ispunjeni tečnošću. **Dopunska dijagnostika** se izvodi zbog ograničenja ultrazvučnog pregleda, pa se u cilju dobijanja pouzdanih dijagnostičkih informacija izvode snimanja svih struktura određene regije trodimenzionalnim metodama kao što su skener (CT) ili magnetna rezonancija (MRI), **ističe dr med. Perica Adnađević, specijalista radiologije.**

Kompjuterizovana tomografija nakon ultrazvučnog pregleda (CT)

CT pregled se preporučuje nakon ultrazvuka u cilju detaljnije vizualizacije i preciznije karakterizacije sumnjivih promena, pouzdan je za diferencijaciju benignih od malignih lezija. Kod traume ultrazvuk ima veoma ograničene mogućnosti, CT je metoda izbora, zbog brzine izvođenja pregleda, odličnog prikaza kostiju, mogućnosti detekcije povreda mekih tkiva i šupljih organa, pouzdano detektuje unutrašnja krvarenja kao i životo ugrožavajuća stanja. Koristi se u planiranju terapije, praćenju toka bolesti i proceni efekata lečenja. Nezamenljiv je u prikazu temporalnih kostiju, paranasalnih sinusa, ždrela i grkljana, jer omogućava detaljnu procenu zapaljenja, tumora i širenja patoloških procesa, objašnjava, dr Milutin Gačić, specijalista radiologije i dodaje: CT angiografija se koristi za procenu krvnih sudova, naročito u hitnim stanjima kao što su plućna embolija i disekcija aorte. U

Naši sagovornici: dr med. Milutin Gačić, specijalista radiologije, dr med. Mirjana Stojanović, specijalista radiologije, dr med. Perica Adnađević, specijalista radiologije, prim. dr sci. Đorđe Lalošević, specijalista radiologije

abdomenu i maloj karlici CT je posebno koristan kada gas prekriva organe, što ograničava UZ pregled, kod sumnje na perforaciju ili opstrukciju.

Indikacije za magnetnu rezonanciju (MRI) nakon ultrazvuka i CT pregleda

Magnetna rezonancija (MRI) predstavlja najdetaljniju neinvazivnu metodu za prikaz mekih tkiva koja ne koristi jonizujuće zračenje, koristi se kada ultrazvuk i CT ne daju dovoljno informacija za preciznu procenu detektovanih promena. MRI najpreciznije prikazuje tumore, zapaljenja, ligamente, tetive, mišiće, hrskavicu, CNS i organe male karlice. Pogodna je za mlade pacijente, trudnice i dugotrajno praćenje onkoloških bolesnika. Preciznije određuje širenje tumora, razlikuje benigne od malignih lezija i prikazuje njihov odnos prema okolnim strukturama. Često se radi nakon CT-a kod tumora rektuma, dojke, prostate, bubrega i jetre, uvek se radi kod tumora mozga i kičmene moždine, objašnjava dr Perica Adnađević, specijalista radiologije i dodaje: Posедуje funkcionalne i specijalizovane sekvencije (difuzija, spektroskopija, traktografija, pregled srca) na osnovu kojih se dobijaju informacije koje ultrazvuk i CT ne mogu dati. Ono što delimično ograni-

čava upotrebu MRI kao metode je dužina trajanja pregleda, dostupnost aparata i cena pregleda, a postoje i apsolutne kontraindikacije za pregled kod osoba koje imaju ugrađene metalne implante i pacemakere koji nekad nisu kompatibilni za pregled ovom metodom.

Radiološka dijagnostika dojke, spas za žene

Ultrazvuk dojke se koristi u **prevenciji i ranoj dijagnostici** karcinoma, posebno je značajan kod žena mlađih od 40 godina, široko je dostupna i neškodljiva metoda. Može se primenjivati kod svih uzrasta i iz različitih indikacija: Prvo kontrolni godišnji pregled; drugo praćenje benignih promena i zapaljenskih promena, čak i tokom trudnoće i dojenja; treće dopuna mamografskom pregledu; četvrto kod ultrazvučno vođenih biopsija, ističe dr med. Mirjana Stojanović, specijalista radiologije i objašnjava: Ukoliko ultrazvučni pregled nije dovoljno informativan, ili u dojci postoje promene koje su suspektne na malignitet, neophodno je dojke dodatno pregledati mamografski ili nekom od dopunskih trodimenzionalnih metoda. Digitalna mamografija je osnovna radiološka skrining metoda za rano otkivanje karcinoma dojke kod žena u dobi od 45. do 69. godine života,

ponavlja se u intervalima od dve godine, a kao dijagnostička metoda van skrininga se koristi kako kod mlađih, tako i kod starijih žena. Ukoliko je neophodno, u cilju preciznije procene detektovanih promena, može se dopunski uraditi mamografija sa tomosintezom (3D mamografija). Pored nativne mamografije, u dijagnostičkom algoritmu se koristi i savremenija kontrastna mamografija, **pregled dojke magnetnom rezonancijom** (MR mamografija), a u alate za pouzdaniju procenu promena u dojci je u skorije vreme ušao i **pregled dojki kompjuterizovanom tomografijom** (CT mamografija).

Primarna, sekundarna i tercijerna prevencija, stub zdravstvenog sistema

Naši sagovornici citiraju prof. dr Van Der Lo: „Život je kratak, a činjenica je da bismo svi mogli bolje da se brinemo o sebi fizički i emocionalno“ i dodaju da nam u ovome oni pomažu uz pomoć medicinske tehnologije kako u prevenciji bolesti tako i u lečenju. Prevencija u zdravstvu obuhvata sve aktivnosti koje se preduzimaju sa ciljem zaštite, unapređenja zdravlja i sprečavanja nastanka bolesti, kao i pravovremenog lečenja, zaključuju naši sagovornici. ■

PIŠE: mr Stevan Gajević

*"Tempora adversa veniunt, sive parati sive imparati."
(Teška vremena dolaze, bilo da smo spremni ili nesprenni.)*

Crni labud 2026. mit, upozorenje ili realna opasnost?

U ekonomiji, kao i u prirodi, postoje događaji koji iznenade i stručnjake i javnost. Jedan od najpoznatijih pojmova za takve fenomene jeste „crni labud“, termin koji je popularizovao Nassim Nicholas Taleb. On označava neočekivani događaj sa ogromnim posledicama, koji se često tek nakon što se dogodi objašnjava kao „neizbežan“.

U poslednje vreme u medijima i među analitičarima sve češće se pominje mogućnost da bi upravo 2026. godina mogla doneti „novog crnog labuda“ – veliku svetsku ekonomsku krizu koja bi bila veća i sa težim posledicama od finansijske krize 2008. godine. Iako je svaka kriza teško predvidiva, pa i ova koju najavljuju za 2026. godinu, postoje realni rizici koji podržavaju ovakva nagađanja.

O „crnom labudu 2026.“ govori se iz dva ugla. S jedne strane, postoje popularna i senzacionalistička tumačenja, koja se oslanjaju na proročanstva i nagađanja – poput onih vezanih za proročanstva Baba Vange i druga. Takvi izvori tvrde da je već nagoveštena velika kriza u periodu između 2025. i 2026. godine. Iako ovakve tvrdnje po pravilu privlače pažnju javnosti, one nemaju uporište u ozbiljnim ekonomskim analizama.

S druge strane, u stručnim krugovima postoje opravdane brige da bi upravo taj period mogao da bude posebno težak, kako za svetsku, tako i za domaću ekonomiju. Razlozi su pre svega ekonomske prirode: rast javnih dugova, usporavanje privredne aktivnosti, smanjenje proizvodnje i pad zaposlenosti, ali i ratovi. Sve navedeno i drugo posebno se odnosi na region Evrope.

Najveći izvor zabrinutosti jeste nagli rast zaduženja. Samo javni dug Sjedinjenih Američkih Država premašio je 37 triliona dolara. Sve veći dio budžeta odlazi na otplatu kamata, dok se prostor za ulaganja u razvoj i socijalne programe smanjuje. Da stvar bude zabrinjavajuća, EU kao još uvek konglomerat ima jak rast spoljnog duga, pri čemu „ulje na vatru“ dolivaju aktivnosti nemačke vlade koja je krenula u zaista neverovatna zaduženja, sve u cilju jačanja vojne industrije i priprema za rat.

Zanimljivo je da je refinansiranje velikih iznosa duga planirano upravo za 2026. godinu. Ako na finansijskim tržištima eventualno dođe do smanjenja likvidnosti, države i korporacije suočiće se sa ogromnim teškoćama u pribavljanju novca. To bi moglo pokrenuti lanac bankrota i restrukturiranja, nalik onome što se dogodilo 2008. godine, ali u još većim razmerama. U kontekstu navedenog postavlja se i pitanje gde naći svež novac u uslovima sve jače devalvacije najjačih svetskih valuta, ili možda još bitnije gde naći kreditora.

Drugi faktor rizika je tržište rada. Već sada se uočava trend stagnacije zaposlenosti u razvijenim ekonomijama, dok se u po-

jedinim sektorima smanjuje broj radnih mesta zbog ubrzane digitalizacije i automatizacije, kod drugih sektora se oseća smanjenje proizvodnje i pad aktivnosti, o čemu je na kraju govorio i kancelar Merc. Ako se zaduženje država poveća, a istovremeno poslodavci smanjuju broj zaposlenih, pritisak na socijalne sisteme postaće znatno jači, a možda i neizdrživ. Za ovo postoji realna bojazan kako u regionu, tako i šire.

U slučaju krize masovni gubici radnih mesta ne bi pogodili samo radnike već i budžete država koje zavise od poreza i doprinosa. To stvara zatvoreni krug: manje zaposlenih znači manji prihod države, što povećava zavisnost od zaduživanja, a time i ranjivost čitavog sistema.

Treći bitan problem ogleda se u smanjenju industrijske (i uopšte pa i poljoprivredne) proizvodnje i usporavanju globalne tr-

govine. Već danas se vidi trend povlačenja kapitala u nacionalne okvire, dok trgovinski ratovi, sankcije i poremećaji u lancima snabdevanja otežavaju nesmetan protok robe. Posebno je problem aktuelizovan sa američkim carinama, koje su dodatno usporile trgovinu, i koje, složili se mi ili ne, najviše pogađaju upravo SAD, kao finansijski najveću ekonomiju. Upravo uvođenje carina ruši dosadašnji globalni narativ ekonomije i može da bude presudno za neku buduću krizu koja bi krenula kao i većina sadašnjih upravo iz SAD.

Ako se u 2026. godini nastavi ovaj trend, moglo bi doći do značajnog pada globalne proizvodnje, posebno u sektorima vezanim za energetiku, automobile i elektroniku. Manja proizvodnja znači i manju ponudu, rast cena i inflaciju, što dodatno slabi kupovnu moć građana.

Ako bi se ovi faktori spojili – rast duga, smanjenje zaposlenosti i pad proizvodnje – svet bi se mogao suočiti sa ozbiljnom krizom. Posledice bi bile višeslojne:

- Finansijski sektor: kolaps pojedinih banaka i smanjenje kreditne aktivnosti.
- Kriza duga i nemogućnost vraćanja kredita.
- Realna ekonomija: pad industrijske proizvodnje i investicija, zatvaranje preduzeća i rast nezaposlenosti.
- Socijalni aspekt: porast siromaštva, socijalnih nemira i političke nestabilnosti – glad.
- Geopolitički uticaji: jačanje protekcionizma, početak novih konflikata i trgovinskih ratova kao i migracionih pritisaka.

U najcrnjem scenariju, kriza bi mogla da dostigne razmere koje bi nadmašile recesiju iz 2008. godine, jer bi bila zasnovana ne samo na finansijskim šokovima.

Jedna od najopasnijih posledica ekonomske krize, o kojoj se manje govori, jeste opasnost od gladi. Pad industrijske proizvodnje često povlači i pad poljoprivredne proizvodnje – bilo zbog rasta troškova energije i đubriva, bilo zbog smanjenog pristupa kreditima, kao posledice pada industrijske proizvodnje.

U kombinaciji sa trgovinskim barijerama i poremećajima u globalnoj logistici, pojedine regije sveta mogle bi se suočiti sa nestašicama hrane. Siromašnije zemlje, koje zavise od uvoza žitarica i osnovnih prehrambenih proizvoda, bile bi najugroženije.

„U krizi se najpre režu izvozne kvote i subvencije. To može značiti da će milioni ljudi ostati bez pristupa osnovnim namirnicama“, upozoravaju iz Programa UN za hranu (WFP). Takav scenario ne bi pogodio samo Afriku i Aziju, već i delove Evrope koji zavise od uvoza.

Nadamo se da 2026. neće biti „godina crnog labuda“, jer objektivno, osim nagoveštaja, nemamo ni jasan pokazatelj krize. Ali ne treba zaboraviti da su i do sada krize dolazile brzo, iznenada i nenajavljeno. Možemo reći, pak, da je globalna kriza nastupila početkom rata u Ukrajini i bili bismo u pravu, ipak, za sada nemamo strukturalnu krizu. Istina je da niko ne može sa sigurnošću predvideti takav događaj, jer bi on samim tim prestao da bude „crni labud“. Ipak, postoje ozbiljni indikatori koji ukazuju da globalna ekonomija ulazi u rizičan period.

Ako se vlade pojedinih vodećih zemalja sveta ne budu suočile sa ovim izazovima na vreme i na adekvatan način, „crni labud“ možda neće ostati samo metafora ili proročanstvo – već surova realnost. ■

Prve posledice američkih carina u Italiji

Napetosti u transatlanskoj pojačali su se kako raste neizvesnost u vezi sa američkim carinskim tarifama u sektoru drveta i nameštaja. Uprkos nedavnim izjavama Vašingtona koje sugerisu nagla povećanja, okvirni sporazum između Sjedinjenih Država i Evropske unije, koji ograničava carine na 15%, i dalje ostaje na snazi.

„Stopa od 15% svakako nije zaneamljiva, ali je svakako bolja od opasnog rizika od 30% ili čak 50%“, izjavio je Klaudio Feltrin, predsednik italijanskog udruženja Federlegno Arredo. Napomenuo je da sporazum za sada izuzima EU iz strožih carinskih tarifa koje je najavio predsednik Tramp. „Sadašnja američka administracija navikla nas je na brze izjave i demantije, ali zvaničan okvir i dalje važi“, dodao je Feltrin.

Prve posledice već su vidljive. Prema podacima udruženja Federlegno Arredo, izvoz italijanskog nameštaja

u SAD pao je za 7,7%. Industrija nameštaja u Italiji ostvarila je promet od 52 milijarde evra u 2024. godini, od čega samo 2,2 milijarde dolaze sa američkog tržišta, najvećeg neevropskog odredišta sektora i drugog najvećeg pojedinačnog tržišta posle Francuske.

Pad je izazvao zabrinutost među italijanskim proizvođačima, posebno u segmentu luksuznih proizvoda, gde se pojedine kompanije oslanjaju na SAD za čak 40% svojih prihoda. Feltrin je otkrio da je Federacija u dijalogu sa italijanskim institucijama o osnivanju fonda za podršku pogođenim kompanijama, naglašavajući da je „glavni efekat ovih najava – neizvesnost“, što dodatno uznemirava i italijanske dobavljače, ali i američke uvoznike, poslovne partnere.

Pored direktnog uticaja, globalni lanac snabdevanja već se menja. Kineski proizvođači, koji su dugo bili dominan-

tni dobavljači američkog tržišta, sada preusmeravaju izvoz ka Evropi usled pada američke potražnje.

Kao rezultat toga, evropski uvoz kineskog nameštaja porastao je za 38% u martu, i to čak i pre nego što su stupile na snagu pune carinske mere. Kinezi su se dakle preorijentisali na Evropu dok je Tramp najjavljivao veće carine. Priliv kineske robe mogao bi dodatno da pojača lokalnu konkurenciju unutar tržišta EU, što bi pogoršalo izazove za domaće proizvođače koji se već suočavaju sa nestabilnim trgovinskim politikama i brojnim ograničenjima, poput odložene primene Uredbe EUDR.

Carine su uglavnom osmišljene da zaštite nacionalne industrije, ali „njih u konačnom ishodu snosi tržište koje ih primenjuje“ – podsetnik da će i američki potrošači osetiti posledice trgovinske nesigurnosti koju je, na kraju, kreirala Bela kuća.

Svet pod pritiskom ekonomskih i političkih izazova, koji su prioriteta Srbije u 2026.

Svet je pre jedne decenije očekivao da Hilari Clinton postane američka predsjednica, a Britanija ostane u članstvu Evropske unije. Dogodilo se upravo suprotno. Zato je uvek dobro čuti predstavnike izvršne vlasti kako vide narednu godinu, što je bilo tema konferencije „Svet u 2026. godini“ održane u Privrednoj komori Srbije.

Predsednik Vlade Srbije **Đuro Macut** izjavio je da je u godini na izmaku „Srbija učila i testirala otpornost, dok 2026. može biti godina rešenja“.

Predvideo je da se može očekivati neki vid rešenja za rat u Ukrajini i time iscrpati nove konture svetskog poretka.

Naglašava da je Srbija čvrsto posvećena evropskom putu, ali i „da je teritorijalni integritet i očuvanje Kosova i Metohije u okviru naše zemlje prioritet“.

„Kao mala zemlja moramo biti svesni svog mesta i dometa, a da bi smo to mogli moramo da ozdravimo iznutra. Da se ujedinitimo oko osnovnih ciljeva i da prevaziđemo podele koje zaista nemaju mesta u modernoj Srbiji. Bez obzira na odluku o otvaranju klastera, Srbija ostaje čvrsto posvećena evropskom putu“, naveo je Macut.

Istakao je da je njihov zadatak da rađe ono što je u njihovoj moći jer su reforme, pre svega, namenjene građanima Srbije i poboljšanju životnog standarda.

Ministarka za brigu o porodici **Jelena Žarić Kovačević** istakla je da je Srbija afirmisana kao regionalni lider po novčanim davanjima za decu, zahvaljujući višemilionskim izdvajanjima za rođenje drugog i trećeg deteta.

Nastavljen je državni program bespovratnih sredstava do 20.000 evra za izgradnju, na osnovu kojeg je 1.250 porodica kupilo kuće ili stanove.

Iz Alimentacionog fonda isplaćen je novac za izdržavanje oko dvesta osamdesetoro dece, pri čemu je 15 odsto pripalo samohranim očevima.

Ministarstvo je počelo izradu prve Strategije demografskog razvoja Srbije

Zaustavljen trogodišnji pad proizvodnje u preradi drveta

Drvena industrija i proizvodnja nameštaja u prvih devet meseci 2025. godine

Nakon desetak godina permanentnog rasta proizvodnje i izvoza u preradi drveta i proizvodnji nameštaja, u Srbiji je pad proizvodnje zabeležen polovinom 2022. godine i od tada ovaj sektor je svake godine beležio manji obim proizvodnje i izvoza, a sve veće probleme. Drvoprerađivači su posebno isticali probleme u netransparentnoj raspodeli sirovine i izraženoj korupciji bez koje se teško dolazilo do sirovine.

Čini se da je trogodišnji negativan trend u proizvodnji proizvoda od drveta, osim nameštaja, zaustavljen jer je, prema podacima Privredne komore Srbije, za devet meseci 2025. godine u proizvodnji proizvoda od drveta, osim nameštaja, zabeleženo povećanje u odnosu na isti period 2024. godine za 2,9%.

Prema istim podacima izvoz proizvoda od drveta, osim nameštaja, u ovom periodu povećan je za 6,3% i iznosio je 287 miliona dolara, dok je uvoz ovih proizvoda povećan za 19,5% i iznosio je 340 miliona dolara. U spoljno-trgovinskoj razmeni

proizvodima od drveta, osim nameštaja, ostvaren deficit od 53 miliona dolara.

Pozitivno je što je za prvih devet meseci 2025. godine smanjen izvoz obloga drveta i što je neznatno manji izvoz rezane građe, ali je zabeležen i nešto veći izvoz bukove rezane građe. Naime, izvoz oblovin je iznosio 14,4 miliona dolara i smanjen je za 27,2%. Izvoz rezane građe je smanjen za 0,2% i iznosio je 69 miliona dolara. Izvoz bukove rezane građe je iznosio 43 miliona dolara i povećan je u odnosu na prethodnu godinu za 1,4%.

Znatno je povećan izvoz građevinskih elemenata od drveta kao i izvoz ambalaže od drveta. Naime od januara do kraja septembra 2025. godine izvoz građevinskih elemenata od drveta povećan za 27,4% i iznosio je 65 miliona dolara, dok je izvoz ambalaže od drveta povećan za 17,2% i iznosio je 25 miliona dolara.

Rekosmo da je pozitivno što je za devet meseci prošle godine izvoz oblovin smanjen za 27,2%, ali je uvoz oblog

za period od 2026. do 2036. godine, sa projekcijama do 2050. godine.

„Srbija će po prvi put imati sveobuhvatni, dugoročan i stručan dokument koji će dati jasan okvir za razvoj savremenih demografskih politika, unapređenje sistema podrške porodicama i jačanje demografske stabilnosti zemlje“, navela je Žarić Kovačević.

Ministar bez portfelja **Đorđe Milićević** kaže da najveći izazov vidi u energetskom sektoru koji je strateško pitanje opstanka Srbije.

„Zato se danas suočavamo sa ozbiljnim izazovom sankcija koje formalno nisu usmerene protiv Srbije, već protiv ruskog kapitala u našoj naftnoj industriji. Bez obzira na formalne definicije potpuno je jasno da posledice tih sankcija trpe naši građani, privreda i samim tim budućnost“, istakao je Đorđe Milićević.

Otpisnik američke ambasade **Aleksander Titolo** smatra da Srbija i SAD imaju veliki potencijal za saradnju navodeći prisustvo velikih američkih kompanija.

Ministar **Usama Zukorlić** smatra da se svet i region suočavaju sa političkim i ekonomskim pritiscima, ali da Srbija ne bi trebalo da se izoluje, već da insistira na dijalogu i pomirenju.

Usporavanje globalne privrede 2026. realna procena MMF za Srbiju

MMF je smanjio projekciju rasta BDP-a Srbije za 2025. godinu ali i zadržao optimističnu za naredne godine i to daje dobru perspektivu, rekao je, polovinom decembra, zamenik predsednika Privredne komore Srbije Mi-

drveta povećan za 62,7% i iznosio je 10 miliona dolara, što znači da su kapaciteti primarne prerade drveta i potražnja za sirovinom veći od mogućnosti naših šuma koje se, prema podacima, seku znatno više od optimalnih mogućnosti.

Povećan je i uvoz rezane građe u prvih devet meseci prošle godine, konkretno iznosio je 64 miliona dolara i u odnosu na komparativni period 2024. godine, povećan je za 10,7%. Takođe je uvoz građevinskih elemenata od drveta povećan za 33,3% i iznosio je 38 miliona dolara, dok je uvoz ambalaže od drveta povećan za 12,8% i iznosio je 30,9 miliona dolara. Uvoz ploča iverica povećan je za 17% i iznosio je 69 miliona dolara, a uvoz ploča vlaknatica je povećan za 2,3% i iznosio je 54 milion dolara.

Za devet meseci 2025. godine proizvodnja nameštaja je smanjena u odnosu na isti period 2024. godine za 2,9%, dok je izvoz nameštaja od drveta povećan za 14,6% i iznosio je 324 miliona dolara, ali je povećan i uvoz nameštaja od drveta za 11,4% i iznosio je 114 miliona dolara.

Uz izražene kadrovske probleme, u drvoprerađivačkom sektoru je zabeležen blagi pad broja zaposlenih, a zarade su znatno manje od republičkog proseka. S obzirom da su društveni uslovi

nepromenjeni i da smo opterećeni nizom problema, odgovorno tvrdim da u drvnom sektoru nema optimizma i da je stanje sve teže. U jednom prošlogodišnjem istraživanju PKS skoro četvrtina ispitanih firmi je ocenila da je poslovna klima loša, a 66,3% smatra da je poslovni ambijent nepromenjen. Kada je reč o očekivanjima, oko 38% kompanija očekuje da će poslovna klima napredovati, dok 49,4% kompanija očekuje nepromenjeno stanje. Oko 12,7% očekuje pogoršanje poslovnog ambijenta.

Biće dobro ukoliko podaci iz spomenutog istraživanja ostanu isti i da se u preradi drveta i proizvodnji nameštaja zadrže trendovi iz prvih devet meseci prošle godine, jer je činjenica da se veliki broj država nalazi u krizi, u recesiji ili pred recesijom, da u blizini bukti rat, da se svet sve više deli i naoružava, da je na ivici većih sukoba, a sve to zajedno određuje dalje tokove privrednih aktivnosti. Naša država je sve manje u prilici da pruži ozbiljnu podršku drvnom sektoru, a dugo toleriše ili produkuje nered u šumarstvu, kako kadrovskim rešenjima, tako posebno zbog sistema raspodele sirovine iz državnih šuma, koji je već dugo praćen netransparentnošću i otvorenom korupcijom.

2,7 milijardi evra, što je pad od oko 50% u odnosu na 2024. godinu.

Naveo je da je zabeležen visok nivo deviznih rezervi, od čega je 20% u zlatu, a doznake dijaspore su prešle iznos od tri milijarde dolara, što podržava stabilnost.

Spoljnotrgovinska razmena, kaže, u prvih osam meseci 2025. doseže 56 milijardi evra, uz rast od skoro 9%, pri čemu izvoz raste brže od uvoza.

Vesović je ukazao da prerađivački sektor i industrijska proizvodnja beleže rast oko 3% što, kako je istakao, ukazuje na dobru međunarodnu tražnju za proizvodima iz Srbije.

Vesović je rekao da bez obzira na sva međunarodna kretanja, posebno u spoljno-političkom smislu, svetska ekonomija i dalje raste i naveo da su najveći ekonomski rast od razvijenih ekonomija imale SAD od 2%, a da je Evropska unija kao celokupna ekonomija imala rast od 1,2%.

Dodao je i da jugoistočna Azija pokazuje ekstenzivan rast, da Kina ima rast od 4,8% a Indija 6,6%.

Naveo je da su očekivanja da će u 2026. godini globalna ekonomija minimalno usporiti i da će rasti po 1%.

Ukazao je da je na rast BDP najviše uticala promena spoljno-političke politike i to što su SAD uvele carine, kao i to što je nastavljena kriza i rat između Rusije i Ukrajine.

Dodao je da se situacija na tržištu najbolje odražava na cenu zlata. Zlato je prešlo granicu od 4.000 dolara po unci, bakar je na fenomenalnih 10.000 dolara po toni, nafta je stabilna negde oko 60 dolara po barelu.

„Uticaj trgovinskih dinamika između SAD i Kine utiče na ceo svet jer oni obuhvataju 40% ukupne svetske trgovine. Kina je važna i dobar signal je što taj trgovinski rat nije dalje nastavljen. Kina je pre svega značajna u ekstrakciji i preradi retkih metala koji su potrebni za nove tehnologije koje su više prisutne u svetu, a 60% svetske ekstrakcije retkih metala dešava se u Kini gde je i 90% svetske prerade tih retkih metala. Kina je duboko ukorenjena u sve nove tehnologije koje su potrebne i SAD i Evropi“, zaključio je Vesović.

hailo Vesović na konferenciji Euronews Adria Summit.

Međunarodni monetarni fond je promenio projekciju rasta BDP-a Srbije za 2025. godinu na 2,1%, dok Narodna banka Srbije i dalje ostaje pri svojoj projekciji od 2,7% za 2025.

„Ali budimo realni, s obzirom na sve faktore koji utiču, rast će biti 2,1%. Optimizam daje činjenica da za 2026. i za 2027. godinu MMF takođe predviđa porast BDP-a Srbije, znači negde oko 3,6% 2026. godine, pa 4% 2027. godine“, rekao je Mihailo Vesović na panelu „Money Never Sleeps“. Privredni lideri o perspektivama u 2026“ u okviru konferencije Euronews Adria Summit.

Godina 2026. donosi blago usporavanje globalne privrede, ali je za Srbiju optimistično što MMF predviđa rast BDP-a i to pokazuje da se očekuje i dalji proboj novih tehnologija u IKT sektoru i ostva-

renje ekstenzivnih planova u infrastrukturu, rekao je Vesović.

Ukazao je da IKT sektor značajno doprinosi i pomaže da Srbija održi makroekonomsku stabilnost i dodao da je najveći problem bila inflacija u prethodnih nekoliko godina, kao i da je 2025. godine u jednom trenutku bila iznad četiri odsto, što je bila projektovana inflacija.

„Rezultat za septembar je 2,9%. Potrošačke cene su u hrani u avgustu porasle za preko sedam procenata, dok se osetio značajan pad u septembru. Verovatno i kao posledica Uredbe o ograničenju marži, ali to suštinski ne može rešiti problem jer ta uredba je ograničena u trajanju“, kazao je Vesović.

Govoreći o situaciji u Srbiji, Vesović je rekao da su nenaplativi krediti na istorijskom minimumu, dok su direktne strane investicije u prvih osam meseci iznosile

Budžet zadržao stabilne fiskalne okvire

Profesor **Ljubodrag Savić** naglašava važnost budžetskih mera za investicije i kupovnu moć građana.

Ciljana inflacija od 3,7 odsto ocenjena kao dostižna, ali zavisna od spoljnih ekonomskih faktora.

U državnu kasu će, kako je isplanirano budžetom Srbije, 2026. godine biti uplaćeno više od tri milijarde evra na ime akciza, piše *Nova ekonomija*.

Najveći deo tih prihoda treba da bude od akcize na gorivo, uprkos neizvesnoj situaciji sa Naftnom industrijom Srbije (NIS), koji je odnedavno pod američkim sankcijama.

U vreme predaje u štampu ovog izdanja najavljivano je rešenje za NIS.

Akcize su značajan prihod države, i predstavljaju posebnu vrstu poreza koji se plaća prilikom kupovine goriva, cigareta, alkohola, ali i za potrošnju struje. Akciza na benzin trenutno iznosi 70,11 dinara po litru. Taj namet nešto je skuplji za dizel, iznosi 72,09 dinara po litru.

Predlog zakona o budžetu za 2026. godinu usvojila je Vlada Srbije, a stručnjaci kažu da zadržava stabilne fiskalne okvire i realan je u projekcijama prihoda i rashoda. Ističu da predviđeni deficit ispod tri odsto BDP-a i javni dug ispod 60 odsto omogućavaju održiv rast plata i penzija, dok ciljanu inflaciju od 3,7 odsto smatraju dostižnom.

Ljubodrag Savić, profesor na Ekonomskom fakultetu za Blic TV je rekao da je važno kako će se budžetske mere odraziti na investicije i realnu kupovnu moć građana, jer to dugoročno utiče na stabilnost ekonomije.

Ministar finansija Siniša Mali predstavio je budžet za 2026. godinu, međutim predsednik Vučić je prethodno rekao da će biti problema misleći pre svega na NIS, s obzirom da on puni 10 odsto budžeta?

– To jeste problem, ali nije prvi put. Imali smo i težih situacija, ne sumnjam da će Vlada Srbije popuniti, ako naravno dođe do tog scenarija kakav ne predviđamo. Ali budžet je skrojen onako, rekao bih, ne razlikuje se mnogo od prethodne godine. Manje više ostajemo u istim okvirima. Ono što je za nas važno kao građane, da će tekući deficit biti ispod tri odsto to su pravila Evropske unije i da, kako je to opet naglasio predsednik, da će na svaki mogući način pokušati da

smanje još visinu javnog duga, koja je u ovom trenutku takođe značajno ispod 60 odsto, a to je evropski kriterijum, mislim negde oko 47-48 odsto. Dosta je tamo planirano za povećanje plata i penzija, što, većinu građana raduje, tako da je ovo jedan standardan budžet koji se ne razlikuje mnogo, da kažemo, od nekih prethodnih budžeta i u principu mislim da će da se sprovede efikasno, sve što je tamo planirano.

U 2026. godini, vidi se u predlogu budžeta koji je usvojila Vlada Srbije, planirani su prihodi od akciza u iznosu od 453,3 milijarde dinara, odnosno oko 3,8 milijardi evra.

Od toga, 154 milijarde dinara su akcize na duvanske proizvode. Potom, 55,3 milijarde su ostale akcize, među koje spada i struja, koja je ove godine poskupela, pa je samim tim povećan i iznos koji svaki potrošač plaća za ovaj namet, a koji se naplaćuje u iznosu od 7,5 odsto od iznosa utrošene električne

energije (i različitih taksi koje se plaćaju kroz račun).

Ipak, najveći deo ovog prihoda dolazi od akcize na naftne derivate, konkretno 244 milijarde dinara. Ukupno, akcize će činiti oko 19 odsto svih poreskih prihoda planiranih u 2026. godini.

Planirani prihodi od akcize na naftne derivate u 2026. godini veći su za 3,8 odsto u odnosu na procenu ovih prihoda u 2025. godini.

„Promet naftnih derivata tokom 2025. godine je stabilizovan, pa je tekuća potrošnja dobra osnova za planiranje prihoda od akciza u narednom periodu. Za budžetsku 2026. godinu projekcija prihoda od akciza na derivate nafte pretpostavlja nepromenjen obim potrošnje i iznose akciza koji će, u skladu sa važećom regulativom, biti usklađeni sa inflacijom iz prethodne godine“, navodi se u obrazloženju budžeta.

Takođe, nastaviće se primena povrata akcize na gorivo koje kupuju poljo-

Živimo u teškom vremenu, ne verujem da će u Srbiji doći do nekog većeg poremećaja, koji bi mogao izazvati rast cena, ali ovo vreme na svetskom nivou je grozno i nepredvidivo, vreme u kome svaki dan čitamo o nekim novim nesporazumima, sukobima, ratovima. To, naravno, može dovesti do povećanja cena energenata, nafte, do povećanja cena hrane, do zatvaranja nekih fabrika, ali, nažalost, na to Srbija ne može da utiče i to može poremetiti, naše planirane projekcije.

privrednici, ali "pod pretpostavkom nesmetanog snabdevanja domaćeg tržišta svim potrebnim vrstama i količinama naftnih derivata".

Profesor Ekonomskog fakulteta Ljubodrag Savić rekao je za Novu ekonomiju da će redovno godišnje usklađivanje akcize sa inflacijom iznositi upravo onoliko koliko povećanje očekuje vlast.

„Usklađivanje se radi u skladu sa inflacijom, koja je tri odsto, plus-minus jedan procenat. Dakle, to je otprilike onoliko koliko se u budžetu navodi da će biti povećanje prihoda od akciza“, kazao je Savić.

Međutim, Savić ne isključuje mogućnost da cene goriva u 2026. godini budu više, imajući u vidu činjenicu da je NIS pod američkim sankcijama zbog ruskog vlasništva.

NIS radio ili ne radio, mi ćemo naftu uvoziti. Ipak, može da se desi teži uvoz zbog sankcija, pitanje je kakva će biti mogućnost nabavke, da li ćemo moći dovoljno iz Evrope da uvezemo, a konačno, skuplje je da se uvozi sirova nafta, pa da se onda ona prerađuje. U konačnici, derivati koje će potrošači kupovati biće skuplji“, rekao je Savić.

Koliko je održiva i realna ciljana inflacija od 3,7 odsto i od čega će zavisiti?

– Godinama se prave projekcije, 3 plus minus 1,5 odsto, znači svaki nivo inflacije između 1,5 odsto i 4,5 odsto je prihvatljiv. Mi smo, bar na ovim prostorima, zapamtili neke periode hiperinfla-

cije i visoke inflacije, čak i, nezavisno od te najgore, da kažemo, devedesetih godina kada smo imali, zaista, neverovatno visoku inflaciju. Sve što se nalazi u tom koridoru cilja je u redu. Moram kao građanin da kažem, ja verujem da ćemo biti i u 2026. godini u tom, da kažemo, koridoru. Pri čemu, opet moramo malo to posmatrati slojevito, popriličan broj ili možda najveći broj starijih sugrađana, ljudi koji su u penziji, pa i ljudi koji imaju niske plate njih ne raduje mnogo, ili im neće značiti ako cena hrane iskoči iz toga, a po pravilu cene hrane, nažalost, iskaču i to značajno. Zato se nadam da će država naći i napraviti neki plan, mislim da je ovo sve što su radili prethodne godine sa ograničavanjem marži, dobro.

Da li je realno da poraste potrošnja građana, kako proizlazi iz nacrtu budžeta?

– Naravno, uvek čovek mora da se ogradi, živimo u teškom vremenu, ne verujem da će u Srbiji doći do nekog poremećaja, pa će to izazvati rast cena, ali ovo vreme na svetskom nivou je grozno vreme, u kome svaki dan čitamo o nekim novim nesporazumima, ratovima, to, naravno, može dovesti do povećanja cena energenata, nafte, do povećanja cena hrane, do zatvaranja nekih fabrika, ali, nažalost, na to Srbija ne može da utiče i to može poremetiti, ove projekcije. Inače, ovo je neki, da kažemo, trend poslednjih deset godina, malo manje od toga koji se praktično realizuje – kaže profesor Savić.

Usvojen budžet Srbije za 2026. godinu

Budžet za 2026. stiže kao važan gost kog čekaš cele godine, koji uglavnom kasni na svečanost, ali čim stigne odmah privuče pažnju.

Usred krize i neizvesne sudbine Naftne industrije Srbije (NIS), žile kucavice celokupne privrede zemlje, Skupština Srbije usvojila je većinom glasova poslanika vladajuće koalicije budžet na skoro 1.500 strana.

Vlada ga je opisala kao „socijalno odgovoran“ i tvrdi da „obezbeđuje nastavak kapitalnih ulaganja i razvoj infrastrukture“.

Iz opozicije ga ocenjuju „koruptivnim, netransparentnim i nenarodnim“.

Budžet je pravljen po meri vlasti, tvrde iz opozicije, a ne po meri građana i privrede Srbije.

Za 2026. godinu, predviđen je deficit od tri odsto bruto domaćeg proizvoda (BDP), odnosno skoro tri milijarde evra.

Njime se finansiraju neproaktivne investicije, pre svega infrastrukturne kao što su stadion, akvarijum i objekti za EK-SPO, kažu lideri opozicije.

„Predloženi budžet je fiskalno održiv i načelno kredibilan, ali ima neke ozbiljne hronične mane. To je nedovoljna transparentnost, naročito kod rashoda, koji nisu dovoljno obrazloženi“, piše u izveštaju Fiskalnog saveta Srbije.

Vladajuća koalicija, predvođena stожerom Srpskom naprednom strankom (SNS), ima dovoljnu većinu za usvajanje zakona i drugih predloga u nacionalnoj skupštini, pa je i predlog budžeta glatko usvojen posle rasprave.

Predviđeno je da prihodi državne kase u 2026. godini budu 2.415 milijardi dinara (20,6 milijardi evra), što je za 2,9 odsto, odnosno 68,5 milijardi dinara više u odnosu na iznos prihoda predviđen originalnim predlogom za 2025. godinu.

Ukupni rashodi i izdaci budžeta biće 2.752 milijardi dinara (23,5 milijardi evra). Projektovani manjak u budžetu biće 337 milijardi dinara (2,9 milijardi evra).

Država ne povlači ručnu, ali smanjuje gas kada su kapitalne investicije u pita-

Privredni rast Srbije 2,2 odsto u 2025. ubrzaće na 3,3 odsto u 2026. i na 4,2 odsto u 2027.

U Briselu je **Evropska komisija** 17. novembra saopštila da će privredni rast Srbije u 2025. godini iznositi 2,2 odsto, da će nakon toga ubrzati na 3,3 odsto u 2026. i na 4,2 odsto u 2027. godini, podstaknut velikim državnim ulaganjima u okviru plana „Skok u budućnost - Srbija 2027“, kao i projektima vezanim za Ekspo 2027, navodi se u objavljenoj Jesenjoj ekonomskoj prognozi Evropske komisije (EK). Ekonomski rast Srbije usporio je sa oko četiri odsto u 2024. na oko dva odsto u odnosu na isti period prošle godine u prvoj polovini 2025. godine.

Kontinuirani domaći politički nemiri i studentski protesti, zajedno sa globalnim neizvesnostima oko carina i trgovine, uticali su na poverenje potrošača i preduzeća i priliv stranih direktnih investicija (FDI), koje su prepolovljene u poređenju sa 2024. godinom.

Investicije su pale za 2,5 odsto u odnosu na isti period prošle godine, posebno zbog slabije građevinske aktivnosti, iako sa visokog nivoa nakon nekoliko godina snažnog rasta.

Snažan negativan efekat na rast došao je od rasta uvoza od 10,5 odsto koji je nadmašio rast izvoza od 6,5 odsto i pogurao tekući deficit na 5,3 odsto bruto domaćeg proizvoda.

Potrošnja domaćinstava trebalo bi da ponovo ojača, poduprta snažnim rastom zarada, kao i najavljenim povećanjem penzija za 12 odsto krajem 2025. i kumulativnim rastom minimalne zarade od 20 odsto u 2026. godini.

Prema navodima EK, inflacija u Srbiji će iznositi četiri odsto u 2025. i 4,1 odsto u 2026. a zatim blago pasti na 3,7 odsto, kada se očekuje snažan turistički priliv tokom izložbe Ekspo 2027.

Fiskalna politika ostaje ekspanzivna, a deficit je projektovan na tri odsto BDP-a u 2025. 2026. i 2027. u skladu sa dogovorom sa Međunarodnim monetarnim fondom (MMF).

Kako je navedeno, razlog su snažne investicije u infrastrukturu, povećanje penzija i viša državna potrošnja.

Javni dug bi trebalo da se smanji sa 47,5 odsto BDP-a u 2024. na 46,5 odsto do 2027. godine zahvaljujući snažnom nominalnom rastu.

Komisija upozorava da postoje značajni rizici po ovaj scenario i da nove američke sankcije protiv Naftne industrije Srbije (NIS) predstavljaju još ozbiljniji rizik.

Kako ove posledice nisu uračunate u baznu prognozu, Komisija upozorava da bi ekonomski efekti mogli biti znatni ako se rezerve derivata smanje pre nego što se pronađe rešenje.

Evropska komisija napominje da neizvesnosti, od unutrašnjih političkih tenzija do rizika povezanih sa NIS-om, mogu značajno promeniti projekcije. Ako se rizici materijalizuju, država bi bila primorana na dodatne rashode, što bi zakomplikovalo fiskalnu sliku upravo u periodu kada se od javnih investicija očekuje da nose najveći deo rasta, navodeno je 17. novembra 2025. u izveštaju objavljenom na veb stranici EK.

Izvor: TANJUG

nju. Za nastavak radova na deset autoputeva, bolnica, kliničkih centara, brzih pruga i škola budžetom je predviđeno oko 740 milijardi evra, odnosno oko 6,7 odsto bruto domaćeg proizvoda (BDP), što je manje nego u 2025. kada je bilo izdvojeno 7,3 procenta.

Najviše novca u 2026. planirano je za kupovinu francuskih borbenih aviona Rafala, potom za metro u Beogradu, a predviđena su i velika izdvajanja za projekat međunarodne izložbe EXPO i izgradnju Nacionalnog stadiona.

Nešto deblje novčanike u 2026. godini mogu da očekuju penzioneri i zaposleni u državnim službama.

„Obezbeđen je novac za uvećanje penzija od 12,2 odsto od decembra 2025. godine, kao i rast plata u javnom sektoru od januara 2026. od 5,1 procenta. Minimalna zarada u januaru biće uvećana 10,1 odsto“, rekao je Siniša Mali, ministar finansija.

Dok traju problemi oko NIS-a, koji je zbog većinskog ruskog vlasništva pod američkim sankcijama, stavka u predlogu budžeta za 2026. predviđa prihode od akciza na naftne derivate od 244 milijarde dinara.

„Nije jasno zašto se značajno smanjuju troškovi za obavezne rezerve nafte, derivata i prirodnog gasa. To deluje kontradiktorno s obzirom na neizvesnost u vezi sa sankcijama prema NIS-u“, navodi Fiskalni savet Srbije u izveštaju.

Hrvatska ulaže 30 miliona evra u razvoj prerade drveta i industrije nameštaja

Vlada Republike Hrvatske usvojila je drugi Akcijski plan za sprovođenje Nacionalnog plana razvoja prerade drveta i proizvodnje nameštaja za period 2025. do 2027. godine, vredan 30 mi-

liona evra. Reč je o strateškom dokumentu kojim se sektor dodatno podstiče ka većoj konkurentnosti, modernizaciji proizvodnje i jačanju izvoznog potencijala.

Akcijski plan obuhvata 13 ciljnih mera, među kojima su ključne: povećanje proizvodnih kapaciteta i efikasnosti, ulaganja u automatizaciju, robotizaciju i digitalizaciju, podrška primeni savremenih tehnologija u preradi drveta, jačanje finansijske stabilnosti i likvidnosti preduzeća, unapređenje konkurentnosti domaćih proizvođača na tržištu EU.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede saopštilo je da donošenje ovog plana potvrđuje strateški značaj drvoprerađivačkog sektora za hrvatsku privredu, posebno imajući u vidu visok izvoz i dugogodišnju tradiciju industrije nameštaja.

Plan je deo šire državne strategije kojom se želi osigurati dugoročna stabil-

nost industrije, ubrzati tehnološki razvoj i omogućiti proizvođačima da lakše odgovore na izazove evropskog i globalnog tržišta.

Slovenija daje podsticaje prerađivačima drveta

Ministarstvo privrede, turizma i sporta i Slovenski preduzetnički fond (SPS) objavili su javni poziv za podnošenje predloga za podsticaje mikro preduzećima u industriji prerade drveta. Svrha poziva je podsticanje konkurentnosti i održivog rasta najmanjih preduzeća u ovoj industriji. Mikro preduzeća moći će da dobiju bespovratna sredstva u iznosu od 15.000 do 70.000 evra za svoja ulaganja.

Poziv je usmeren na podsticanje tehnološke modernizacije procesa obrade drveta, digitalizacije i uvođenja održivih i cirkularnih rešenja sa ciljem postizanja razvojnih rezultata za mikro preduzeća i njihov prelazak na niskougljeničnu privredu. Sufinansirao se do 60% prihvatljivih troškova za ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu. Ukupna vrednost raspoloživih sredstava iznosi 2 miliona evra, što bi, prema proceni nadležnih institucija, trebalo da bude dovoljno za podršku 30 do 40 kvalitetnih projekata.

Prihvatljivi troškovi obuhvataće kupovinu nove opreme, alata i mašina za tehnološki proces obrade drveta, kupovinu softvera ili troškove prevoza, instalacije i puštanja opreme u rad. Projekti koji se odnose na energetske korišćenje drveta (npr. peleti, drvena sečka) ili uključuju energetska ulaganja (poput solarnih elektrana, kotlova i slično) ne ispunjavaju uslove za prijavu.

U Nemačkoj stabilizovan izvoz nameštaja

Izvoz nemačke industrije nameštaja stabilizovao se tokom prvog kvartala 2025. godine, pokazuju preliminarni podaci Saveznog zavoda za statistiku Nemačke. Ukupan izvoz iznosio je približno 2 milijarde evra, što je za svega 0,5%

manje u odnosu na isti period prethodne godine, nakon pada od 5,5% u celoj 2024. godini.

Dok je ukupni izvoz zadržao stabilnost, kretanja na pojedinačnim tržištima bila su neujednačena: Francuska – pad od 2,2% (317 miliona evra), Austrija – pad od 0,3%, Holandija – pad od 2,2%, Velika Britanija – pad od 7,4%. Sa druge strane, zabeležen je rast na nekoliko važnih tržišta: Švajcarska – rast od 2,9% (drugo najvažnije tržište), Italija – rast od 8,9%, Španija – rast od 11,6%, a to je trenutno najbrže rastuće tržište stanovanja u Evropi, Sjedinjene Američke Države – rast od 9,6%.

Istovremeno, uvoz nameštaja u Nemačku porastao je za čak 17%, dostigavši oko 3 milijarde evra. Posebno se ističe: Kina – rast od 37%, Vijetnam – rast od 23,5%. Zbog toga se Kina vratila na prvo mesto među zemljama izvoznicama nameštaja u Nemačku, potisnuvši Poljsku. Ovakvi rezultati delimično su posledica preusmeravanja trgovinskih tokova zbog američkih tarifa, a dodatni uvozni volumen iz Azije „još više pojačava pritisak na nemačke proizvođače u već izazovnom tržišnom okruženju“.

Zbog sankcija drvna industrija Rusije očekuje pad do 30%

Zvaničnici upozoravaju da se ruski ladanac snabdevanja drvnom industrijom suočava sa teškom zimom, jer sankcije, visoke kamatne stope i jaka rublja dodatno pogoršavaju pad izvoza i probleme u transportu. Drvni i šumarski sektor Rusije mogao bi da se suoči sa dubokom kontrakcijom 2026. godine, kako se sankcije pooštavaju, kamatne stope ostaju visoke, a rublja je i dalje jaka, izjavio je polovinom decembra zamenik ministra industrije i trgovine Mihail Jurin.

Obraćajući se odboru Saveta Federacije, Jurin je rekao da je industrija ušla u „silazni trend“, pri čemu najgori scenario ukazuje na pad proizvodnje od 20 do 30% u 2026. godini.

Ministarstvo očekuje da će već prisutni pad proizvodnje nastaviti da se produbljuje i tokom 2027. godine ukoliko se geopolitičke okolnosti po-

goršaju, prenosi Interfaks, pozivajući se na Jurina. Prema podacima Ministarstva za ekonomski razvoj, prerada drveta je među najslabijim sektorima ruske industrije. Proizvodnja je pala za 4,3% u trećem kvartalu, a pad se ubrzao na 7,8% u oktobru.

Visoka referentna kamatna stopa Centralne banke, strožije sankcije, konstantno jaka rublja i sve manji pristup preostalim izvoznim tržištima zbog sekundarnih i tercijarnih ograničenja neki su od pritisaka koji utiču na sektor, rekao je Jurin.

On je naveo da je izvoz ruskog drveta pao za više od 20% u odnosu na period pre rata – sa 12,5 milijardi dolara u 2021. na 9,8 milijardi dolara. Očekuje se da će se obim seče drveta ove godine spustiti na četvorogodišnji minimum od 182 miliona kubnih metara.

Sektor već trpi ozbiljne probleme u preduzećima. Federalna poreska služba je u septembru pokrenula stečajni postupak protiv kompanije Tobol, najveće drvne firme u Tjumenskoj oblasti.

Istog meseca, fabrika brezove šperploče Svjezha-Tjumen, deo grupe Sveza milijardera Alekseja Mordašova, obustavila je rad i otpustila 323 radnika. Matična kompanija je kao razlog navela nagli pad obima proizvodnje i iskorišćenosti kapaciteta, što je dovelo fabriku duboko u gubitke.

Stabilan ali umeren globalni rast na međunarodnom sektoru nameštaja

Predviđa se da će globalno tržište nameštaja u 2025. godini ostvariti prihod od 729,75 milijardi dolara, što označava kontinuirani rast potrošnje nameštaja, podstaknut pre svega rastućom potrošnjom i snažnom potražnjom za novim stanovanjem širom sveta. Prema aktuelnim prognozama, očekuje se da će industrija nameštaja rasti složenom godišnjom stopom rasta (CAGR) od 2,78% između 2025. i 2030. godine, što odražava stabilan, ali umeren globalni rast.

Segment nameštaja za dnevni boravak ostaje dominantna snaga u industriji, sa procenjenim tržišnim volume-

nom od 213,55 milijardi dolara u 2025. godini. Ovaj segment nastavlja da ima koristi od rastućeg trenda ulaganja u renoviranje domova i stalno uređenje enterijera, posebno u urbanim sredinama. Na globalnom nivou, Sjedinjene Američke Države zadržale svoju poziciju najvećeg tržišta nameštaja, sa očekivanim prihodom od oko 180 milijardi dolara 2026. godine. Tu dominaciju podupiru visoka kupovna moć potrošača, snažno tržište nekretnina i velika potražnja za premium i personalizovanim nameštajem.

Kada se navedeni prihod prilagodi veličini populacije, procenjuje se da će prihod industrije nameštaja po glavi stanovnika dostići 590 USD u 2025. godini. Istovremeno, kinesko tržište nameštaja beleži značajan zamah, podržano brzom urbanizacijom, rastućom srednjom klasom i povećanjem raspoloživog dohotka. Ovakva dinamika dodatno učvršćuje ulogu Azije u oblikovanju buduće globalne potražnje, pozicionirajući SAD, ali i Kinu kao ključne pokretače rasta u međunarodnom sektoru nameštaja.

Sve manja proizvodnja u Republici Srpskoj

Drvena industrija u Republici Srpskoj je više od dve godine u permanentnom padu, a sve veći je i nedostatak radnika. Uopšte industrijska proizvodnja je u padu već duže vreme, a privredne grane koje imaju velike probleme u tom smislu su proizvodnja i prerada drveta i proizvodnja nameštaja.

Na osnovu poslednjih zvaničnih podataka, industrijska proizvodnja u Republici srpskoj za sedam meseci 2025. godine manja je za 4,1 odsto u odnosu na

isti period 2024. godine. Samo proizvodnja i prerada drveta beleže pad od 11,4 odsto, a proizvodnja nameštaja je manja za 2,4 odsto.

„Već dve i po godine beležimo negativne trendove u proizvodnji i preradi drveta, kao i u proizvodnji nameštaja. Poznato je da je domaća drvna industrija izvozno orijentisana i da zavisi od situacije u zemljama Evropske unije sa kojima ostvarujemo najveću spoljnotrgovinsku saradnju. Kada se kod njih nešto promeni, to se automatski odrazi na našu privredu, a posebno na drvnu industriju“, objašnjava za Fenu, Igor Andrić, sekretar Udruženja šumarstva i prerade drveta u Privrednoj komori RS.

On podseća da je 2024. godina bila katastrofalna za drvnu industriju, jer je proizvodnja bila manja za čak 40 odsto u odnosu na 2023. godinu.

„Kroz razgovore sa proizvođačima postoje neki nagoveštaji blagog poboljšanja, ali je to i dalje daleko od dobre situacije“, navodi Andrić.

Kada je reč o izvozu prerade drveta i nameštaja, on kaže da se beleži blago povećanje u finansijskom smislu od 4,3 odsto. Pretpostavka da je to posledica rasta cena je osnovana, jer je kontradiktorno da imamo pad proizvodnje, a rast izvoza.

Ovi negativni trendovi doveli su do toga da neka preduzeća prestanu sa radom, dok su druga smanjila broj radnika zbog smanjenih narudžbina iz inostranstva.

„U preradi drveta broj radnika je smanjen za 4,7 odsto u prvih sedam meseci 2025. godine, a u proizvodnji nameštaja za 6,8 odsto“, kaže Andrić.

Isti kaže da postoje pokušaji da se pronađu nova tržišta, ali je pitanje koliko je

proizvodnja u RS konkurentna. Andrić pre svega misli na Bliski istok, Severnu Afriku i SAD.

„Postoje neki ugovori koje su naši privrednici sklopili, ali to je procentualno veoma malo. Znam nekoliko njih koji su ostvarili kontakte u SAD, ali zbog uvedenih carina opet imaju problem“, poručuje Andrić. On zaključuje da oporavak domaće privrede zavisi od trendova u Evropskoj uniji.

Bugarska drvna industrija pred kolapsom

Drvoprerađivački sektor u Bugarskoj suočava se sa najtežim periodom u poslednjoj deceniji, upozorio je Petar Diškov iz Bugarske komore za preradu drveta i proizvodnje nameštaja. Prema njegovim navodima, proizvodnja i prerada drveta je na rekordno niskom nivou, a prognoze za 2025. godinu ukazuju na još ozbiljnije pogoršanje.

„Sektoru prete sistemski problemi — investitori odlaze, pojedini pogoni se zatvaraju, dok je sve više kompanija u teškoj finansijskoj situaciji“, izjavio je Diškov za bugarsku novinsku agenciju BTA. Jedan od simbola ovih negativnih trendova je i nedavni slučaj kompanije Mondi Stambolijski, koja je deo planiranih investicija preusmerila u Češku, ostavljajući lokalnu industriju bez očekivanog podsticaja. Ovakvi potezi, kako ističe Diškov, samo produbljuju već postojeće strukturne probleme sektora i dodatno slabe konkurentnost bugarskih proizvođača na domaćem i međunarodnom tržištu.

Stručnjaci upozoravaju da bi, bez ozbiljnih državnih intervencija i privlačne investicija, bugarska drvna industri-

simpo

www.simpors

*Za generacije koje
ostvaruju svoje snove*

Ekonomsko istraživanje Evrokomore

U 2026. privredni rast uz globalnu trgovinu

Ekonomsko istraživanje Evrokomore (EES2026) za 2026. godinu, zasnovano na odgovorima 41.090 privrednih subjekata iz 28 evropskih zemalja, otkriva da privrednici teže da se vrate na put rasta nakon nekoliko izazovnih godina.

Kako je saopštila Privredna komora Srbije (PKS), navedena studija bavila se pitanjima izazova evropske ekonomije i problemima vezanim za radnu snagu i jedinstveno tržište na prostoru EU.

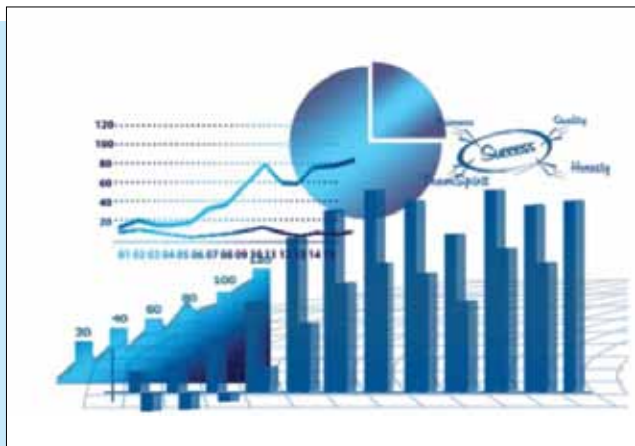
EU bi trebalo da obnovi poverenje

Predsednik Evrokomore Vladimir Dlouhi, kako je prenela Privredna komora Srbije u svom saopštenju, pozvao je donosiocima odluka da prestanu da odugovlače sa konkurentnošću i da počnu da deluju.

- Evropski privredni subjekti već nekoliko godina hoda-ju kroz vodu, pokušavajući da ne potonu u nepovoljnim uslovima. Sada su spremni da počnu da plivaju napred ako kreatori politike preokrenu tok i obezbede okvir za rast. EU mora da obnovi poverenje. Umesto praznih obećanja o rastu i investicijama, potrebne su nam odlučne akcije koje će napraviti razliku za privredne subjekte na terenu - rekao je Dlouhi.

On je naglasio da su privrednicima potrebni niži troškovi rada i energije, malobrojniji i jednostavniji propisi i jednaki uslovi za poslovanje kako bi iskoristili potencijal jedinstvenog tržišta.

Kako je istakao Dlouhi, "poslovno poverenje, prodaja na nacionalnom nivou i očekivanja izvoza za 2026. godinu trebalo bi da budu u blagom porastu", iako će ostati ispod nivoa pre pandemije i dugoročnog proseka.

On tvrdi da se očekuje da će tekući izazovi poput visokih troškova rada, složenih i opterećujućih propisa EU i geopolitičke neizvesnosti nastaviti da opterećuju, posebno zaposlenost i investicije.

Inovacije i jedinstveno tržište

Među ključnim porukama EES 2026 je da se obezbedi predvidljivost i finansijska podrška za upravljanje prekomernim troškovima proizvodnje, da se smanje doprinosi za socijalno osiguranje i troškove energije.

Takođe treba minimizirati pravila za MSP uz podršku digitalnih infrastruktura kako bi se oslobodili investicioni kapaciteti, vreme i resursi.

Jedna od važnih stavki je i da se omogući kompanijama da inoviraju i besprekorno posluju na jedinstvenom tržištu.

Dlouhi kaže da veštine treba posmatrati kao konkurentsku prednost, pa treba povećati ulaganja u usavršavanje i prekvalifikaciju, promovisati učenje odraslih i stručno obrazovanje i obuku, kao i okvire za transfer poslovanja.

Među preporukama su i osnaživanje zelene tranzicije kroz pristupačnu energiju, kao i povećanje mogućnosti Evrope da trguje globalno.

Izvor: eKapija

ja mogla ući u dug period stagnacije, što bi se odrazilo i na tržište nameštaja, izvoznu aktivnost i ukupan broj zaposlenih u sektoru.

U Zagrebu održana konferencija „Ugovori za drvenu sirovinu 2025”

Krajem novembra je u Novinarskom domu u Zagrebu održana konferencija *Ugovori za drvenu sirovinu 2025*, u organizaciji Hrvatskog drvnog klastera.

Glavni govornik bio je novi direktor Uprave Hrvatskih šuma, Joško Radanović. Istakao je da je pitanje ugovora je-

dan od ključnih izazova sektora, te da se očekuje da će se ova tema intenzivno rešavati tokom 2026. godine. Naveo je da pred Hrvatskim šumama stoje brojni izazovi, uključujući klimatske promene, kao i evropske regulative, pri čemu se usled klimatskih pritisaka može očekivati i smanjenje količina drvene sirovine iz šuma. Radanović je naglasio da je došao da saslušati kompanije i stručnu javnost, kako bi se detaljnije upoznao sa problemima koji pogađaju sektor. Učešće Hrvatskih šuma na ovakvim stručnim konferencijama ocenio je kao ključno, jer je neophodan dijalog radi pronalaženja rešenja za zajedničke izazove drvne industrije i šumar-

stva. Okupljenima su se kroz pozdravne govore obratili i Goran Petranović ispred Udruženja Crobiom i predstavnik grupacije RST, zatim Edi Oblak iz slovenačkog udruženja SloLes, Silvija Zec u ime Hrvatske komore inženjera šumarstva i drvne tehnologije, kao i Alan Antonović sa Fakulteta šumarstva i drvne tehnologije.

Kroz tri tematska bloka i panel diskusije predstavljeni su primeri ugovora o drvnjoj sirovini u Hrvatskoj i Sloveniji. Brojni učesnici istakli su izazove sa kojima se suočava drvni sektor, posebno mali i veliki kupci drvene sirovine.

Goran Petranović predstavio je predlog novog modela ugovora i naglasio po-

trebu transformacije drvnog sektora kroz inovacije i investicije. Prezentovao je moguća unapređenja postojećeg sistema raspodele drvene sirovine, koji je RST Pelet razvio u saradnji sa Ekonomskim fakultetom u Rijeci. Takođe je istakao da je drvnom sektoru neophodno najmanje 150–200 miliona evra subvencione podrške.

Zdenko Bogović iz Hrvatskog saveza privatnih šumovlasnika postavio je pitanje da li drvni sektor može poslovati po tržišnim cenama, ukazujući da većina sirovine iz privatnih šuma predstavlja ogrevno drvo, ali da određeni deo sirovine ima visok kvalitet, pa bi možda rešenje trebalo tražiti u većoj vrednosti, a ne u količini prodane sirovine.

Edi Oblak iz slovenačkog SloLes-a naglasio je da sve kompanije u državnom portfelju u Sloveniji moraju funkcionisati pod ingerencijom državnog holdinga, što se u praksi pokazalo nepovoljnim. Zbog toga su, kako kaže, poslednjih meseci i obraćali premijeru i Vladi.

Silvija Zec iz Hrvatske komore inženjera šumarstva i drvene tehnologije go-

vorila je o dugoj tradiciji hrvatskog drvnog sektora, ali i o savremenim izazovima, te se osvrnula na sednicu Odbora za poljoprivredu Hrvatskog sabora, održanu na Fakultetu šumarstva.

Prof. dr Alan Antonović naglasio je da sektor mora nastaviti sa prilagođavanjem, te da su inovacije u drvnjoj industriji od ključnog značaja. Posebno je potrebno podržati kompanije koje razvijaju inovativna rešenja i investiraju u moderne tehnologije.

Tokom intenzivne diskusije, učesnici su izneli stavove o aktuelnom modelu prodaje drvene sirovine. Predstavnici Bjelin grupe, koja je realizovala velika ulaganja, izrazili su nezadovoljstvo količinama isporučene sirovine. Kompanija Prostorija, hrvatski proizvođač dizajnerskog nameštaja, ističe da je uspela da preuzme tek nešto više od 40% ugovorene sirovine i da ne može da dođe do materijala adekvatnog kvaliteta. Ni Bauwerk Group Hrvatska nije u potpunosti zadovoljna sadašnjim modelom, uz napomenu da bi svi korisnici subvencionisanih ugovora morali da obezbede doda-

tu vrednost – kroz kvalitetne proizvode i otvaranje novih radnih mesta.

Preporuke i zaključci konferencije biće upućeni nadležnim institucijama u Hrvatskoj i Evropskoj uniji. Učesnici su se na kraju složili da je nastavak dijaloga neophodan kako bi se pronašla trajna rešenja i najpovoljniji modeli za sve ugovorne strane.

Globalno tržište mašina za obradu drveta u snažnom rastu

Prema najnovijim analizama, globalno tržište mašina za obradu drveta beleži stabilan rast, što ukazuje na promene u industriji koje će oblikovati budućnost drvene prerade i nameštaja.

Izveštaj iz jula 2025. pokazuje da je tržište opreme za obradu drveta 2023. vredelo oko 5,8 milijardi USD, a očekuje se da dosegne 9,3 milijarde USD do 2031. godine uz prosečnu godišnju stopu rasta (CAGR) od 6,1%. Ključni pokretači tog rasta su rastuća potražnja u

Šume su globalno u žalosnom stanju

Globalno zdravlje šuma palo je na veoma niske nivoe i sada predstavlja direktnu pretnju dobrobiti čovečanstva, pokazao je novi izveštaj organizacije "Climate Focus".

„Dok finansijske institucije nastavljaju da ulažu u industrije koje uništavaju šume, naponi za njihovu zaštitu ozbiljno su potkopani“, navedeno je u dokumentu, piše Gardijan.

Od 2021. godine, kada su „svetski lideri obećali da će zaustaviti krčenje šuma, gubitak se zapravo povećao“. Tokom protekle godine nestalo je više od osam miliona hektara šuma, što je površina polovine Engleske, i što je više nego u vreme samita KOP26 u Glazgovu, kada je postavljen cilj nulte deforestacije do 2030. godine. Prema najnovijem dokumentu: „Procena deklaracije o šumama“, svet je 63 odsto iza plana da dostigne taj cilj. „Jaz između obećanja i stvarnosti svake godine se širi, sa razarajućim posledicama po klimu, ekonomiju i živote ljudi. Šume su osnovna infrastruktura planete. Ako ih ne zaštitimo, ugrozićemo sopstveni opstanak“, rekla je glavna autorka izveštaja, Erin Matson. U izveštaju je takođe navedeno da industrije odgovorne za 85 odsto deforestacije, pre svega stočarstvo, monokulture i seča šuma, svake godine dobijaju oko 409 milijardi dolara subvencija, što je 70 puta više od globalnog iznosa koji se ulaže u očuvanje šuma. Istovremeno, požari u Amazoniji 2024. godine oslobodili su sedam puta više ugljen-dioksida

nego u prethodne dve godine. Dodatni problem, navodi "Global Witness", jeste što su banke od 2015. zaradile 26 milijardi dolara, finansirajući kompanije koje se bave krčenjem šuma. Među njima prednjače američke finansijske institucije poput „Vanguard“, „JPMorgan Chase“ i „BlackRock“.

Generalni sekretar Ujedinjenih nacija Antonio Gutereš upozorio je da je čovečanstvo promašilo cilj Pariskog sporazuma da ograniči globalno zagrevanje na 1,5 stepeni Celzijusa, ocenivši da su „razarajuće posledice sada neizbežne“ i da svet mora odmah da se preusmeri na novi klimatski kurs. Gutereš je naveo da su postojeće obaveze dovoljne tek za 10 odsto smanjenja emisija, dok je potrebno najmanje 60 odsto kako bi se zadržalo ispod granice od 1,5 stepeni.

„Dokle god je profit od uništavanja šuma veći od koristi od njihove zaštite, svet neće ispuniti svoje ciljeve“, upozorila je Aleksandrija Rid iz "Global Witness".

Nada je usmerena ka samitu KOP30, na kome Brazil planira da predstavi novi Fond za tropske šume zauvek (TFFF), vredan 125 milijardi dolara, koji bi nagrađivao zemlje za očuvanje postojećih šuma. „Ukupni brojevi su obeshrabrujući, ali budućnost šuma ne mora da bude. Ako KOP30 ispuni obećanja, sledeće godine bismo mogli da govorimo o prekretnici, odnosno o stvarnom napretku“, rekla je Matsonova.

građevinskoj i industriji nameštaja, kao i razvoj naprednih tehnologija za sečenje, glodanje i finiširanje drveta.

Automatizacija i digitalizacija su postali nezaobilazni u savremenoj preradi – CNC sistemi, AI-integrisane mašine i roboti omogućavaju veću preciznost, niže troškove i bolju iskorišćenost materijala. Ujedno, trend održive proizvodnje postaje sve dominantniji, što dovodi do razvoja energetski efikasnih mašina koje smanjuju otpad i energetski otisak.

Prema drugom istraživanju, očekivana stopa rasta tržišta opreme za obradu drveta do 2030. iznosi oko 5,5%, uz vođstvo digitalizacije, IoT tehnologija i automatizovanih sistema za praćenje i prediktivno održavanje. Integracija interneta stvari omogućava praćenje performansi u realnom vremenu i smanjenje zastoja, a kontinualna optimizacija procesa donosi znatna operativna poboljšanja.

Industrija prerade drveta se okreće visokotehnološkim rešenjima koja ne samo što povećavaju produktivnost, već odgovaraju i zahtevima za održivom i preciznom proizvodnjom. Za proizvođače i operativce, investicija u automatizovane, digitalizovane i energetski efikasne mašine više nije izbor – već neophodan korak.

Kanada preusmerava izvoz drvene građe zbog Trampovih tarifa

Kanadska šumarska industrija planira da preusmeri značajan deo izvoza drvene građe sa tržišta SAD na nova međunarodna tržišta, tvrdeći da će najnovije trgovinske tarife Donalda Trampa dovesti do nestašice građe i rasta troškova gradnje u Americi.

Kanadski proizvođači nastoje da deo drvene građe koja se uobičajeno izvozi u SAD usmere ka kupcima u Velikoj Britaniji, Evropskoj uniji i na Bliskom istoku, pošto je američki predsednik u septembru uveo dodatnu tarifu od 10%, povrh već postojeće carine od 35%.

Plan da se oko 2,36 miliona kubnih metara preusmeri na alternativna tržišta, što je dovoljno za izgradnju najmanje 75.000 prosečnih američkih kuća pokazuje kako Trampove tarife počinju da menjaju globalne lance snabdevanja,

Predstavljamo “MR250” – Wood-Mizerov najnapredniji višelisni cirkular sa dve osovine za industrijsku preradu drveta

Wood-Mizer predstavlja “MR250” – višelisni cirkular sa dve osovine, napredno rešenje konstruisano za visokoučinkovito i precizno sečenje u industrijskim pilanama. Sa mogućnošću obrade materijala širine do 650 mm i debljine do 250 mm, te kapacitetom do 32 kružne testere (16 po osovini), MR250 omogućava izuzetnu produktivnost uz minimalan otpad.

Izrađen za rad u zahtevnim uslovima, “MR250” lako obrađuje trostrano i dvostrano obrađene trupce zahvaljujući uklonljivoj bočnoj ogradi i integrisanom laserskom sistemu za poravnanje, koji osigurava precizno pozicioniranje materijala. Operateri mogu izabrati do tri lasera kako bi dodatno povećali tačnost. Mašina je opremljena ulaznim i izlaznim stolovima dužine 2 metra, koji se mogu proširiti po potrebi, uz opcione pogonske valjke i sistem za centriranje, za glatko i efikasno uvlačenje materijala.

Jedna od ključnih karakteristika “MR250” je potpuno elektronski sistem podešavanja. I osovine i glava sa pritisnim valjcima podešavaju se automatski putem “Setworks” računara ili ručno, pomoću posebne mini upravljačke table. Ovaj sistem omogućava automatsko spuštanje glave i centriranje osovine u skladu sa debljinom materijala – sve u jednoj operaciji.

Svaku osovinu pokreće nezavistan elektromotor, sa dostupnim konfiguracijama od 22 kW do 55 kW, u zavisnosti od potrebnog kapaciteta proizvodnje.

woodmizer.rs

Skenirajte QR kod i pogledajte video mašine MR250 u akciji.

iako su trgovinske tenzije između SAD i Kanade zbog drvene građe prisutne više od pola veka.

Ravi Parmar, ministar šumarstva kanadske provincije Britanska Kolumbija, koja predvodi ovu inicijativu, izjavio je da će SAD „uskoro moliti da se vratimo i ponovo im dostavljamo našu građu“, jer će se suočiti s nedostatkom sirovine.

Rik Doman, predsednik borda Forestry Innovation Investment u Britanskoj Kolumbiji, najvećoj kanadskoj proizvod-

noj regiji, istakao je: „SAD jednostavno moraju bolje da provere činjenice pre nego što završe sa velikim nedostatkom drvene građe, što može dodatno pogoršati stambenu krizu.“

Jačanje američkih trgovinskih mera prema Kanadi dovelo je do zatvaranja pogona i gubitka radnih mesta u kanadskoj šumarskoj industriji vrednoj 87 milijardi kanadskih dolara (63 milijarde USD), jednom od najvećih industrijskih sektora u zemlji.

Najnoviji trendovi u evropskim industrijskim premazima za drvo

Skoro dve trećine evropskog tržišta industrijskih premaza za drvo koncentrisano je u Zapadnoj Evropi, pri čemu su najvažnija nacionalna tržišta Italija i Nemačka, rekao je José Bettino, direktor britanske analitičke firme specijalizovane za tržište premaza i boja (IRL).

Mnogi međunarodni dobavljači industrijskih premaza za drvo prepoznaju tržište Istočne Evrope kao izvanrednu priliku u sektoru prerade drveta. Tursko tržište industrijskih premaza za drvo postalo je jedno od najbrže rastućih u regionu, zahvaljujući povećanoj potrošnji i građevinskoj aktivnosti u zemlji. Trendove na tržištu industrijskih premaza u Centralnoj Evropi u velikoj meri određuje razvoj najvećeg tržišta u Poljskoj. Drvena industrija na Balkanu, koja se bazira na iskorišćavanju lokalnih šuma, takođe doprinosi lokalnoj ekonomiji i ukupnoj potražnji za premazima u Centralnoj Evropi.

IRL-ova analiza tržišta industrijskih premaza za drvo u Evropi pokazuje da su poliuretani i akrilati dve najvažnije vrste premaza koji se koriste u evropskoj industriji nameštaja. Zajedno čine više od trećine tržišta.

Oko polovine industrijskih premaza korišćenih u Evropi zasnovano je na rastvorima, dok slede tehnologije na bazi vode. Međutim, primetan je trend ka ekološki prihvatljivijim proizvodima, kao što su boje na bazi vode i prah-premazi.

IRL procenjuje da je evropsko tržište industrijskih premaza za drvo 2024. imalo obim od 6,3 miliona kg i vrednost od 3,4 milijarde evra, sa prosečnom maloprodajnom cenom proizvođača od 5,4 evra po kg. Najveća tržišta industrijskih premaza u Evropi su Italija, Nemačka i Poljska.

Nakon dve godine snažnog rasta 2021. i 2022, potražnja za industrijskim premazima za drvo u Evropi opala je 2023. i 2024. godine. Ovaj pad je rezultat niže potrošnje u Zapadnoj Evropi, dok je Istočna Evropa zabeležila blagi porast potražnje. Međutim, pošto se većina tržišta nalazi u Zapadnoj Evropi, ovaj pad je nadmašio rast u Istočnoj Evropi. Potražnja za industrijskim premazima u najvažnijim zapadnoevropskim tržištima takođe u velikoj meri zavisi od građevinske industrije.

Prosečna maloprodajna cena proizvođača industrijskih premaza za drvo procenjuje se na 5,4 evra po kg u 2024. godini. Očekuje se da će ova cena ostati stabilna i u 2025. Najviše cene očekuju se u Italiji, Nemačkoj i Ujedinjenom Kraljevstvu. Prosečno, cene industrijskih premaza u Zapadnoj Evropi više su nego u Istočnoj Evropi. To je zbog velike potražnje za visokoperformansnim premazima u Zapadnoj Evropi i postojanja lokalnih proizvođača koji znaju kako da plasiraju kvalitetne proizvode.

Baza od poliuretana je najskuplja u celokupnom tržištu premaza. Sle-

de poliester i akrilati. Premazi na bazi nitroceluloze su najjeftiniji proizvodi. Premazi očvršćeni zrakom (jet-cured) koštaju skoro polovinu cene u odnosu na konvencionalne sisteme zasnovane na rastvorima.

Očekuje se blagi porast potražnje za industrijskim premazima za drvo u Evropi 2025. godine, podstaknut većom potražnjom u Zapadnoj i Istočnoj Evropi. Prema IRL procenama, najvažnije evropske ekonomije pokazaće znake oporavka, osim Nemačke, koja možda neće zabeležiti oporavak u narednim godinama.

Za najveće oblasti primene – nameštaj, stolariju, spoljne konstrukcije i parkete/drvene podove – građevinarstvo će ostati ključni faktor uticaja. IRL očekuje da će potražnja za premazima za drvo postepeno rasti do 2026, pre nego što rast stabilizuje u periodu 2026–2029.

Oko dve trećine kanadske proizvodnje mekog drveta ide u izvoz, a 90% tog izvoza završava u SAD, pokazuju zvanični podaci.

Donald Tramp je više puta kritikovao kanadsku drvenu industriju, a u martu je potpisao izvršnu uredbu koja zahteva „hitno povećanje američke proizvodnje drvene građe“ kako bi se smanjila zavisnost od uvoza i zaštitila „nacionalna i ekonomska bezbednost“. SAD optužuju Kanadu da na američko tržište plasira subvencionisanu građu po dampinškim cenama, jer se najveći deo proizvodnje

zasniva na šumama u javnom vlasništvu, gde su naknade za seču često niže od tržišnih. Američki proizvođači, naprotiv, kupuju trupce po znatno višim cenama sa privatnog zemljišta.

Zoltan van Hejningen, izvršni direktor US Lumber Coalition, tvrdi da američka industrija može „bez problema“ nadoknaditi nedostatak milijardu board feet kanadskog uvoza. „Kanadski izvoz na neamerička tržišta opada još od 2016. godine“, rekao je on, uz ocenu da otvaranje kancelarije u Londonu „neće promeniti taj trend“.

Međutim, američko Nacionalno udruženje građevinara (NAHB) upozorava da bi ograničavanje uvoza iz Kanade dovelo do povećanja troškova gradnje i renoviranja. Po rečima Rik Domana, „jednom kada Kanada preusmeri do milijardu board feet godišnje, SAD će osetiti nestašicu koju same stvaraju“.

Majk Mekdonald, konsultant u Velikoj Britaniji koji predvodi strategiju širenja izvoza u Evropu, priznao je da će biti potrebno vreme da se izgradi poverenje britanskih i evropskih kupaca u kanadsku građu. Kanada je istorijski

bila veliki snabdevač britanskog tržišta, naročito tokom 1980-ih, ali je njen udeo drastično opao devedesetih kada je severnoevropska građa potisnula kanadske izvoznike.

„Pokušavamo da uspostavimo uporište, tražimo lučke kapacitete za kontejnerski i rasuti teret za proizvođače iz Britanske Kolumbije, kao i objekte za prijem građe u UK“, rekao je Mekdonald, dodajući da se prve isporuke očekuju u drugom tromesečju 2026.

Glamočić uručio ugovore o subvencijama u šumarstvu vredne 700 miliona dinara

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede **Dragan Glamočić** uručio je krajem oktobra 11 ugovora prema Godišnjem programu korišćenja sredstava za održivi razvoj i unapređenje šumarstva u 2025. ukupne vrednosti 700 miliona dinara. Ugovori su dodeljeni JP *Srbijašume*, nacionalnim parkovima Tara i Kopaonik, udruženjima vlasnika šuma Rastište, Zaovine, Tilva, Šumske Planine, Šume Braničeva, Homolja, Gorska Vila i Biocenoza.

Glamočić je pre početka uručivanja ugovora u Palati Srbija obračunajući se primaocima rekao da je ovaj događaj potvrda da šumarstvo u Srbiji ima kontinuitet, ljude koji znaju šta rade i državu koja stoji iza njih.

„Danas govorimo o nečemu što je mnogo više od administrativnog posla, tačnije govorimo o šumama i onome što ostaje iza nas i što štiti zemlju od erozije, zadržava vodu i donosi hlad tokom leta“, rekao je Glamočić. Prema rečima ministra, svako drvo koje se posadi i svaki put koji se izgradi u šumi ima konkretan smisao i rezultat.

„Ove godine, za podršku sektoru šumarstva izdvojili smo skoro 700 miliona dinara. Ta sredstva nisu cifra na papiru ona znače nove šumske puteve, nove zasade, nove sadnice i sigurnije šume“. Glamočić je precizirao da se tim sredstvima finansira izgradnja, sanacija i rekonstrukcija više od 130 kilometara puteva, kao i pošumljavanje 50 hektara, nega preko 300 hektara postojećih šu-

ma, ali i proizvodnja više od 1,3 miliona sadnica i 11,5 tona semena.

„Posebno je važno što deo sredstava ide udruženjima privatnih vlasnika šuma. Privatne šume u Srbiji čine polovinu našeg šumskog fonda, i njihovo očuvanje ne može da zavisi samo od javnih preduzeća“, dodao je ministar. On je naveo i da su svi koji su danas ovde, od stručnjaka iz Javnih preduzeća do predstavnika udru-

ženja deo jednog istog posla, a to je kako je naglasio posao koji se ne vidi odmah, ali koji donosi rezultate godinama.

„Kada se šumski put popravi, kada se sadnica primi, kada se spreči požar, to je uspeh koji vredi mnogo više od reči“, zaključio je ministar i naglasio da će ministarstvo nastaviti da podržava sve koji rade u interesu naših šuma, jer kada čuvamo šume, čuvamo i sebe.

Sarajevo Wood Days 7

Fokus na evropske regulative, digitalizaciju i održivi razvoj

Sedma međunarodna drvo-tehnološka konferencija Sarajevo Wood Days, održana 14. i 15. oktobra u Sarajevu, okupila je brojne domaće i međunarodne stručnjake iz oblasti šumarstva, obrade drveta i proizvodnje nameštaja. Događaj je potvrdio rastući značaj ove konferencije kao regionalne platforme za razmenu znanja, prezentaciju novih tehnologija i razmatranje ključnih izazova u sektoru.

Centralne teme prošlogodišnjeg izdanja bile su usklađivanje poslovanja sa novim regulativama Evropske unije – pre svega EUDR uredbom o sprečavanju deforestacije i CBAM mehanizmom, kao i ubrzana digitalizacija proizvodnih procesa. Stručnjaci su naglasili da će usvajanje ovih regulativa biti jedan od najvećih izazova za kompanije iz BiH i regiona, ali i važna prilika za povećanje konkurentnosti na evropskom tržištu.

Posebnu pažnju privukla su izlaganja o savremenim tehnološkim rešenjima i konceptima Industrije 4.0, koja imaju potencijal da značajno unaprede efikasnost proizvodnje u drvnom sektoru. Predstavljen je i projekat DRWO 4.0, čiji je cilj jačanje digitalnih kapaciteta malih i srednjih preduzeća u regionu.

Konferencija je imala i međunarodni karakter zahvaljujući učešću partnera iz Austrije, među kojima su bili predstavnici Privredne komore iz Beča, Austrijskog udruženja šumarskih preduzetnika i Sajma Klagenfurt, što dodatno podstiče saradnju evropskih tržišta i jačanje izvoznog potencijala.

Učesnici su posebno istakli da je neizvesnost oko novih regulativa i promena na globalnom tržištu jedna od glavnih prepreka za planiranje poslovanja. Ipak, zaključeno je da se drvna industrija u BiH nalazi u fazi snažnog razvoja i da upravo ovakvi događaji doprinose njenom tehnološkom i organizacionom napretku.

Istina o današnjem stanju društva...

Nekad smo stvari trošili, a ljude voljeli, danas je obrnuto

Ugledni profesor Velimir Srića kaže:

Da, živimo u kreativnim vremenima. Medicina je toliko napredovala da praktično ni jedan čovek nije potpuno zdrav.

Država je toliko moćna da više niko nije slobodan. Oko nas caruje demokratija, što znači da puno nekompetentnih bira malo korumpiranih.

Danas prosečan sportista, glumac ili pevač, zarađuje hiljadu puta više od najboljeg učitelja, vaspitača ili lekara.

Materijalno bogatstvo prati duhovna praznina.

Gradimo sve više zgrade, a prag tolerancije nam je sve niži.

Gradovi se šire, a pogledi na svet sužavaju.

Kupujemo više stvari, ali u njima manje uživamo. Povećava se površina stanova u kojima živi sve više samaca.

Porodice su bogatije, ali se parovi češće razvode.

Raste broj lepih kuća i razorenih domova.

Tehnološki napredak nam štedi vreme kojeg imamo sve manje.

Naučili smo žuriti i zaboravili strpljivo čekati.

Raste broj stručnjaka i nerešenih problema.

Obrazovaniji smo, ali ne i mudriji. Više znamo, a slabije prosuđujemo.

Raste broj humorističkih serija i bolesnih od depresije.

Stalno se ljutimo, stalno smo umorni. Mozganje pred knjigom zamenili smo vegetiranjem pred ekranom.

Živimo duže, ali ispraznije.

Okruženi smo brzom hranom i sporom probavom.

Trećina čovječanstva umire od gladi, a trećina od bolesne debljine.

Imamo na stotine Facebook prijatelja i nijednog pravog druga.

Raste broj visokih ljudi i sitnih duša.

Često se svađamo, retko volimo, s lakoćom mrzimo.

Dobar ukus je zamenio šund.

Masovna kultura stvara masovne histerije i masovne ubice.

Posećujemo udaljene planete i asteroide, a ne poznajemo najbliže susede.

Centar našeg života postao je šoping centar.

Ponosno jedemo „zdravu hranu“, a puštamo da nam mediji truju duh.

Sve je više informacija, a sve manje prave komunikacije.

Svemu znamo cenu, a ničemu vrednost.

Uče nas zaraditi za život, ali ne i živeti.

Nekad smo stvari trošili, a ljude voljeli, danas je obrnuto...

VAKUUMSKA TEHNOLOGIJA KOJA UNAPREĐUJE VAŠU PROIZVODNJU

SCHMALZ D.O.O. – VAKUUMSKA REŠENJA ZA DRVNU INDUSTRIJU U JUGOISTOČNOJ EVROPI

Podružnica Schmalz d.o.o. zastupa vakuum tehnologiju u Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Srbiji, Crnoj Gori, Kosovo i Severnoj Makedoniji. Isporučujemo visokokvalitetne komponente za vakuumsku automatizaciju, kompletne vakuumske griperne i ergonomski rešenja za rukovanje teškim pločama i gotovim produktima.

AUTOMATIZACIJA I SISTEMI ZA HVATANJE

Schmalz nudi specijalizovane vakuumske čaše za drvo, površinski hvatači i modularni sistem „Suction Spider SSP” - idealan za robotsko rukovanje, CNC centre i proizvodnju panela. Ovi sistemi obezbeđuju pouzdano zaptivanje čak i na grubim, poroznim drvenim površinama i mogu se prilagoditi bilo kojoj primeni.

VAKUUMSKO STEZANJE NA CNC OBRADNIM CENTROVIMA

Naši VCBL vakuumski blokovi pružaju univerzalno rešenje za konzolne, matrične i nesting stolove. Nude snažnu silu držanja, brzo podešavanje, brzu izmjenu guma bez alata i širok opseg visina - savršeno za preciznu mašinsku obradu. Prvu ugradnju naših blokova ima većina renomiranih proizvođača CNC mašina.

VAKUUMSKI PODIZAČI I KRANOVİ

Da bi se povećala bezbednost i smanjio napor operatera, Schmalz nudi uređaje za vakuumsko podizanje kao što su sistemi Jumbo, VacuMaster i prilagođene sisteme dizalica. Oni omogućavaju brzo, bezbedno i ergonomsko rukovanje velikim pločama, elementima od punog drveta, kućićima nameštaja i produktima.

LOKALNA PODRŠKA I SERVIS

Za kupce u regionu Bosne i Hercegovine, Schmalz d.o.o. ima podršku svog partnera: HEZO Machine – koji obezbeđuje isporuku, instalaciju i servisnu podršku.

SCHMALZ d.o.o.
Velika Ligojna 4
1360 Vrhnika
Slovenija
M: +386 (0)31 491 373
T: +386 (0)8 200 0897
E: info@schmalz.si

simpo

Nameštaj sa dušom
www.simpors

prerada drveta

MOCA d.o.o.

37222 Jablanica - Kruševac
037/ 658 222, 658 223, 658 224
e-mail: dragan.moca@gmail.com
www.moca.rs

GAJ

Gara Orlana 266, 11080 Zemun
+381 11 316-21-29
gajinzenjer.rs

Jednom klijent,
uvek PARTNER.

Proizvodnja nameštaja
Opremanje enterijera
Projektovanje
Izvođenje građevinsko-
zanatskih radova

Telefon: +381 36 311 087; 312 103
E-mail: office@zlati.rs, proizvodnja@zlati.rs
Proizvodnja - Konarevo, 36340 Kraljevo
Telefon: +381 36 821 984; 824 700

**RADOVIĆ
ENTERIJER**
www.radovic-enterijer.com

Vinkova bb - 11210 Pivara - Slije
tel: +381 33 124 181
info fax: +381 33 724 140
office@radovic-enterijer.com

TOPLINA PUNOG DRVETA

agroflora

Kozarska Dubica
PREDUZEĆE ZA PRERADU DRVETA
tel: +387 52 428 530 fax: +387 52 430 884
+387 52 428 531 mob: +387 65 525 089
agroflorakd@yahoo.com
www.agroflora.com

OSTERMANN

Ekspteri za kantovanje

Mirijevski Bulevar 18 b, 11060 BEOGRAD
00 381 11 2994 779
prodaja.rs@ostermann.eu
www.ostermann.eu

Joze Šćurle 13g
11080 Zemun
telefon: 011/7129 072
011/7129 354
011/7129 467
www.intergaga.co.rs
e-mail: intergaga.belgrade@gmail.com

Zastupnik turske firme za
boje i lakove GENC KAYALAR KIMYA

Kayalar

blazeks

+381 (0)34 370 320 Kragujevac
+381 (0)60 034 7999 Milentija Popovića 8
office@blazeks.rs blazeks.rs

Proizvodnja nameštaja
i opremanje enterijera:

poslovni prostori

dvorane i bioskopi

hoteli i apartmani

stambeni objekti

office@novidrvnikombinat.rs ■ www.novidrvnikombinat.rs

Petoslojna
panelploča
40 mm

Troslojna
panelploča
25 do 30 mm

Topolova
sperploča
3,8 do 35 mm

Topolove
oblice
1,4 do 2,4 m

KUBIS TRGOVINA DRVETOM

Nake Spasić 10a
11000 Beograd
tel: 011 4087 680
mob: 065 212 2522

kubis@kubisdoo.rs
kubis@eunet.rs
www.kubisdoo.rs

www.mariccacak.co.rs
info@mariccacak.co.rs
www.woodmooddesign.rs

Čačak/Loznica bb. Beograd/Takovska 49a
+381 32 5373 588 +381 11 32 92 718

ALFATERM

Specijalizovano
preduzeće za
termotehničke
uređaje i postrojenja
površinske zaštite

Njegoševa 6
32103 Čačak
radojica@alfaterm.rs
Tel: +381 32 320 645
Mob: +381 63 604 067
+381 64 40 40 750
Fax: +381 32 226 222
www.alfaterm.rs
www.graco.rs

Transport

Proizvodnja
paleta

Proizvodnja
drvene ambalaže

Pančevo
Nadelska 15
+381 63 256 360
+381 13 373 488
office@minesal.rs
www.minesal.rs

AGACIJA
KUNSTRA

Pločasti Materijali
Nameštaj Po Meri
Okov Za Nameštaj

Više od 20 godina sa vama
SVE ZA VAŠ ENTERIJER

KLASIČAN PARKET, BRODSKI POD I LAMINAT
ugradnja po sistemu „ključ u ruke“

Porodična tradicija za Vaš siguran korak

Beli Potok, Kružni put 20
tel/fax: 011/3943 255, mob: 063/334-735
nesta_doo@yahoo.com, nesta.laminati@yahoo.com
www.nestaparketi.co.rs

MAJOR

MAJOR ENTERIJER DOO,
Bulevar mladih 2,
11250 Železnik
Tel/fax: 011/2580 266
major.enterijer@major.rs
prodaja@major.rs
www.major.rs

Opremanje
enterijera,
poslovnih
prostora,
ugostiteljskih
i privatnih
objekata

biznis klub

DRVO ekologija prerada biznis

MAŠINE I ALATI ZA OBRADU DRVETA

tel. +387 53 287 161 ■ +387 65 745 711
zoran@hezomasine.com
www.hezomasine.com

promet • proizvodnja • kooperacija • usluge

TRGOPROMET
Ivanjica trgopromet

32250 IVANJICA • V. Marinkovića 29
Tel. 032/ 660-195 • 660-196

PREDSTAVNIŠTVO I SKLADIŠTE BEOGRAD
Partizanska 205 (Dobanovska petlja) • tel. 011/84-08-611

**Regionalni lider
u opremanju enterijera**

www.enterijer-jankovic.co.rs

15232 Varna – Šabac
Jovan Milidragović

+381 15 284 369
+381 63 83 222 09
podovialbero@gmail.com

- duga i kratka
okrajčena
rezana građa
- elementi 50x50 i
38x50 mm dužine
do 1.000 mm
- četvrtaste
- friza

Distribucija i prodaja drvenih konstrukcija:
KVH, LLD i LKV

LKV CENTAR
tradicija od 1992. godine

Mokranjeva 16 +381 11 7848 090
(Ugrinovačka 270p) +381 63 29 00 52
Dobanovci www.lkvcentar.com

PRERADA
PLOČASTIH
MATERIJALA

KUMRIĆ PLUS
Barička reka 112, BARIĆ
065 870 2271
kumricplus@gmail.com www.kumriccenterijer.rs

SCHMALZ
PAMETNA VAKUUMSKA REŠENJA
ZA PAMETNU DRVNU INDUSTRIJU
SCHMALZ d.o.o.
Velika Ligojna 4, 1360 Vrhnik, Slovenija
00 386 (0) 31 491 373
info@schmalz.si • www.schmalz.com/sl-si

Drvoprodukt Kocić

- kvalitet na prvom mestu -

Strojkovce • Leskovac
tel: 016/ 795 555 • 063/ 411 293
www.drvoiproduktkocić.com
e-mail: drvoproduktkocić@gmail.com

PROIZVODNJA KREVETA OD MASIVNOG DRVETA

С.З.Р. ЈУНИОР ИНЖЕЊЕРИНГ
СУШЕЊЕ И ПРОДАЈА РЕЗАНЕ ГРАЂЕ
ПРОИЗВОДЉА ЛЕПЉЕНИХ ЕЛЕМЕНАТА ОД ДРВЕТА
ПРОИЗВОДЉА НАМЕШТАЈА

Србољуб Николијевић
дир. инж. прераде дрвета

Д.С.Лазаревића 143
35213 Деспотовац
juniorsrba@live.com

TOPWOOD

11000 Beograd, Visokog Stevana 43 A
Tel/fax: 328-2192
www.topwood.rs
e-mail: office@topwood.rs

Aleksandar Mikić
00 387 51 862 020
00 387 65 516 458
www.reflex.rs.ba
reflexnamjestaj@gmail.com
Brezik Laminci 620, 78400 Gradiska

Sertifikacija prema FSC i PEFC standardima

Bureau Veritas d.o.o. Beograd
Baja Pijunima 39
11040 Belgrade, Serbia
jovan.babic@bureauveritas.com
office@bureauveritas.rs

+381 11 614 9312
+381 11 614 9313
+381 60 557 8352
www.bureauveritas.rs
www.bureauveritas.com

PROIZVODNJA I PRODAJA TRACNIH TESTERA I USLUŽNO OŠTRENJE

PETERVARI

24430 ADA, Obiliceva 20
tel. 024 85 20 66
fax: 024 85 12 92
mob. 063 776 47 17

www.petervari.rs

Proizvodnja ukrasnog bilja,
četinara, lišćara i žbunja

office@rasadnikomorikabg.com 063/825-1838

PIRAMIDA DOO
Palanka 78
Sremska Mitrovica
00 381 22 639 205 • 00 381 22 611 081
kancelarija@piramidasm.rs
www.piramidasm.rs

11080 Zemun
Batajnički drum 6n
tel/fax: 011/316-42-51
316-16-29
219-76-32
219-86-25

estia.beograd@gmail.com
estia@eunet.co.rs, www.estia.co.rs

**bukove masivne ploče
bukove četvrtače,
bukova građa i parket**

RANDELJOVIĆ

Strojkovce, 16203 Vučje, Leskovac
tel. +381 (16) 794 407 · fax. +381 (16) 794 406
e-mail: info@randjelovic.co.rs · www.randjelovic.co.rs

NIGOS

ELEKTRONIK · NIŠ

18000 Niš, Borislava Nikolića Serbože 12
Tel/fax: +381 18/211212, 217468, 217469
Cell/Viber/Skype/WhatsApp: +381 63/647073
e-mail: office@nigos.rs
www.nigossusare.rs, www.nigos.rs

Alan Lisica, direktor

BH Service d.o.o. Vitez
Poslovni centar 96-2, 72250 Vitez
Bosna i Hercegovina
mob: + 387 63 771-356
tel/fax: +387 30 712-912
e-mail: alan.lisica@bhservice.ba

DOO DEPROM

HAN PIJESAK

REZANA GRAĐA

tel: + 387 (0) 57/557-356
mob. + 387 (0) 65/581-214

**Sistemska rešenja za obradu
pločastih materijala**

Alen Bešo

regionalni menadžer prodaje
za BiH, Srbiju, Hrvatsku i Sloveniju

Mob. + 43 (0) 3142 21751-288
alen.beso@holzher.com

VIŠE
OD 50
GODINA
SA VAMA

STRUGARA UROŠ d.o.o.

Ulica Žikina 41, Radinac, Smederevo
telefon: 026/701-156, faks: 026/701-471
e-mail: strugarauros@sohosistem.net

DUGA pellet d.o.o.

- DRVENI PELET
- REZANA GRAĐA
- LEPLJENI ELEMENTI

71350 Sokolac, Bjelosavljevići bb, BiH
tel/fax: 00 387 57 448 432
e-mail: duga.sokolac@gmail.com

Prodajni i obradni centar:

JAF d.o.o. Nova Pazova,
Vojački put bb
+381 22 328 125

JAF Showroom,
GTC Green Heart,
Milutina Milankovića 11b
Novi Beograd, +381 60 055 1376

Filijala Niš, Stevana Sindelića 81
(Čamurlijski put bb)
+381 18 415 00 17
info@jaf.rs · www.jaf.rs

TOP TECH

BIESSE

TOP TECH WOODWORKING d.o.o.
Kneza Miloša 25 · 11000 Beograd · Republika Srbija
tel. +381 11 3065 614 · fax. +381 11 3065 616
e-mail: office@toptech.rs
BIESSE S.p.A.
Via della Meccanica, 16 · 61122 Pesaro · Italy
tel. +39 0721 439100
e-mail: biesse.marketing@biesse.com
www.biesse.com

DMM

WOOD PRODUCTION

Industrijska zona 2.24a, 76300 Bijeljina
00 387 65 384 584 · info@dmmwood.ba

**PROIZVODNJA MASIVNIH PLOČA,
ELEMENTA ZA NAMEŠTAJ
I BRIKETA**

**Proizvodnja otpresaka od bukovog
i topolovog blind furnira**

Telefon: +381 31 861 551, +381 64 64 55 328
E-mail: info@zvemil.com, Website: www.zvemil.com
Adresa: 31250 Bajina Bašta, Kralja Dragutina 9
Proizvodnja: Dragoljuba Betlića Šabana 1

DEDINA PZ
Polje bb
Derventa, BiH

00 387 (65) 005 050
info@dedinapz.com
www.dedinapz.com

Vodeći
prerađivač
bagremovog
drveta
u finalne
proizvode

**BORŽUNO
SOKOLAC**

- rezana građa • lepljeni elementi
(friza, ploče, troslojnice)
- brodski pod • lamperija

tel: 00 387 57 401-272; mob: 00 387 65 529-809
e-mail: borzunol@yahoo.com

SCM ADRIA

scmadria@scmgroup.com
Tel.: +386 1 320 17 40

SCM ADRIA - servis

service.adria@scmgroup.com
Tel.: +386 1 320 17 41

scmwood.com

TESTERE, ALATI
I MAŠINE ZA
OBRADU DRVETA

AKE-Djantar d.o.o.
24300 BAČKA TOPOLA
Senčanski put 32
tel: 024/715-849, 063/513-192
ake@ake-djantar.com
www.ake-djantar.com

VRHUNSKI LEPKOVI RENOMIRANOG
NEMAČKOG PROIZVOĐAČA

Jowat

marketing • distribution • support

Velvet

Velvet d.o.o. Vrbnička 1b · BEOGRAD
tel/fax: +381 11 351 43 93 · 358 31 35 · 305 68 29
e-mail: office@velvet.co.rs

TERMO DRVO

ORAGO TERMO-T

HRTKOVC 22427, Krajska 14
tel: 022 455 848, mob. 063 528 940

- Mašine i alati za preradu drveta
- Ventilacija i transport piljevine

FILOS Čačak - Prijedor, info@filos.rs
Telefon: 032/883-020; 032/883-580
http://www.filos.rs

Zastupnik grupacije WEINIG
za Srbiju i za Crnu Goru

MW GROUP SCG DOO
Čupićeva 3/1, 37000 Kruševac, RS
Tel: +381 37 445 070, 445 075, 445 077
Mob: +381 69 30 11 983
e-mail: mwgroupscg@mts.rs, www.mwgroup.rs

ARTech

Okov za prozore
100% Made in Italy

SISTEMI OKOVA ZA VRATA I PROZORE

www.agb.it

ARTech je novi AGB sistem okova za okretno nagibne prozore.

ARTech je projektovan po principu modularne logike koja omogućava multifunkcionalnost elemenata, dok proces ugradnje okova dobija na fleksibilnosti, sa daleko manjim zalihama okova na lageru.

ARTech, u skladu sa njegovim imenom, ističe dizajnerska i inovativna tehnička rešenja.

ARTech je plod kreativnosti i iskustva, italijanske proizvodne firme sa učešćem od 100%.

SIMPO ŠIK d.o.o.
Kosovska 67 Kuršumlja
tel/fax: 00 381 27 381141
e-mail: kabsimpo.sik@simpo.rs www.simposik.rs

PROIZVODNI PROGRAM

SIROVI LESONIT

OPLEMENJENI LESONIT

BUKOVA STOLARSKA ŠPER PLOČA

BUKOVA VODOOTPORNA ŠPER PLOČA „BLAŽUJKA“

DVOSLOJNI PARKET

BUKOVA REZANA GRAĐA I BUKOVI ELEMENTI

Biesse

official distributor since 2006.

Biesse

PREKO 10.000 DELOVA NA STANJU

TOP TECH

W O O D W O R K I N G

NAJVEČI SERVISNI TIM NA TRŽIŠTU

TOP
TECH®
SERVICE

ARTISAN[®]

artisan.ba

Artisan S d.o.o, Karađorđeva 49, 11000, Beograd

Artisan d.o.o, Radnička cesta 1 A, 10000, Zagreb